

דוחות כספיים ביניים

ליום 31 במרס 2017

דוחות כספיים ביניים

ליום 31 במרס 2017

פרק א': דוח הדירקטוריון

פרק ב': דוחות כספיים

פרק ג': נספחים

מספר חברה: 520042540

משרד ראשי: רח' אלנבי 115, תל אביב, 6581708

מוקד שירות לקוחות ארצי: 03-7107777

פקס: 03-7107788

www.menoramivt.co.il

פרק א': דוח הדירקטוריון

תוכן עניינים

1.	תיאור החברה	1
1.1	בעלי מניותיה של החברה	1
1.2	תחומי פעילותה של החברה	1
2.	אירועים והתפתחויות מאז הדוח השנתי האחרון	1
2.1	הליכים משפטיים	1
2.2	מגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד	1
2.3	התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית	6
3.	המצב הכספי	8
3.1	נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים	8
4.	תוצאות הפעילות	9
4.1	נתונים מדוחות רווח והפסד המאוחדים	9
4.2	פרמיות ביטוח שהורווחו, ברוטו	9
4.3	תוצאות הפעילות בתקופת הדוח	11
4.4	רווח כולל מתחומי פעילות	11
4.5	מידע כספי לפי תחומי הפעילות	13
5.	תזרים מזומנים	19
6.	מקורות מימון	19
7.	גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בחברה	19
8.	בקורות ונהלים לגבי הגילוי (SOX 302)	20
	בקורות ונהלים לגבי הגילוי	20
	בקרה פנימית על דיווח כספי	20
9.	אירועים לאחר תאריך מאזן	21
9.1	שינוי ארגוני ומינוריים	21

מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

דוח הדירקטוריון ליום 31 במרס 2017

דוח הדירקטוריון שלהלן סוקר את פעילותה של מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן: "החברה") לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2017 (להלן: "תקופת הדוח"). הדוח נערך בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח-1998, ומתוך הנחה שבפני המעיין בו מצוי גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2016.

החברה כפופה להוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הפיקוח") ולתקנות וצווים שהוצאו מכוחו, וכן להנחיות הממונה על רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון ("הממונה"). התקנות כוללות הוראות בדבר ניהול עסקים של חברות ביטוח וביניהן תקנות ההון העצמי המינימאלי הנדרש מחברות ביטוח, תקנות ההשקעה, תקנות בדבר החזקת עתודות ביטוח ותביעות תלויות ודרכי חישובן, תקנות בדבר תוכנם, פרטיהם והעקרונות החשבונאיים לעריכתם של הדוחות הכספיים השנתיים והביניים והוראות שהוצאו מכח התקנות הנ"ל.

1. תיאור החברה

1.1 בעלי מניותיה של החברה

החברה הינה חברה פרטית בשליטה מלאה של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן: "מנורה מבטחים החזקות"), שהינה חברה ציבורית אשר מניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב. בעלי השליטה במנורה מבטחים החזקות הינם פלמס אסטבלישמנט וניידן אסטבלישמנט (תאגידים זרים) המוחזקים עבור ה"ה טלי גריפל וניבה גורביץ, בהתאמה, והמחזיקים ביחד בכ- 61.86% ממניות החברה. יו"ר דירקטוריון החברה, מר ארי קלמן, המכהן גם כמנכ"ל מנורה מבטחים החזקות מחזיק, באמצעות החברה לנאמנות עובדים, נכון למועד הדוח, בכ- 2.72% ממניות מנורה מבטחים החזקות. יתרת מניות מנורה מבטחים החזקות, מוחזקת בידי הציבור.

1.2 תחומי פעילותה של החברה

נכון למועד הדוח, החברה עוסקת, בכל ענפי הביטוח העיקריים, ובכלל זה ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח, ביטוח כללי (הכולל ביטוח רכב (חובה ורכוש) וביטוח כללי אחר) וביטוח בריאות. בנוסף, מחזיקה החברה בסוכנות הביטוח אורות סוכנות לביטוח חיים (2005) בע"מ.

לתיאור תחומי הפעילות של החברה ראה סעיף 1.3 בפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי לשנת 2016.

2. אירועים והתפתחויות מאז הדוח השנתי האחרון

2.1 הליכים משפטיים

לעניין התפתחויות בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות ולאישור תובענות שהוגשו כנגד החברה ו/או חברות המאוחדות שלה, כייצוגיות ותביעות תלויות נוספות, ראה באור 6 לדוחות הכספיים.

2.2 מגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד

2.2.1 הוראות דין החלות על הקבוצה באופן כללי

2.2.1.1 חוקים ותקנות

- בחודש מאי 2017, פורסם צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של מבטחים, סוכני ביטוח וחברות מנהלות, למניעת הלבנת הון ומימון טרור), תשע"ז-2016, המאחד את הוראות הצווים הקיימים (לעניין מבטח חברות מנהלות וסוכני ביטוח) לכדי מסגרת אחת ומחיל הוראות נוספות בהתאם להתפתחויות שחלו ברגולציה הבינלאומית

ולהוראות החלות על גופים פיננסיים מפוקחים אחרים. במסגרת הצו שתחולתו הורחבה גם ביחס לקרן פנסיה כללית (אך לא ביחס לקרן פנסיה מקיפה) ולקופת גמל להשקעה, נוספו בין היתר, חובות בקרה שוטפות, חובות דיווח נוספות, חובת קביעת מדיניות וניהול סיכונים בעניין איסור הלבנת הון ומימון טרור וכן נוספה הוראה לעניין חובת "הכרת הלקוח" בעת התקשרות עם לקוח חדש.

• בחודש ינואר 2017, פורסם ברשומות **חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017**, המיישם את המלצות הועדה להגברת התחרות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים ("ועדת שטרם"). מטרת החוק הינן הגברת התחרות בשירותי הבנקאות הקמעונאיים בישראל, שיפור יעילותו ודרכי פעולתו של שוק הבנקאות, הגברת רווחת ציבור הלקוחות וצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק הבנקאות כאשר מטרות אלו יושגו, בין היתר, על ידי: (1) איסור על בנק בעל היקף פעילות רחב, כהגדרתו בחוק, לעסוק, לשלוט או להחזיק אמצעי שליטה בתאגיד העוסק בתפעול הנפקה של כרטיסי חיוב וסליקה של עסקאות בכרטיסי חיוב; (2) איסור על בנק וגוף מוסדי גדול כהגדרתו בחוק, לרכוש מבנק בעל היקף פעילות רחב כהגדרתו בחוק, אמצעי שליטה בחברת כרטיסי חיוב; (3) מתן "הגנות ינוקא" לשחקנים חדשים שתקבענה כהוראות שעה; (4) שינוי מבנה הבעלות בתאגיד המפעיל ממשק בין מנפיקים לסולקים באופן המונע מגופים המחזיקים באמצעי שליטה בתאגיד כאמור להציב חסמים בפני מתחריהם ו- (5) קביעת הוראות נוספות להגברת התחרות, לרבות מניעת שינוי לרעה של תנאי התקשרות של תאגיד בנקאי עם לקוח, ללא הצדקה סבירה, מקום בו הלקוח מעוניין לצרוך שירותים בנקאיים ממתחרה; שיתוף העברה ושימוש במידע אודות הלקוח, בהסכמתו ולבקשתו; והדרישה כי תאגיד בנקאי יציג בפני לקוחותיו את כרטיסי החיוב ותנאיהם של כלל המנפיקים שביקשו מהתאגיד הבנקאי לעשות כן.

• בחודש אוגוסט 2016, פורסם ברשומות **חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016 (להלן, לצורך פסקה זו: "החוק")**. עניינו של החוק בהסדרת הפיקוח על נותני שירותי מטבע ונותני שירותי האשראי החוץ בנקאי. עיקרי החוק כוללים, בין היתר, מינוי מפקח על נותני שירותים פיננסיים, אשר הינו המפקח המוגדר בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, אשר יפקח על פעילות של העמדת אשראי חוץ בנקאי שלא על ידי גופים מוסדיים ועל פעילות נותני שירותי מטבע. השירותים המפוקחים בהתאם לחוק זה יהיו מתן אשראי מסוגים והיקפים מסוימים על ידי גופים כאמור וכן עסקאות ניכיון. על פי החוק קיימים מספר סוגי רישיונות, בהתאם לסוגי הפעילויות המבוקשות על ידי נותני השרות, והיקפן. מועד כניסתו של החוק לתוקף הינו ביום 1 ביוני 2017, ביחס לנותני שירותי אשראי, וביום 1 ביוני 2018, ביחס לנותני שירות בנקאי. האסדרה במסגרת חקיקה זו חולקה למספר מקטעים כשבכל אחד מהם מוסדרים תחומי שירותים פיננסיים שונים. במקטע הראשון הוסדרו תחום מתן שירות בנקאי ותחום מתן האשראי. מקטע זה עוגן כאמור בחוק. המקטע השני שחקיקתו טרם הושלמה, עוסק בנוסף באסדרת הבנקאות הזעירה, אשר כולל, בין היתר, יחידים וכן עמותות או חברות לתועלת הציבור, שהן גופים בלא מטרות רווח שמאפשרים הפקדת פיקדונות כספיים של לקוחות וכן עוסקים במתן הלוואות בלא ריבית (גמ"חים). המקטע השלישי, שאף חקיקתו טרם הושלמה, יסדיר את סקטור האשראי החוץ בנקאי באמצעות פלטפורמה המתווכת באופן מקוון - מתן אשראי בין מלווים ללווים שהם יחידים. יצוין, כי תיווך מקוון באשראי בין מלווים ללווים שהם תאגידים, מוסדר בחוק נפרד אשר הרשות לניירות ערך אמונה על אסדרתו.

2.2.1.2 חוזרי ממונה, הנחיות, ניירות עמדה והכרעות עקרוניות

• בחודש מאי 2017 אישרה ועדת הכספים של הכנסת, חוזר שעניינו **"הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס SOLVENCY II"**. מטרת החוזר הינה לכוון משטר כושר פירעון חדש לחברות הביטוח, בהתבסס על הוראות הדירקטיבה המכונה "SOLVENCY II" שאומצה על ידי האיחוד האירופאי ולהביא לכך שחברת ביטוח תחזיק כרית לספיגת הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכונים בלתי צפויים להם היא חשופה, אשר לא זוהו על ידיה באופן ספציפי או שלא הוערכו באופן מספק. החוזר קובע כיצד על חברות הביטוח ליישם את משטר כושר הפירעון המבוסס סולבנסי אשר מונהג באיחוד האירופאי החל מינואר 2016. החוזר נכנס לתוקף באופן מדורג, החל מיום 30 ביוני 2017 ועד ליום 31 בדצמבר 2024, מועד בו תידרשנה חברות הביטוח לעמוד

בכל כללי החוזר. לפרטים בדבר דרישות ההון של הקבוצה, ראה סעיף 3.1.2 להלן, וכן באור 5 לדוחות הכספיים.

• בחודש מרס 2017 פרסמה הממונה תיקון לחוזר "צירוף לביטוח" במסגרתו הוסף לחוזר נספח שעניינו "נהגים שאין לעשות בהם שימוש בעת צירוף לביטוח". במסגרת נספח זה נקבעו, בין היתר, הוראות לעניין צירוף מבוטח לפוליסת פרט המעניקה פיצוי כאשר למבוטח קיימת פוליסה אחרת המעניקה פיצוי עבור מקרה דומה, והוראות בדבר הליך העברת מבטחים מביטוח קבוצתי לפרט. לפרטים בדבר החוזר, ראה סעיף 8.1.2.2 (יב) לפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי. מועד תחילתן של הוראות הנספח הינו 1 ביולי 2017, ונכון למועד פרסום דוח זה החברה לומדת את הוראותיו ואת הדרכים ליישומן.

• בחודש אוגוסט 2015, פרסמה הממונה נייר עמדה מתוקן בעניין "עקרונות לניסוח תכניות ביטוח" ("נייר העמדה") וכן חוזר שעניינו "הוראות לניסוח תכניות ביטוח" ("החוזר"). בחודש מרס 2017, פרסמה הממונה תיקון להוראות החוזר, ובו רשימת הוראות נוספות הנוגעות לניסוח תכניות ביטוח בענפים השונים. להוראות התיקון נקבעה תחולה מדורגת עד ליום 1 בדצמבר 2017, וזאת בהתאם לסוג תכנית הביטוח לגביה רלוונטית ההוראה המתקנת. לפרטים בדבר נייר העמדה והחוזר, ראה סעיף 8.1.2.2 (יד) לפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי. להוראות נייר העמדה, החוזר והתיקון לו עשויה להיות השלכה על פישוט והקלה של תהליכי השקת פוליסות ביטוח חדשות מחד, אך מאידך, הן עלולות להחמיר את החובות החלות על חברת ביטוח בעת ניסוח פוליסות. כמו כן, עשויות הוראות נייר העמדה, החוזר והתיקון לו לחשוף את החברה לשינויים בפוליסות ביטוח ששווקו על ידה בעבר וכפועל יוצא אף להשפיע על תמחור פוליסות אלה ועל רווחיותן באופן רטרופקטיבי, כמו גם על התקשרויות עם מבטחי משנה בגינן. הקבוצה בוחנת את הוראות התיקון לחוזר ואינה סבורה, נכון למועד דוח זה, כי תהיה להן השלכה מהותית על פעילותה. הערכת הקבוצה לעניין השלכות התיקון לחוזר הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס על המידע המצוי בידי הקבוצה במועד הדוח. ההשלכות בפועל עשויות להיות שונות מאלה שהוערכו, מן הטעמים שפורטו לעיל.

• בחודש יולי 2016, פורסם נספח לחוזר בירור ויישוב תביעות טיפול בפניות ציבור (להלן: "הנספח" ו- "חוזר יישוב תביעות", בהתאמה). בחודש מרס 2017, פורסם תיקון להוראות הנספח, במסגרתו נקבע, בין היתר, כי גוף מוסדי יעביר כספים למבוטח באמצעות העברה בנקאית או זיכוי בכרטיס אשראי על פי בחירת הגוף המוסדי. במקרה בו לא ניתן להעביר סכום כסף כאמור באותו אמצעי תשלום או ביקש המבוטח לקבל סכום כסף באמצעי תשלום מסויים, יאפשר הגוף המוסדי למבוטח לבחור את אמצעי התשלום מבין האמצעים הקיימים בגוף המוסדי, שבאמצעותו יועברו לו הכספים. בנוסף, נקבע, כי בעת פניית אדם לגוף מוסדי או למי מטעמו בקשר להגשת תביעה יפרט הגוף המוסדי למבוטח את הפוליסות שבהן הוא מבוטח אצלו, יציין בפניו את הפוליסות שנתבעו כתוצאה מתביעתו, ואת האפשרות שלו לבחון הגשת תביעה בפוליסות נוספות, ויפנה אותו לאתר הביטוח המרכזי ("הר הביטוח") לרבות באמצעות שליחת קישור במסרון. מועד תחילתן של הוראות התיקון לנספח הינו 1 בספטמבר 2017. לפרטים בדבר החוזר, ראה סעיף 8.1.2.2 (ז) לפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי. להערכת הקבוצה יכול ותהיה להוראותיו של חוזר בירור ויישוב תביעות (לרבות הוראות הנספח) כפי שתוקנו כאמור, השפעה על היבטים תפעוליים של ניהול התביעות וכפועל יוצא על עלות התביעות ועל דמי הביטוח, אולם בשלב זה הקבוצה אינה יכולה להעריך את מלוא ההשפעה של הוראות החוזר והנספח על פעילותה. הערכת הקבוצה בעניין זה, הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס על המידע המצוי בידיה במועד פרסום הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, בין היתר, לאור אי הודאות לעניין התנהגות הלקוחות והמתחרים.

• בחודש פברואר 2017, פרסמה הממונה חוזר שעניינו "ביטול פוליסת ביטוח", אשר מטרתו קביעת הוראה אחידה בקשר עם ביטול פוליסה על ידי המבוטח על פי הוראות חוזה הביטוח או על פי הוראות הדין, המחייבת את חברות הביטוח להציע למבוטח דרכים לביצוע הביטול לרבות באמצעות הקצאת אזור לשם כך באתר האינטרנט, ומגדירה את הפעולות הנדרשות לעניין זה, לרבות חובת תיעודן וכן לוחות הזמנים לביצוען, אשר בהתקיימן תבוטל הפוליסה. הוראות החוזר יחולו על תוכניות ביטוח שאינן ביטוח

קבוצתי, וזאת בענפי ביטוח רכב מנועי חובה ורכוש (למעט ציי רכב), ביטוח מקיף לדירות ולבתי עסק, ביטוח בריאות וביטוח חיים, ומועד תחילתן הינו 1 ביולי 2017. להערכת הקבוצה, להוראות החוזר עשויה להיות השפעה על החברה מן ההיבט התפעולי, בשל הצורך בהתאמת תהליכי עבודה להוראות החוזר, אולם נכון למועד דוח זה לא ניתן להעריך את עצמתה.

- בחודש פברואר 2017, פרסמה הממונה חוזר שעניינו "אחזור מידע אישי". על פי החוזר, חברת ביטוח נדרשת לאפשר למבוטח קיום חשבון פרטי נגיש באמצעים טכנולוגיים, באמצעותו יוכל לאחזר מידע אישי, ובכלל זה: פרטיו האישיים, נתונים אודות פוליסות שברשותו או שהיו ברשותו ותביעות הביטוח שהגיש בשלוש שנים האחרונות. כמו כן, קובע החוזר כי חברת ביטוח תציע למבוטח אפשרות משלוח מסמכים והודעות הנדרשים על פי דין בכלים טכנולוגיים ותאפשר למבוטח למסור מסמכים באותו אופן. מועד תחילתו של החוזר הינו 30 במרס 2017.

2.2.2 ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

2.2.2.1 חוקים ותקנות

- בחודש ינואר 2017, פורסם ברשומות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופת גמל) (תיקון מס' 20), התשע"ז-2017, שעניינו איסור קיומה של זיקה בין עמלת ההפצה לדמי הניהול הנגבים מהעמיתים. החוק קובע במפורש שאין לחשב עוד את עמלת ההפצה בזיקה לדמי הניהול הנגבים מהעמית. עוד נקבע כי חישוב עמלת ההפצה בזיקה לדמי הניהול תהווה עבירה שהעונש בצידה הוא שנת מאסר או קנס, על פי זהות המפר. תחילת התיקון לחוק הינה מיום 1 באפריל 2017.

2.2.2.2 חוזרי ממונה, הנחיות, ניירות עמדה והכרעות עקרוניות

- בחודש מאי 2017, פרסמה הממונה תיקון לחוזר שעניינו "קווים מנחים לעניין תכניות לביטוח מפני אובדן כושר עבודה", הקובע מבנה אחיד ומודולרי לתכנית לביטוח אובדן כושר עבודה, אשר יאפשר למועמדים לביטוח לערוך השוואה בין תוכניות הבסיס השונות וההרחבות השונות לתוכנית הבסיסית לביטוח מפני אובדן כושר עבודה. החוזר קובע הגדרה אחידה לאובדן כושר עבודה וכן הוראות שונות לתכנית הבסיסית לרבות בכל הנוגע לתקופת הביטוח, תקופת ההמתנה, היקף הכיסוי, תגמולי הביטוח ואופן חישובם, חריגים לכיסוי, כיסוי בתקופת העדר עבודה ואפשרות קיזוז תגמולי הביטוח במקרה של תשלום מגורמים ממשלתיים או ממבטחים אחרים. החוזר חל על כל התכניות לביטוח אובדן כושר עבודה, אישיות או קבוצתיות שישווקו, יוארכו או יחודשו החל מיום 1 במאי 2017. כמו כן, נקבעה בחוזר הוראת מעבר, לפיה, תקופת הביטוח בפוליסות אובדן כושר עבודה קבוצתיות שישווקו החל ממועד הפרסום ועד מועד התחילה לא תעלה על שנה אחת (להלן: "תקופת המעבר"), וכי בתקופת המעבר לא תשווקנה תכנית לביטוח אובדן כושר עבודה, הקובעת בהגדרת מקרה הביטוח כי מבוטח ייחשב כמי שנמצא באובדן כושר עבודה אם נשלל כושר העבודה שלו לעסוק בשיעור של לפחות 75% בכל עיסוק שהוא (הגדרת "כל עיסוק").

2.2.2.3 הצעות חוק וטיטות תקנות וחוזרי ממונה

- בחודש מאי 2016, חתמה ישראל על הצטרפותה להסכם הרשויות המוסמכות ליישום האמנה המולטילטרלית לחילופי מידע אוטומטי הנוגע למידע פיננסי (Common – CRS Reporting Standart) וליישום האמנה המולטילטרלית לדיווח בין מדינות (CBC – Country by Country Report), שעניינו, בין היתר, קביעת חובת הגשת של דוח שנתי הכולל מידע בגין ישות בקבוצה הרב לאומית, ומידע על פיזור ההכנסות, מקום ההתאגדות, מס' העובדים ועוד. החתימה על ההסכמים נערכה כחלק מיישום האמנה המולטילטרלית לסיוע בענייני מס עליה חתמה ישראל בנובמבר 2015. ה-CRS הינו הסכם ליישום חילופי מידע אוטומטיים בנוגע לחשבונות פיננסיים של תושבים זרים. ההסכם ותקניו פותחו על ידי ה-OECD לצורך אכיפת המס. ההסכם מגדיר תקן הקובע, בין היתר, הוראות לגבי סוג המידע והגופים הפיננסיים עליהם תחול החובה של העברת

המידע לרשויות והמועד להעברת המידע. אחידות התקן נועדה לצמצם את העלויות הכרוכות בריבוי תקנים לממשלות ולמוסדות הפיננסיים ועל מנת לאפשר החלפת מידע ביעילות עם מדינות רבות בו זמנית. התקן נשען במידה רבה על המודל שפותח במסגרת יישום מדיניות ה-FATCA. בחודש דצמבר 2016, פורסמה טיוטת תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ז-2017. טיוטת התקנות מסדירה את אופן זיהוי הלקוחות שייכללו בדיווחים לרשות המיסים, את המועדים לביצוע הדיווחים וכן חובות נוספים בקשר לתהליך יישום התקן האחד. בהתאם לטיטוט התקנות המועד הקובע לתחילת איסוף המידע הינו ביום 1 ביולי 2017, כאשר הדיווח הראשון צפוי להיות ב- 31 לדצמבר 2017. בחודש יולי 2016, ובהמשך למסמך הבהרות אותו פרסמה הממונה בחודש אוקטובר 2015, לעניין ההסכם הבין מדינתי בין ישראל וארה"ב ליישום חוק ה-FATCA, ולצורך יישום ההסכם, פורסמו ברשומות חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 227), התשע"ו-2016, ותקנות מס הכנסה (יישום הסכם פטקא), התשע"ו-2016, אשר מגדירים, בין היתר, את זהות הגופים המחויבים ביישום ואיסוף מידע אודות פעילות לקוחות, לרבות קביעת קריטריונים לקבלת לקוחות חדשים ודיווח אודות עסקאות ותנועות בהתאם ל-FATCA. הקבוצה פועלת ליישום הוראות החוק והתקנות, לרבות ביצוע בדיקות נאותות וזיהוי למצטרפים חדשים בחשבונות הרלוונטיים.

2.2.3 ביטוח כללי

2.2.3.1 חוזרי ממונה, הנחיות, ניירות עמדה והכרעות עקרוניות

- בחודש אפריל 2017, פרסמה הממונה עדכון לחוזר שעניינו "תיקון הוראות בחוזר המאוחד - הוראות בענף ביטוח דירה", שמטרתו להסדיר את תחום נזקי המים בענף ביטוח דירה על פי הפוליסה התקנית, וזאת באופן שישפר את השירות שיקבל מבטוח בקרות מקרה ביטוח. במסגרת הוראות החוזר יוכל המבטוח לבחור, בעת הצירוף לביטוח, בפוליסה שתאפשר תיקון באמצעות שרברב שבהסדר עם חברת הביטוח (ואשר המבטוח יוכל לבחור בזהותו בקרות מקרה ביטוח), או בפוליסה שתאפשר תיקון באמצעות כל שרברב שייבחר על ידי המבטוח בקרות מקרה ביטוח. בנוסף קובע החוזר, בין היתר, הוראות החלות לעניין שרברבים שבהסדר בביטוח דירה, לרבות ביחס לניהול רשימת השרברבים שבהסדר, ופרסומה על ידי חברת הביטוח, פריסה גיאוגרפית נאותה של מספר השרברבים, דירוג השרברבים שבהסדר, וזמניות מתן השירות על ידם. כמו כן נקבעו בחוזר הוראות לעניין מסירת מסמך מסכם למבטוח בסיום מתן השירות על ידי שרברב שבהסדר, לעניין אחריותה של חברת הביטוח לאיכות התיקון והשירות שיינתנו למבטוח על ידי שרברב שבהסדר, ולעניין תנאים נאותים מסוימים לשירות שעליה לכלול במסגרת התקשרותה עם שרברבים שבהסדר. מועד תחילתן של עיקר הוראות החוזר הינו המועד המאוחר מבין יום ה- 3 בספטמבר 2017, או לגבי פוליסות קיימות - בעת חידושן. יחד עם זאת, מועד תחילתן של הוראות החוזר לעניין דירוג שרברבים הינו 1 בדצמבר 2017, וכמו כן, בתקופה שבין 1 ביוני 2017 לבין 30 ליוני 2018, הוקנתה למפקח הסמכות לאשר מניין שרברבים שונה אשר נדרש לכלול ברשימת השרברבים בכל מחוז. הוראות החוזר אינן חלות על ביטוח דירה אגב הלוואות לדירוג באמצעות סוכנויות ביטוח בבעלות תאגידים בנקאיים. להערכת הקבוצה, להוראות החוזר עשויה להיות השפעה על היבטים תפעוליים הנוגעים לפוליסות ביטוח דירה, כמו גם על גידול בסכומי התביעות ובגובה התביעה הממוצעת מחד, ועל דמי הביטוח בענף זה, מאידך. הערכת הקבוצה בעניין זה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד, המבוסס על המידע המצוי בידיה במועד פרסום הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, בין היתר, לאור התנהגות המתחרים והלקוחות בענף, וגורמים הפעילים בענף השרברבים.

2.2.4 ביטוח בריאות

2.2.4.1 חוזרי ממונה, הנחיות, ניירות עמדה והכרעות עקרוניות

- בחודש ינואר 2017, פרסמה הממונה תיקון ל"הוראות החוזר המאוחד שער 6 חלק 3 פרקים 1, 3 ו- 4 ביטוח נסיעות לחו"ל", לפיו על מבטח להתאים את סכומי הביטוח ואת אופן התמחור של הפוליסה ליעד הנסיעה של המבטוח. כמו כן, בהתאם לתיקון, על המבטח לערוך תכנית ביטוח הבנויה מרובד בסיסי והרחבות. בנוסף, נקבעו בתיקון הוראות בנוגע לכיסויים ברובד הראשון ובנוגע להרחבות אשר ניתן יהיה להתנות עליהן

לטובת המבוטח, לרבות הוראות לעניין הטסת מלווה, כיסוי כבודה, גילוי בדבר מצב רפואי קודם והארכת תקופת הביטוח. כן נקבע בתיקון כי תנאי הפוליסה לא יכללו חריגים שניתן היה לבררם בתהליך המכירה וכי סוכן הביטוח או חברת הביטוח יתעדו את פעולותיהם בהתאם להוראות התיקון אל מול המועמד לביטוח. התיקון יחול על תכניות לביטוח נסיעות לחו"ל שיימכרו או יחודשו החל מיום 1 באוגוסט 2017.

2.3 התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית

2.3.1 שוק ההון - התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית

פעילות הקבוצה, שעיקרה בתחום הפיננסי, מושפעת מרמת הפעילות הכלכלית במשק בכלל ובשוק ההון בפרט, וכן מהשפעות מאקרו כלכליות עולמיות כמפורט להלן.

2.3.2 סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על פעילות התאגיד

האינדיקטורים לפעילות הריאלית שנוספו במהלך החודשים האחרונים, דוגמת מדד מנהלי הרכש בתעשייה והמדד המשולב למצב המשק, כמו גם סקר החברות של בנק ישראל, מעידים כי המשק מוסיף לצמוח בקצב נאה גם במהלך הרבעון הראשון של שנת 2017, אם כי נתון הצמיחה שפורסם לגבי הרבעון הראשון היה נמוך יחסית (כ- 1.4% בחישוב שנתי) בשל תנודתיות ביבוא כלי הרכב (במהלך שנת 2016 צמח המשק הישראלי בשיעור של כ- 4% כאשר ההערכה הינה שחלק ניכר מהצמיחה הגבוהה של המשק הישראלי בשנת 2016 הינו תוצאה של יבוא מוגבר של כלי רכב, בקצב שאין להניח שיימשך לאורך שנת 2017).

יודגש, צמיחת המשק ברבעונים האחרונים נסמכת על גידול ברוב מרכיבי התוצר כאשר הסתכלות על התפתחות היצוא בחודשים האחרונים מראה כי נמשך הקיפאון ביצוא הסחורות בעוד שיצוא השירותים ממשיך לצמוח. השיפור בסחר העולמי צפוי לתמוך ביצוא, אך הייסוף המהיר בשער החליפין צפוי להוסיף ולהקשות עליו.

התחזית המקרו כלכלית של המשק הישראלי מניחה שההשפעה החריגה של יבוא כלי הרכב על הצמיחה בשנת 2016 לא צפויה להימשך גם בשנת 2017, בה צפויה צמיחה בשיעור של כ- 3%. עם זאת, בקצב הצמיחה הבסיסי, כלומר בניכוי התנודות הנובעות מיבוא כלי הרכב, צפויה רק ירידה מתונה, תוך שינוי בהרכב הצמיחה: קצב הגידול בצריכה הפרטית צפוי להתמתן. לעומת זאת צפויה התאוששות ביצוא בהינתן המשך השיפור בסחר העולמי.

בשוק העבודה נמשכת תמונה חיובית מאוד של גידול בתעסוקה ובשכר, כאשר האבטלה במשק הישראלי עמדה על שיעור מנוכה עונתיות של כ- 4.2% בסוף חודש מרץ 2017.

במהלך החודשים האחרונים הקצב השנתי של האינפלציה עלה במתניות, וב- 12 החודשים שהסתיימו במרץ 2017, הוא הגיע לכ- 0.9%. עליית האינפלציה קיבלה תמיכה מהמדיניות המוניטרית המרחיבה, מהעלייה שחלה בשנה האחרונה במחירי האנרגיה, מעליית האינפלציה בעולם ומעליית השכר במשק. אולם, התגברות התחרות במשק מעכבת את חזרת האינפלציה ליעד, ובחודשים האחרונים נוספה לכך ההשפעה של הייסוף החד שחל בשער החליפין. הייסוף בשער החליפין, הביא גם לירידה חדה יחסית בציפיות לאינפלציה לטווחים הקצרים כאשר גם בציפיות לטווחים הבינוניים והארוכים חלה ירידה מסוימת, אך הציפיות לאינפלציה לטווחים הבינוניים מעוגנות בתוך יעד האינפלציה, והציפיות לטווחים הארוכים נעות סביב מרכז.

רמת הריבית הנומינלית, אשר נקבעת על ידי בנק ישראל, ממשיכה להיות ברמת שפל היסטורי של 0.1%, כאשר הצפי הוא שבנק ישראל לא יעלה את הריבית במהלך השנה הקרובה. בשילוב עם פעילות בנק ישראל בשוק המט"ח, הרי שהמדיניות המוניטרית ממשיכה להיות מרחיבה מאוד.

בשוק הדיור נמשכה הירידה בקצב מתן המשכנתאות החדשות, וכן נמשכת הירידה במספר העסקאות, בין היתר, על רקע עליית הריבית על המשכנתאות. הנתונים על התחלות הבנייה מעידים כי ההיצע מוסיף להתרחב. עם זאת, למרות שהתצפיות האחרונות מצביעות על התייצבות מסוימת במחירי הדירות, מוקדם להסיק שמגמת העלייה במחירי הדירות נעצרה.

הפעילות הכלכלית העולמית מציגה תמונה חיובית ברובה. תחזיות הצמיחה בחלק מהמשקים המפותחים עודכנו קלות כלפי מעלה, חל שיפור בקצב הצמיחה של הסחר העולמי ומדדי הסנטימנט מוסיפים להציג רמות גבוהות. בארה"ב התפרסמו נתונים חיוביים לגבי שוק

התעסוקה, הצריכה הפרטית, מגזר הייצור וענף הנדל"ן, ומדדי הליבה לאינפלציה מצויים בסביבת היעד. יחד עם זאת, מתחילת השנה נוצר בארה"ב פער בין נתוני הסנטימנט שאותו על אופטימיות גדולה לבין הנתונים השוטפים שאותו דווקא על האטה בפעילות. ה-Fed העלה את הריבית, והיא צפויה לעלות עוד פעמיים במהלך השנה. גם באירופה התקבלו נתונים חיוביים על התעסוקה, הייצור, המכירות והציפיות לפעילות העתידית, אך אינפלציה הליבה עדיין נמוכה יחסית ונמשכת המדיניות המוניטרית המרחיבה. מדדי מנהלי הרכש בשווקים המתעוררים הצביעו על אופטימיות לגבי התפתחות הפעילות הכלכלית, אם כי תחזיות הצמיחה של חלקם הופחתו. נתוני הפעילות הכלכלית שפורסמו בסין הצביעו על יציבות בצמיחה. מחירי האנרגיה ירדו בחודש האחרון על רקע הגידול בהיצע, אך הירידה לא מחקה את מגמת העלייה של השנה האחרונה.

2.3.3 שוקי האג"ח והמניות

בניגוד לרבעון המקביל אשתקד שהיווה את אחת מפתחות השנה הגרועות בהיסטוריה המתועדת, שלושת החודשים הראשונים של שנת 2017 דווקא הטיבו עם מרבית שוקי המניות ברחבי העולם (מדד MSCI World עלה בשיעור של כ- 5.85% במהלך הרבעון הראשון של שנת 2017) כאשר בלטו במיוחד מניות השווקים המתעוררים (מדד MSCI EM המייצג את השווקים המתעוררים עלה בכ- 11% במהלך הרבעון).

בסיכום הרבעון הראשון של שנת 2017, ירד מדד ת"א 35 בשיעור של כ- 5%, כפועל יוצא מירידת מניות הפארמה, לעומת עליה בשיעור של כ- 8.4% במדד ת"א 90, כאשר בלטו לחיוב מדד חברות הביטוח שעלה בכ- 11.2% ומדד ת"א נדל"ן שעלה בכ- 12.3%. מדדי המניות האמריקאיים העיקריים (הדאו ג'ונס, הנאסד"ק וה-S&P 500) עלו בשיעור של כ- 5-10%, מדד הפוטסי האנגלי עלה בשיעור של כ- 2.5%, מדד הדאקס הגרמני עלה בכ- 7.3% ומדד הקאק הצרפתי עלה בכ- 5.4%.

מדד האג"ח הממשלתי השקלי עלה בשיעור של כ- 0.6% בעוד שמדד האג"ח הממשלתי הצמוד ירד בשיעור של כ- 0.6%. מדד התל בונד 20 עלה בשיעור של כ- 1.6% בעוד שמדד התל בונד 40 עלה בשיעור של כ- 0.7%.

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2017, יוסף שערן הציג של השקל מול הדולר בשיעור משמעותי של כ- 5.5%, על אף רכישות אגרסיביות של מט"ח מצד בנק ישראל, כאשר מול האירו יוסף השקל בכ- 4%. במקביל, יתרות המט"ח של בנק ישראל חצו את רף ה- 100 מיליארד דולר לראשונה במהלך חודש ינואר 2017.

2.3.4 התפתחויות לאחר תאריך המאזן

משרד האוצר הכריז לאחר תאריך המאזן על תכנית "נטו למשפחה" אשר כוללת, בין היתר, הגדלת נקודות זיכוי להורים לילדים קטנים, סבסוד צהרונים, הגדלת מס הכנסה שלילי והפחתת מכסים. התוכנית מוערכת בעלות תקציבית של כ- 4 מיליארד ש"ח לשנה כאשר קיימת אי ודאות לגבי ישום התוכנית אשר חלק ממרכיביה מחייבים חקיקה.

הפרשות הנוגעות לנשיא ארה"ב, ובכלל זה, חקירת ה-FBI במקביל לפיטורי ראש ה-FBI, מייצרות חוסר ודאות סביב יכולותיו לקדם רפורמות כלכליות בארה"ב, ובכלל זה, רפורמות שונות בתחום המס, אשר כוללות, בין השאר, הפחתת שיעור מס החברות ל- 15% (לעומת 36% כיום), הפחתת המס על הרווחים הכלואים מ- 35% ל- 10% בלבד, ביטול מסים על רווחי החברות שמגיעים מחוץ לארה"ב, כמו גם פישוט וריווח מדרגות המס לעובדים, ביטול מס הירושה ועוד, תוך יצירת אי ודאות לגבי ההשלכות על המשק האמריקאי בפרט ועל המשק העולמי בכלל.

באירופה הודיעה ראש ממשלה בריטניה, תרזה מיי, על בחירות בזק בבריטניה כאשר בצרפת נבחר מועמד המרכז מקרון כנשיא המדינה, דבר שהפחית באופן משמעותי סיכונים פוליטיים בצרפת.

3. המצב הכספי

3.1 נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים

3.1.1 נתונים מתוך המאזנים המאוחדים

באלפי ש"ח	31 במרס 2017	31 במרס 2016	31 בדצמבר 2016
סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה	23,576,310	21,793,342	23,229,398
סך הכל השקעות פיננסיות אחרות	10,338,623	9,700,572	10,124,872
נכסים אחרים	5,744,609	5,374,904	5,505,442
סך כל הנכסים	39,659,542	36,868,818	38,859,712
הון	1,594,621	1,437,324	1,570,265
התחייבויות:			
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	11,782,891	11,035,279	11,510,509
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה(*)	23,297,697	21,410,359	22,867,527
התחייבויות פיננסיות	1,363,582	1,333,744	1,375,980
התחייבויות אחרות	1,620,751	1,652,112	1,535,431
סך כל ההון וההתחייבויות	39,659,542	36,868,818	38,859,712

(*) חלק מההתחייבויות בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה מוצגות בסעיפי התחייבויות אחרות והתחייבויות פיננסיות.

סך הנכסים של החברה נכון ליום 31 במרס, 2017 עומד על סך של 39,660 מיליוני ש"ח לעומת סך של 38,860 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2016. הגידול בסך הנכסים בתקופת הדוח נבע בעיקר מדמי ביטוח שנתקבלו.

סך ההתחייבויות של החברה נכון ליום 31 במרס, 2017 עומד על סך של 38,065 מיליוני ש"ח לעומת סך של 37,289 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2016. הגידול בסך ההתחייבויות נובע בעיקר מדמי ביטוח שנתקבלו בגין חסכון ארוך טווח.

3.1.2 ההון העצמי

ההון העצמי המיוחס לבעלי המניות של החברה, נכון ליום 31 במרס 2017, הסתכם בכ- 1,593 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 1,569 מיליוני ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2016. העלייה בהון נובעת בעיקר מרווח כולל בסך של 24 מיליוני ש"ח.

בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 (להלן: "תקנות ההון") החלות על החברה, קיים נכון לתאריך הדוח, עודף הון בסך של כ- 431 מיליוני ש"ח.

בחודש אוגוסט 2016, הוגש לממונה על פי הנחיותיו, תרגיל לחישוב דרישות ההון על פי הדירקטיבה האירופאית Solvency 2 בחברה, נכון ליום 31 בדצמבר 2015 (IQIS5). בהתאם לתוצאות התרגיל, ומבלי להתחשב בהקלות לעניין החישוב בהתאם להוראות המעבר בדירקטיבה, לחברה קיימים עודפי הון בסך של 657 מיליוני ש"ח, המהווים יחס כושר פירעון בשיעור של 120%. בחודש מאי 2017, אושרו בוועדת הכספים של הכנסת הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency 2. במסגרת הוראות אלו ניתנו מספר הקלות ביחס לתרגיל חישוב דרישות ההון IQIS5, באופן המשפר את יחס כושר הפירעון הנ"ל. בהתחשב באומדן הקלות אלו, גדל יחס כושר הפירעון של החברה לכ- 131%. יצוין, כי החברה החלה בהליך חישוב כושר פירעון, לשנת 2016, על פי ההנחיות כפי שאושרו כאמור, לרבות קיום ביקורת ר"ח מבקר על תוצאות חישוב זה ליום 31 בדצמבר 2016, אשר תוצאתו תפורסם במועד פרסום הדוח הכספי לרבעון השני. בשלב זה, אין באפשרות החברה לאמוד את שיעור יחס כושר הפירעון העדכני על פי ההנחיות הסופיות הנ"ל.

לפרטים בדבר יישום משטר כושר פירעון בחברת ביטוח ראה ביאור 5 בדוחות הכספיים.

4. תוצאות הפעילות

4.1 נתונים מדוחות רווח והפסד המאוחדים

1-12/2016	1-3/2016	% שינוי	1-3/2017	באלפי ש"ח
5,869,872	1,323,587	13.3%	1,499,559	פרמיות שהורווחו ברוטו
5,135,716	1,139,372	14.7%	1,306,692	פרמיות שהורווחו בשייר
				רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,158,794	(126,134)		362,685	הכנסות מדמי ניהול
234,849	41,262	61.1%	66,475	הכנסות מעמלות
128,845	31,191	21.8%	37,992	הכנסות אחרות
1,414	353	(32.9%)	237	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
5,290,300	913,271	44.5%	1,319,792	עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
1,004,492	247,738	3.8%	257,121	הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
371,641	90,825	0.9%	91,605	הוצאות מימון
61,342	4,852	191.6%	14,147	חלק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות
(879)	1,783		(1,126)	רווח (הפסד) לפני מיסים על הכנסה
(69,036)	(168,859)		90,290	מיסים על הכנסה (הטבת מס)
(28,313)	(45,577)		37,850	רווח נקי (הפסד)
(40,723)	(123,282)		52,440	רווח (הפסד) כולל
95,288	(38,648)		24,356	

4.2 פרמיות ביטוח שהורווחו, ברוטו

1-12/2016	1-3/2016	% שינוי	1-3/2017	באלפי ש"ח
1,036,402	243,746	9.5%	266,899	רכב רכוש
488,322	117,721	2.3%	120,477	רכב חובה
525,450	132,673	(5.3%)	125,618	ענפי רכוש ואחרים
309,354	75,905	6.7%	80,957	ענפי חבויות אחרים
2,359,528	570,045	4.2%	593,951	סך תחום ביטוח כללי
1,981,078	478,053	9.0%	521,164	פרמיות שוטפות בגין חוזי ביטוח חיים
902,476	125,200	73.3%	216,935	פרמיות חד-פעמיות בגין חוזי ביטוח חיים
2,883,554	603,253	22.4%	738,099	סך פרמיות בגין חוזי ביטוח חיים
1,115,580	257,081	8.7%	279,449	פרמיות בגין חוזי השקעה (*)
3,999,134	860,334	18.3%	1,017,548	סך פרמיות בתחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
626,790	150,289	11.5%	167,509	תחום בריאות
6,985,452	1,580,668	12.5%	1,779,008	סך פרמיות שהורווחו ברוטו
5,869,872	1,323,587	13.3%	1,499,559	סך פרמיות בדוח רווח או הפסד (*)

(*) פרמיות בגין חוזי השקעה נזקפות ישירות להתחייבויות הביטוחיות ואינן נרשמות כפרמיות בדוחות הכספיים.

להלן התפלגות הפרמיות בדוח רווח או הפסד לפי תחומי הפעילות:

% מסך הפרמיה			
1-12/2016	1-3/2016	1-3/2017	
40.2%	43.1%	39.6%	תחום ביטוח כללי
49.1%	45.6%	49.2%	תחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
10.7%	11.3%	11.2%	תחום בריאות
100.0%	100.0%	100.0%	סך הכל

ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

(מיליוני ש"ח)			
סה"כ	פרמיות חד-פעמיות	פרמיות שוטפות	
1-3/2017			
738	217	521	סה"כ פרמיות ברוטו
100%	29%	71%	שיעור מסך דמי ביטוח חיים
1-3/2016			
603	125	478	סה"כ פרמיות ברוטו
100%	21%	79%	שיעור מסך דמי ביטוח חיים
1-12/2016			
2,884	903	1,981	סה"כ פרמיות ברוטו
100%	31%	69%	שיעור מסך דמי ביטוח חיים

ביטוח כללי

(מיליוני ש"ח)					
סה"כ	חבויות	רכוש	רכב חובה	רכב רכוש	
1-3/2017					
780	115	139	165	361	סה"כ פרמיות ברוטו
100%	15%	18%	21%	46%	שיעור מסך דמי ביטוח כללי
1-3/2016					
769	103	162	161	343	סה"כ פרמיות ברוטו
100%	13%	21%	21%	45%	שיעור מסך דמי ביטוח כללי
1-12/2016					
2,386	303	518	494	1,071	סה"כ פרמיות ברוטו
100%	13%	22%	21%	45%	שיעור מסך דמי ביטוח כללי

ביטוח בריאות

(מיליוני ש"ח)		
פרמיות ברוטו	פרמיות בשייר	
1-3/2017		
168	136	סה"כ פרמיות ברוטו
1-3/2016		
150	120	סה"כ פרמיות ברוטו
1-12/2016		
627	505	סה"כ פרמיות ברוטו

4.3 תוצאות הפעילות בתקופת הדוח

4.3.1 רווח כולל מתחומי פעילות

באלפי ש"ח	1-3/2017	% שינוי	1-3/2016	1-12/2016
רווח (הפסד) כולל מתחומי הפעילות לפני מס:				
ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	31,398		(1,973)	91,771
בריאות	4,575		(17,268)	13,909
ביטוח כללי	13,039		(153,826)	(157,119)
סך רווח (הפסד) כולל לפני מס מתחומי פעילות ברי דיווח	49,012		(173,067)	(51,439)
רווח (הפסד) כולל לפני מס מאחרים (שלא נכללו בתחומים)*	(1,544)		110,933	157,331
סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מס	47,468		(62,134)	105,892
מיסים על הכנסה (הטבת מס)	23,112		(23,486)	10,604
רווח (הפסד) כולל	24,356		(38,648)	95,288
מיוחס ל:				
בעלי מניות בחברה	24,050		(39,206)	93,887
זכויות שאינן מקנות שליטה	306	(45.2%)	558	1,401
רווח (הפסד) כולל	24,356		(38,648)	95,288

(* כולל בעיקר, תוצאות פעילות שאיננה מוגדרת כמגזר פעילות, הכנסות מהשקעות והוצאות מימון שאינן משויכות לתחום פעילות מוגדר.

הרווח הכולל הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 24 מיליוני ש"ח לעומת רווח הפסד כולל של כ- 39 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

4.3.2 השינויים העיקריים שהשפיעו על התוצאות בתקופת הדוח:

א. **ריבית היוון קצבאות ביטוח לאומי:** בחודש מאי 2016 עודכנו תקנות הביטוח הלאומי (היוון), התשל"ח-1978, וזאת בהמשך להמלצות ועדה בין משרדית בראשות השופט (בדימוס) וינוגרד. במסגרת התיקון עודכנו תוחלת החיים ושיעור הריבית לצורך היוון הקצבה השנתית אשר נקבע על שיעור של 2% במקום 3% עובר לתיקון. מאחר ולביטוח הלאומי קיימת זכות להשבת גמלאות ששילם או עתיד לשלם בהתאם לחוק הביטוח הלאומי, החברה מעריכה כי התשלומים שיהיה עליה לשלם במסגרת תביעות שיבוב שמגיש המוסד לביטוח לאומי יגדלו ויכול שהדבר ישפיע גם על גובה הסכומים שיהיה עליה לשלם לנפגעים בתביעות אחרות.

כתוצאה מהעדכון האמור, הגדילה החברה בתקופת הדוח, את ההפרשות להתחייבויות ביטוחיות בביטוח כללי, בענפי ביטוח רכב חובה וענפי חבויות אחרים בסך של כ- 11 מיליוני ש"ח (כ- 7 מיליוני ש"ח לאחר מס) לעומת כ- 111 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד (כ- 72 מיליוני ש"ח לאחר מס).

ב. **ריבית חסרת סיכון ופרמיית אי נזילות:** החברה מחשבת את עתודות ביטוח חיים לתשלום קצבה, את נאותות העתודה בביטוח חיים ובריאות ואת ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח כללי בהתבסס על ריבית חסרת סיכון בתוספת פרמיית אי נזילות. כתוצאה משינויים בריבית בתקופת הדוח, החברה הקטינה את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 21 מיליוני ש"ח (קיטון בסך של כ- 23 מיליוני ש"ח בביטוח חיים, קיטון בסך של כ- 3 מיליוני ש"ח בביטוח בריאות וגידול של כ- 5 מיליוני ש"ח בביטוח כללי). בתקופה המקבילה אשתקד, הגדילה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 95 מיליוני ש"ח (גידול בסך של כ- 53 מיליוני ש"ח בביטוח חיים, גידול בסך של כ- 19 מיליון ש"ח בביטוח בריאות וגידול בסך של כ- 23 מיליוני ש"ח בביטוח כללי).

ג. **מרווח פיננסי והכנסות מדמי ניהול במגזר ביטוח חיים:** בתקופת הדוח חלה ירידה במרווח הפיננסי במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח אשר השפיעה על תוצאות החברה. השינוי ברווח, כתוצאה מהאמור, לעומת התקופה המקבילה אשתקד הינו בסך של כ- 34 מיליוני ש"ח לפני מס. סך ההכנסות מדמי ניהול במגזר ביטוח חיים בתקופת הדוח, הסתכמו בכ- 66 מיליוני ש"ח

(מתוכם כ- 20 מיליוני ש"ח בגין דמי ניהול משתנים), לעומת סך של כ- 41 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד (בעיקר בשל אי גביית דמי ניהול משתנים בתקופה המקבילה אשתקד, כתוצאה מהתשואה השלילית שנזקפה למבוטחי ביטוח חיים בפוליסות תלויות תשואה שהונפקו עד שנת 2003).

הרווח הכולל מעסקי ביטוח חיים, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם בתקופת הדוח בכ- 31 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל בסך של כ- 2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. לפרטים נוספים ראה סעיף 4.5.1 להלן.

הרווח הכולל מעסקי ביטוח כללי, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם בתקופת הדוח בכ- 13 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל בסך של כ- 154 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. לפרטים נוספים ראה סעיף 4.5.2 להלן.

הרווח הכולל מעסקי ביטוח בריאות, לפני מיסים על ההכנסה, הסתכם בתקופת הדוח בכ- 5 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל בסך של כ- 17 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. לפרטים נוספים ראה סעיף 4.5.4 להלן.

4.4 מידע כספי לפי תחומי הפעילות

4.4.1 תוצאות פעילות ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

באלפי ש"ח	1-3/2017	% שינוי	1-3/2016	1-12/2016
פרמיות שהורווחו ברוטו	738,099	22.4%	603,253	2,883,554
רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון	316,986		(137,637)	1,012,403
הכנסות מדמי ניהול	66,475	61.1%	41,262	234,849
הכנסות מעמלות	8,060	68.3%	4,789	23,571
תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	894,490	172.2%	328,581	3,358,867
עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	90,126	4.9%	85,892	339,473
הוצאות הנהלה וכלליות	52,768	(5.9%)	56,051	224,957
רווח לפני מס	53,388	287.2%	13,790	100,143
רווח (הפסד) כולל לפני מס	31,398		(1,973)	91,771

הפרמיות שהורווחו בביטוח חיים הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ- 738 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 603 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 22%. הפרמיות השוטפות בביטוח חיים הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 521 מיליוני ש"ח, לעומת פרמיות שוטפות בסך של כ- 478 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 9%. הגידול בפרמיות השוטפות נובע ממכירות חדשות ומגידול בהפקדות הנובע מתיקון מספר 16 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות הגמל) אשר הביא להגדלת שיעורי ההפקדה בפוליסות ביטוחי מנהלים.

הפרמיות החד-פעמיות הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 217 מיליוני ש"ח לעומת פרמיות חד-פעמיות בסך של כ- 125 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 74%. הגידול בפרמיות החד פעמיות נובע ממכירת פוליסות ללקוחות הגיל השלישי ופוליסות המיועדות להסדרי פרישה ופרישה מוקדמת.

בנוסף, התקבלו בתקופת הדוח תקבולים שנזקפו ישירות להתחייבויות בגין חוזי השקעה (ללא מרכיב סיכון ביטוחי משמעותי) בסך של כ- 279 מיליוני ש"ח לעומת כ- 257 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד.

הפוליסות שנפדו בתקופת הדוח הסתכמו בסך של כ- 194 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 118 מיליוני ש"ח, בתקופה מקבילה אשתקד. שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת בתקופת הדוח הינו כ- 3.22% לעומת שיעור של כ- 2.15% בתקופה המקבילה אשתקד (בנטרול פדיונות בגין פוליסות ללקוחות הגיל השלישי שיעור הפדיונות מעתודה עומד על כ- 2.82% לעומת 2.03% בתקופה המקבילה אשתקד, גידול הנובע מניודי פוליסות).

פדיונות בגין פוליסות שהפרמיות בגינן נזקפו ישירות להתחייבויות ביטוח (ללא מרכיב סיכון ביטוחי משמעותי) הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 349 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 247 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הכולל מעסקי ביטוח חיים, לפני מס, בתקופת הדוח הסתכם בסך של כ- 31 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל לפני מס בסך של כ- 2 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי ברווח הכולל מפעילות ביטוח חיים נובע בעיקרו מעליה בריבית חסרת הסיכון בתוספת פרמיית אי הנזילות, אשר הקטינה בתקופת הדוח את ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים בגין קצבאות בתשלום וקצבאות שטרם החל תשלום קצבה בגין נאותות העתודה ביטוח חיים, ביחס לתקופה המקבילה אשתקד, בסך של כ- 76 מיליוני ש"ח, מגידול בדמי הניהול בסך של כ- 25 מיליוני ש"ח (מתוכם גידול בסך של כ- 20 מיליוני ש"ח בדמי ניהול משתנים אשר נגבו בתקופת הדוח כתוצאה מהתשואה החיובית בפוליסות תלויות התשואה לעומת אי גביית דמי ניהול משתנים בתקופה המקבילה אשתקד מאחר ונרשמה תשואה שלילית למבוטחים בפוליסות אלו), ומנגד מירידה ברווח הפיננסי בסך של כ- 34 מיליוני ש"ח, ומשינוי בהפרשות ובאומדנים האקטואריים ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.

בסך של כ- 29 מיליוני ש"ח, שנבע בעיקר מעדכונים בחישוב הפרשות באובדן כושר עבודה שבוצעו בתקופה המקבילה אשתקד.

פוליסות תלויות תשואה

כספי עתודות הביטוח הנצברים בפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה מושקעים לפי הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) ותקנותיו. רווחי השקעות אלו נזקפים לזכות המבוטחים בניכוי דמי ניהול.

התחייבויות הנובעות מפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה ליום 31 במרס, 2017 הסתכמו בסך של כ- 23,236 מיליוני ש"ח בהשוואה לסך של כ- 21,345 מיליוני ש"ח ליום 31 במרס 2016, עלייה של כ- 1,891 מיליוני ש"ח המהווה גידול של כ- 9%. הגידול נובע בעיקר מהכנסות מפרמיות בניכוי פדיונות ופירעונות של אותן פוליסות וכן מתשואה חיובית שהושגה בשנה שהסתיימה בתאריך הדוח.

פרטים בדבר שיעורי התשואות בפוליסות משתתפות ברווחים

פוליסות שהוצאו בשנים 1992-2003 (קן י'):

1-12/2016	1-3/2016	1-3/2017	
3.98%	(0.10%)	1.32%	תשואה ריאלית לפני תשלום דמי ניהול
2.85%	(0.25%)	0.99%	תשואה ריאלית אחרי תשלום דמי ניהול
3.66%	(1.01%)	1.12%	תשואה נומינלית לפני תשלום דמי ניהול
2.54%	(1.16%)	0.79%	תשואה נומינלית אחרי תשלום דמי ניהול

פוליסות שהוצאו החל משנת 2004 (קן י' החדשה):

1-12/2016	1-3/2016	1-3/2017	
3.98%	(0.10%)	1.32%	תשואה ריאלית לפני תשלום דמי ניהול
2.90%	(0.34%)	1.05%	תשואה ריאלית אחרי תשלום דמי ניהול
3.66%	(1.01%)	1.12%	תשואה נומינלית לפני תשלום דמי ניהול
2.59%	(1.25%)	0.85%	תשואה נומינלית אחרי תשלום דמי ניהול

פרטים בדבר רווחי ההשקעה שנזקפו למבוטחים בפוליסות משתתפות ברווחים ודמי הניהול (במיליוני ש"ח):

1-12/2016	1-3/2016	1-3/2017	במיליוני ש"ח
502.9	(215.5)	182.0	רווחי (הפסדי) ההשקעה הנומינליים שנזקפו למבוטחים לאחר דמי הניהול
177.4	41.1	46.5	דמי ניהול קבועים
56.7	-	19.8	דמי ניהול משתנים
234.1	41.1	66.3	סך-הכל דמי ניהול

בפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה שהונפקו בשנים 1991 עד 2003 רשאי מבטח לגבות דמי ניהול קבועים ודמי ניהול משתנים בשיעורים הקבועים בתקנות והנגזרים מהתשואה הריאלית של תיק ההשקעות. דמי הניהול המשתנים נגבים רק בגין תשואה ריאלית חיובית. במידה והושגה תשואה ריאלית שלילית, המבטח מנוע מגביית דמי הניהול המשתנים עד אשר התשואה שתושג תכסה את ההפסד הריאלי המצטבר. יצוין, כי בכל הנוגע לפוליסות תלויות תשואה שהונפקו החל משנת 2004, דמי הניהול הנגבים הינם דמי ניהול קבועים בלבד ואשר על כן, להפסדים או לרווחים הריאליים מהשקעות אין השלכה ישירה כאמור על גביית דמי ניהול אלה.

ההכנסות מדמי ניהול בפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 66 מיליוני ש"ח לעומת כ- 41 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של כ- 25

מיליוני ש"ח. העליה בדמי הניהול נובעת בעיקר מגביית דמי ניהול משתנים בתקופת הדוח בסך של כ- 20 מיליון ש"ח לעומת התקופה המקבילה אשתקד אשר לא נגבו בה דמי ניהול משתנים מאחר ולא הושגה תשואה ריאלית חיובית המאפשרת את גבייתם.

4.4.2 תוצאות פעילות מגזר ביטוח כללי

באלפי ש"ח	1-3/2017	% שינוי	1-3/2016	1-12/2016
פרמיות ברוטו	780,462	1.5%	769,213	2,386,433
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	6,244	272.8%	1,675	84,278
הכנסות מעמלות	23,521	13.4%	20,733	87,869
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר	353,463	(29.3%)	499,959	1,647,585
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	111,269	(1.9%)	113,406	467,223
הוצאות הנהלה וכלליות	25,352	7.0%	23,689	97,950
רווח (הפסד) לפני מס	9,348		(167,719)	(169,038)
רווח (הפסד) כולל לפני מס	13,039		(153,826)	(157,119)

עסקי הביטוח הכללי נחלקים לשלושה תחומי פעילות: רכב רכוש, רכב חובה ויתרת עסקי ביטוח כללי (חבויות אחרות וענפי רכוש אחרים).

הכנסות מפרמיה ברוטו בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 780 מיליוני ש"ח בהשוואה להכנסות בסך של כ- 769 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 1.5%.

הרווח הכולל לפני מס מעסקי ביטוח כללי בתקופת הדוח הסתכם בכ- 13 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל לפני מס בסך של כ- 154 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. העליה ברווח נובעת מקיטון בהפסד הכולל בתחום פעילות רכב חובה בסך של כ- 77 מיליוני ש"ח, מעלייה ברווח הכולל בתחום ביטוח רכב רכוש בסך של כ- 49 מיליוני ש"ח ומקיטון בהפסד בתחום ביטוח כללי אחר בסך של כ- 40 מיליוני ש"ח (אשר נובע מקיטון בהפסד הכולל בענפי חבויות אחרים). לעניין פירוט השינוי ברווח הכולל מענפי הביטוח הכללי ראה להלן.

4.4.3 פרמיות ברוטו והרווח הכולל לפי תחומי פעילות בביטוח כללי

(באלפי ש"ח)	רכב חובה	רכב רכוש	רכוש ואחרים	חבויות	סה"כ
סה"כ פרמיות ברוטו					
1-3/2017	165,479	361,335	139,057	114,591	780,462
1-3/2016	161,431	343,212	162,014	102,556	769,213
1-12/2016	494,020	1,071,290	518,034	303,089	2,386,433
רווח (הפסד) כולל					
1-3/2017	(7,413)	19,166	12,279	(10,993)	13,039
1-3/2016	(84,063)	(30,602)	12,336	(51,497)	(153,826)
1-12/2016	(90,394)	(30,915)	37,262	(73,072)	(157,119)

4.4.3.1 עיקרי תוצאות הפעילות בענף רכב חובה:

באלפי ש"ח	1-3/2017	% שינוי	1-3/2016	1-12/2016
פרמיות ברוטו	165,479	2.5%	161,431	494,020
רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון	310		(2,005)	31,628
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר	110,626	(41.9%)	190,296	547,660
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	9,050	(4.2%)	9,446	39,417
הוצאות הנהלה וכלליות	6,890	31.0%	5,259	21,451
הפסד לפני מס	(9,377)	(89.8%)	(91,749)	(96,198)
הפסד כולל לפני מס	(7,413)	(91.2%)	(84,063)	(90,394)

ההכנסות מפרמיות ברוטו בתקופת הדוח הסתכמו בסך של כ- 165 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 161 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 2.5%. הגידול נובע מגידול בהיקף תיק הלקוחות.

ההפסד הכולל לפני מס בתקופת הדוח הסתכם בסך של כ- 7 מיליוני ש"ח לעומת הפסד של כ- 84 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בהפסד בסך של כ- 77 מיליוני ש"ח. הקיטון בהפסד נובע בעיקר מהקיטון בהפרשה בגין עדכון תקנות ההיוון בסך של כ- 75 מיליוני ש"ח לפני מס.

4.4.3.2 עיקרי תוצאות הפעילות בענף רכב רכוש:

באלפי ש"ח	1-3/2017	% שינוי	1-3/2016	1-12/2016
פרמיות ברוטו	361,335	5.3%	343,212	1,071,290
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	2,736	120.8%	1,239	19,521
הכנסות מעמלות (החזרי עמלות)	3,067		(303)	4,457
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר	172,221	(12.5%)	196,936	763,986
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	57,793	5.1%	54,964	233,501
הוצאות הנהלה וכלליות	9,760	3.5%	9,427	37,669
רווח (הפסד) לפני מס	18,537		(32,797)	(33,206)
רווח (הפסד) כולל לפני מס	19,166		(30,602)	(30,915)

הפרמיות ברוטו הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 361 מיליוני ש"ח לעומת כ- 343 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 5%. הגידול נובע בעיקרו מעליה בתעריפים.

הרווח הכולל לפני מס בתקופת הדוח הינו בסך של כ- 19 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל בסך של כ- 31 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נובע בעיקר משיפור בתוצאות החיתומיות בסך של כ- 49 מיליוני ש"ח ביחס לתקופה מקבילה אשתקד (לרבות קיטון בפרמיה בחסר והפסד בגין התפתחות תביעות שהחברה רשמה בתקופה מקבילה אשתקד).

תחום פעילות ביטוח רכב רכוש

1-12/2016		1-3/2016		1-3/2017	
שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	ברוטו
75%	76%	83%	85%	65%	67%
Loss Ratio					
106%	106%	115%	115%	94%	95%
Combined Loss Ratio					

4.4.3.3 עיקרי תוצאות הפעילות בביטוח כללי אחר:

1-12/2016	1-3/2016	% שינוי	1-3/2017	באלפי ש"ח
821,123	264,570	(4.1%)	253,648	פרמיות ברוטו
33,129	2,441	31.0%	3,198	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
83,054	21,000	(2.6%)	20,451	הכנסות מעמלות
335,939	112,727	(37.4%)	70,616	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
194,305	48,996	(9.3%)	44,426	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
38,830	9,003	(3.3%)	8,702	הוצאות הנהלה וכלליות
(39,634)	(43,173)		188	רווח (הפסד) לפני מס
(35,810)	(39,161)		1,286	רווח (הפסד) כולל לפני מס

הפרמיות ברוטו הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 254 מיליוני ש"ח לעומת כ- 265 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של כ- 4%. הירידה בפרמיות נובעת מירידה בפרמיות בענפי רכוש ואחרים בסך של כ- 23 מיליוני ש"ח הנובעת מקיטון בתיק הלקוחות ומעליה בפרמיות בענפי חבויות אחרים בסך של כ- 12 מיליוני ש"ח, אשר נובעת בעיקר מפוליסות אחריות מקצועית של חברי לשכת עורכי הדין בישראל.

הרווח הכולל לפני מס בתקופת הדוח הינו בסך של כמיליון ש"ח לעומת הפסד כולל לפני מס של כ- 39 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של כ- 40 מיליוני ש"ח.

ההפסד הכולל בענפי החבויות לפני מס, בתקופת הדוח, הסתכם בסך של כ- 11 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל של כ- 51 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר מקיטון בהפרשה בגין עדכון תקנות ההיוון בסך של כ- 25 מיליוני ש"ח ומשיפור חיתומי בסך של כ- 12 מיליוני ש"ח, ומנגד מירידה בהכנסות מהשקעות בסך של כ- 2 מיליוני ש"ח.

הרווח הכולל בענפי רכוש אחרים, בתקופת הדוח, הסתכם בסך של כ- 12 מיליוני ש"ח, בדומה לרווח הכולל בתקופה המקבילה אשתקד.

ענפי ביטוח כללי אחר

1-12/2016		1-3/2016		1-3/2017	
שייר	ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	ברוטו
40%	47%	36%	52%	37%	93%
86%	78%	79%	82%	76%	122%
Loss Ratio					
Combined Loss Ratio					

4.4.4 תוצאות פעילות ביטוח בריאות

באלפי ש"ח	1-3/2017	% שינוי	1-3/2016	1-12/2016
פרמיות שהורווחו ברוטו	167,509	11.5%	150,289	626,790
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	6,738	(11.9%)	7,645	27,006
הכנסות מעמלות	4,083	19.4%	3,420	8,307
תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	71,839	(15.2%)	84,731	283,848
עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	57,539	10.6%	52,002	205,618
הוצאות הנהלה וכלליות	9,025	7.8%	8,370	34,911
רווח (הפסד) לפני מס	7,625		(13,776)	14,529
רווח (הפסד) כולל לפני מס	4,575		(17,268)	13,909

ההכנסות מפרמיות שהורווחו בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 168 מיליוני ש"ח לעומת כ- 150 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 12%. העלייה בפרמיות נובעת מגידול בהיקף תיק הלקוחות.

הרווח הכולל לפני מס בתקופת הדוח הסתכם בסך של כ- 5 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל בסך של כ- 17 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נובע בעיקר, מהשפעת השינוי בעקום ריבית חסרת הסיכון בתוספת פרמיית אי נזילות אשר משפיעה על בדיקת נאותות העתודות ואשר גרם לשינוי ברווח בסך של כ- 22 מיליוני ש"ח.

5. תזרים מזומנים

באלפי ש"ח	1-3/2017	% שינוי	1-3/2016	1-12/2016
תזרימי מזומנים, נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות):				
שוטפת	73,350	(87.9%)	607,772	1,028,950
השקעה	(61,649)	13.2%	(54,444)	(210,797)
מימון	(1,002)	25.7%	(797)	52,899
הפרשי שער בגין יתרות מזומנים	(16,095)	82.7%	(8,809)	(6,161)
גידול (קיטון) ביתרת המזומנים	(5,396)		543,722	864,891
יתרת מזומנים לתום תקופה	2,377,994	15.3%	2,062,221	2,383,390

6. מקורות מימון

יתרת ההתחייבויות הפיננסיות לתאריך הדוח הינה כ- 1,360 מיליוני ש"ח, לעומת יתרה בסך 1,354 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016.

היקפן הממוצע של ההתחייבויות הפיננסיות בתקופת הדוח, הסתכם לסך של כ- 1,357 מיליוני ש"ח.

7. גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בחברה

האורגנים המופקדים על בקרת העל בנוגע לדיווח הכספי בחברה הינם המנכ"ל ומנהל אגף כספים, ברמת ההנהלה, וכן ועדת המאזן, שמונתה על ידי דירקטוריון החברה, ואשר תפקידה לדון ולהמליץ בפני דירקטוריון החברה בנושאים הנוגעים לדוחות הכספיים של החברה ובכלל זה חוות דעתו של רואה

החשבון המבקר, נאותות הדוחות הכספיים, המדיניות החשבונאית, שלמות הגילוי וסקירת הבקורות הפנימיות (להלן: **"ועדת המאזן"**). יצוין, כי ועדת המאזן אינה ועדת הביקורת של החברה.

בוועדת המאזן מכהנים שלושה חברים כלהלן: יוכבד (יוכי) דביר (י"ר ודח"צ), אורלי ירקוני ויחזקאל (חזי) צאיג (דח"צ). כל החברים בוועדה הינם בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. בישיבות ועדת המאזן נוכחים גם רואי החשבון המבקרים של החברה.

במסגרת בחינת התוצאות הכספיות וכחלק מתהליך הכנת הדוחות הכספיים, מתקיימים דיונים בהשתתפות המנכ"ל, מנהל אגף כספים ומנהלי האגפים השונים בחברה ובהשתתפות גורמים מקצועיים רלוונטיים נוספים, בהם נבחנות סוגיות מרכזיות אשר להן השלכה על הדיווח הכספי תוך בדיקת סבירות הנתונים ובחינת סוגיות שעניינן מדיניות חשבונאית.

ועדת המאזן מתכנסת מספר ימים לפני מועד אישור הדוחות הכספיים על ידי דירקטוריון החברה, ובישיבתה מוצגים הדוחות הכספיים, נדונים עיקרי המדיניות החשבונאית שיושמה ושינויים שחלו בה, אשר עשויים להיות בעלי השפעה מהותית על הדוחות הכספיים. הדוחות הכספיים נמסרים לחברי הדירקטוריון לעיון מספר ימים לפני מועד אישורם.

לקראת אישור הדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2017, התכנסה ועדת המאזן של החברה ביום 25 במאי 2017 והעבירה המלצתה לדירקטוריון. כל חברי ועדת המאזן נכחו בישיבה הנ"ל. בנוסף, בנוסף, השתתפו בישיבה נושאי משרה ומנהלים בקבוצה כמפורט להלן - ארי קלמן, י"ר; מוטי רוזן, מנכ"ל; ערן גריפל, דירקטור; אילן שגב, מנהל אגף כספים; שי קומפל, משנה למנכ"ל; מיכאל קלמן, מנהל אגף ביטוח כללי; אלעד שלף, מנהל אגף עסקים; אתי הירשמן, המבקר הפנימית; יוני טל, מנהל אגף השקעות, משה מורגנשטרן מנהל אגף ביטוח חיים, רותי יהודיוף כהן, מנהלת הסיכונים; דן בר-און, האקטואר הראשי, נעמה חשמונאי (אקטוארית ממונה - ביטוח כללי), רגינה אדין-חייקין (אקטוארית ממונה - ביטוח חיים), קטי רזניק (אקטוארית ממונה - בריאות), זיו כהן, מנהל תחום חשבות וכספים, גולן סעד מנהל תחום SOX; רואי החשבון המבקרים, שמעון עיר-שי, היועץ המשפטי ונציגת מזכירות החברה.

8. בקורות ונהלים לגבי הגילוי (SOX 302)

הוראות סעיף 302 ל"חוק Sarbanes-Oxley" שנחקק בארצות-הברית והמיושמות בהתאם להוראות הממונה, קובעות כי המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים, יחתמו כל אחד בנפרד על הצהרה בנושא בקורות ונהלים לגבי הגילוי. לצורך קיום ההליך הנדרש על פי ההנחיות האמורות, ביצעה החברה, בין היתר, בחינה של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי וקיום דיונים בהשתתפות הגורמים השותפים להכנת הדוחות הכספיים.

בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת החברה, בשיתוף עם המנכ"ל ומנהל אגף הכספים, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבעה הממונה ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על דיווח כספי

במהלך הרבעון המסתיים ביום 31 במרס 2017, לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

9. אירועים לאחר תאריך מאזן

9.1 שינוי ארגוני ומינויים

ה"ה משה מורגנשטרן, משנה למנכ"ל ומנהל אגף ביטוח חיים, מונה למנהל אגף מערכות מידע, בתוקף מיום 1 ביוני 2017, וזאת חלף מר רון גריסרן, אשר הודיע על סיום תפקידו. בהמשך לאמור, בוצע שינוי ארגוני באגף ביטוח חיים תוך פיצולו כלהלן: (1) תחומי מטה ומחשוב ותחום הסכמים ותגמול, הועברו לאחריות אגף מערכות מידע תחת ניהולו של מר מורגנשטרן; (2) אגף ביטוח חיים שיכלול את התחומים הבאים: תחום שירות ותפעול, התחום המקצועי, מחלקת גבייה, ומחלקת שימור לקוחות; (3) תחום עסקים ומוצרים אשר יכלול גם את מחלקת תביעות. ה"ה יואב הורביץ, סמנכ"ל בכיר, מונה כמנהל אגף ביטוח חיים וה"ה גיל שלסקי, סמנכ"ל בכיר, ימשיך לנהל את תחום עסקים ומוצרים.

הדירקטוריון מביע תודתו להנהלת החברה, למנהליה ועובדיה על עבודתם ותרומתם להישגי החברה.

מוטי רוזן
מנהל כללי

ארי קלמן
י"ר הדירקטוריון

תל אביב, 29 במאי, 2017

הצהרה (certification)

אני, **מוטי רוזן**, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של **מנורה מבטחים ביטוח בע"מ** (להלן: "**חברת הביטוח**") לרבעון שהסתיים ביום 31.03.2017 (להלן: "**הדוח**").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן-
5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת המאזן של הדירקטוריון של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.
אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

מוטי רוזן
מנהל כללי

29 במאי, 2017

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (certification)

אני, **אילן שגב**, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של **מנורה מבטחים ביטוח בע"מ** (להלן: "חברת הביטוח") לרבעון שהסתיים ביום 31.03.2017 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי² ולבקרה הפנימית על דיווח כספי² של חברת הביטוח; וכן-
 - (ה) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ו) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר;
 - (ז) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - (ח) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן-
5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת המאזן של הדירקטוריון של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (ג) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - (ד) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אילן שגב
משנה למנהל כללי
ומנהל אגף כספים

29 במאי, 2017

² כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים.

פרק ב':

דוחות כספיים

מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 31 במרס, 2017

בלתי מבוקרים

מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 31 במרס, 2017

בלתי מבוקרים

תוכן העניינים

<u>עמוד</u>	
2	סקירת דוחות כספיים ביניים מאוחדים
3 - 4	דוחות מאוחדים על המצב הכספי
5	דוחות מאוחדים על רווח או הפסד
6	דוחות מאוחדים על הרווח הכולל
7 - 9	דוחות מאוחדים על השינויים בהון
10 - 13	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
14 - 64	באורים לדוחות הכספיים ביניים המאוחדים
65 - 69	נספח א' - תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הנפרדים של החברה ("סולר")
70 - 74	נספח ב' - פירוט נכסים עבור חוזים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות

דוח סקירה של רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של מנורה מבטחים ביטוח בע"מ וחברות הבנות שלה (להלן - הקבוצה), הכולל את הדוח התמציתי המאוחד על המצב הכספי ליום 31 במרס, 2017 ואת הדוחות התמציתיים המאוחדים על הרווח או הפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 - "דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על-ידי הממונה על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. אחריותנו היא להביע מסקנה על המידע הכספי לתקופת ביניים זו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל - "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על-ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על-ידי הממונה על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 6 לדוחות הכספיים ביניים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

נכסים

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 במרס		
	2016	2017	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
352,086	334,823	360,490	נכסים בלתי מוחשיים
117	170	129	נכסי מסים נדחים
1,129,198	1,126,206	1,168,829	הוצאות רכישה נדחות
779,781	715,794	800,788	רכוש קבוע
202,610	227,053	189,436	השקעות בחברות כלולות
76,211	75,300	76,410	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
136,351	122,337	136,450	נדל"ן להשקעה אחר
1,666,013	1,676,160	1,757,430	נכסי ביטוח משנה
63,887	79,759	52,548	נכסי מסים שוטפים
205,007	171,420	171,206	חייבים ויתרות חובה
594,538	744,159	760,213	פרמיות לגבייה
21,145,651	19,832,844	21,468,996	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
			השקעות פיננסיות אחרות:
3,137,089	2,981,755	3,342,544	נכסי חוב סחירים
5,822,694	5,573,888	5,867,317	נכסי חוב שאינם סחירים
195,685	174,915	184,452	מניות
969,404	970,014	944,310	אחרות
10,124,872	9,700,572	10,338,623	סך כל השקעות פיננסיות אחרות
1,832,444	1,747,580	1,888,251	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
550,946	314,641	489,743	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
38,859,712	36,868,818	39,659,542	סך כל הנכסים
23,229,398	21,793,342	23,576,310	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

הון והתחייבויות

ליום	ליום 31 במרס	
31 בדצמבר	2016	2017
2016	2016	2017
מבוקר	בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח	

<u>הון</u>			
291,332	291,332	291,332	הון מניות
333,486	333,486	333,486	פרמיה על מניות
302,758	255,016	274,936	קרנות הון
640,933	555,582	692,805	יתרת עודפים
1,568,509	1,435,416	1,592,559	סך כל ההון המיוחס לבעלי המניות של החברה
1,756	1,908	2,062	זכויות שאינן מקנות שליטה
1,570,265	1,437,324	1,594,621	סך כל ההון
<u>התחייבויות</u>			
11,510,509	11,035,279	11,782,891	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
22,867,527	21,410,359	23,297,697	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
138,362	116,187	147,378	התחייבויות בגין מסים נדחים
121,982	121,565	122,045	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
427	588	61	התחייבויות בגין מסים שוטפים
1,274,660	1,413,772	1,351,267	זכאים ויתרות זכות
1,375,980	1,333,744	1,363,582	התחייבויות פיננסיות
37,289,447	35,431,494	38,064,921	סך כל ההתחייבויות
38,859,712	36,868,818	39,659,542	סך כל ההון וההתחייבויות

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

29 במאי, 2017			
אילן שגב	מוטי רוזן	ארי קלמן	תאריך אישור הדוחות הכספיים
משנה למנהל כללי	מנהל כללי	י"ר הדירקטוריון	
ומנהל אגף כספים			

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	
	2016	2017
מבוקר	בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח [למעט נתוני רווח נקי (הפסד) למניה]		
5,869,872	1,323,587	1,499,559
734,156	184,215	192,867
5,135,716	1,139,372	1,306,692
1,158,794	(126,134)	362,685
234,849	41,262	66,475
128,845	31,191	37,992
1,414	353	237
6,659,618	1,086,044	1,774,081
5,808,382	1,104,645	1,496,790
(518,082)	(191,374)	(176,998)
5,290,300	913,271	1,319,792
1,004,492	247,738	257,121
370,872	90,825	91,605
769	-	-
61,342	4,852	14,147
6,727,775	1,256,686	1,682,665
(879)	1,783	(1,126)
(69,036)	(168,859)	90,290
(28,313)	(45,577)	37,850
(40,723)	(123,282)	52,440
(42,124)	(123,840)	52,134
1,401	558	306
(40,723)	(123,282)	52,440
(0.18)	(0.54)	0.23

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
וחוזי השקעה ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי
בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות מימון
סך כל ההוצאות
חלק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
מסים על ההכנסה (הטבת מס)
רווח נקי (הפסד)
מיוחס ל:
בעלי המניות של החברה
זכויות שאינן מקנות שליטה
רווח נקי (הפסד)
רווח נקי (הפסד) למניה המיוחס לבעלי המניות
של החברה בסיסי ומדולל (בש"ח)

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה			
שהסתיימה			
ביום	ל- 3 חודשים שהסתיימו		
31 בדצמבר	ביום 31 במרס		
2016	2016	2017	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
(40,723)	(123,282)	52,440	רווח נקי (הפסד)
			רווח (הפסד) כולל אחר:
			<u>פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח</u>
			<u>הכולל, הועברו או יועברו לרווח והפסד</u>
(7,700)	(9,205)	(11,967)	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ
83,078	23,640	(15,774)	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקף לקרנות הון
(51,104)	(34,627)	(14,911)	רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד
6,519	3,172	234	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד
30,793	(17,020)	(42,418)	סה"כ פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, הועברו או יועברו לרווח והפסד
8,336	(5,138)	(10,504)	מסים על ההכנסה (הטבת מס) המתייחסים לנכסים פיננסיים זמינים למכירה
(2,917)	(3,426)	(4,092)	הטבת מס המתייחסת לפריטים אחרים של הפסד כולל אחר
25,374	(8,456)	(27,822)	סה"כ פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, נטו, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, הועברו או יועברו לרווח והפסד
			<u>פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח</u>
			<u>הכולל, לא יועברו לרווח והפסד</u>
141,042	126,322	-	הערכה מחדש בגין רכוש קבוע
3,093	(2,577)	(404)	רווח (הפסד) ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת
144,135	123,745	(404)	סה"כ פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, לא יועברו לרווח והפסד
33,498	30,655	(142)	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
110,637	93,090	(262)	סה"כ פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, נטו, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, לא יועברו לרווח והפסד
136,011	84,634	(28,084)	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
95,288	(38,648)	24,356	סך-הכל רווח (הפסד) כולל
			מיוחס ל:
93,887	(39,206)	24,050	בעלי המניות של החברה
1,401	558	306	זכויות שאינן מקנות שליטה
95,288	(38,648)	24,356	

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה										
הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין עסקת משלום מבוסס מניות	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ	קרן הון מהערכה מחדש	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
בלתי מבוקר										
אלפי ש"ח										
291,332	333,486	40,085	144,692	1,194	109,753	7,034	640,933	1,568,509	1,756	1,570,265
-	-	-	-	-	-	-	52,134	52,134	306	52,440
-	-	-	-	(11,967)	-	-	-	(11,967)	-	(11,967)
-	-	-	(15,774)	-	-	-	-	(15,774)	-	(15,774)
-	-	-	(14,911)	-	-	-	-	(14,911)	-	(14,911)
-	-	-	234	-	-	-	-	234	-	234
-	-	-	-	-	-	-	(404)	(404)	-	(404)
-	-	-	10,504	4,092	-	-	142	14,738	-	14,738
-	-	-	(19,947)	(7,875)	-	-	(262)	(28,084)	-	(28,084)
-	-	-	(19,947)	(7,875)	-	-	51,872	24,050	306	24,356
291,332	333,486	40,085	124,745	(6,681)	109,753	7,034	692,805	1,592,559	2,062	1,594,621

יתרה ליום 1 בינואר, 2017 (מבוקר)

רווח נקי

התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ

שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקף לקרנות הון

רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד

הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד הפסד ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת

הטבת מס המתייחסת לפריטים של הפסד כולל אחר

סה"כ הפסד כולל אחר

סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל

יתרה ליום 31 במרס, 2017

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה										
הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ	קרן הון מהערכה מחדש	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
בלתי מבוקר										
אלפי ש"ח										
291,332	333,486	40,085	114,535	5,977	1,099	7,034	681,074	1,474,622	1,350	1,475,972
-	-	-	-	-	-	-	(123,840)	(123,840)	558	(123,282)
-	-	-	-	(9,205)	-	-	-	(9,205)	-	(9,205)
-	-	-	23,640	-	-	-	-	23,640	-	23,640
-	-	-	(34,627)	-	-	-	-	(34,627)	-	(34,627)
-	-	-	3,172	-	-	-	-	3,172	-	3,172
-	-	-	-	-	126,322	-	-	126,322	-	126,322
-	-	-	-	-	-	-	(2,577)	(2,577)	-	(2,577)
-	-	-	5,138	3,426	(31,580)	-	925	(22,091)	-	(22,091)
-	-	-	(2,677)	(5,779)	94,742	-	(1,652)	84,634	-	84,634
-	-	-	(2,677)	(5,779)	94,742	-	(125,492)	(39,206)	558	(38,648)
291,332	333,486	40,085	111,858	198	95,841	7,034	555,582	1,435,416	1,908	1,437,324

יתרה ליום 1 בינואר, 2016

רווח נקי (הפסד)

התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ

שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקף לקרנות הון

רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד

הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד

הערכה מחדש בגין רכוש קבוע

הפסד ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת

הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לפריטים של רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל

יתרה ליום 31 במרס, 2016

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה										
הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ	קרן הון מהערכה מחדש	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
מבוקר										
אלפי ש"ח										
291,332	333,486	40,085	114,535	5,977	1,099	7,034	681,074	1,474,622	1,350	1,475,972
-	-	-	-	-	-	-	(42,124)	(42,124)	1,401	(40,723)
-	-	-	-	(7,700)	-	-	-	(7,700)	-	(7,700)
-	-	-	83,078	-	-	-	-	83,078	-	83,078
-	-	-	(51,104)	-	-	-	-	(51,104)	-	(51,104)
-	-	-	6,519	-	-	-	-	6,519	-	6,519
-	-	-	-	-	141,042	-	-	141,042	-	141,042
-	-	-	-	-	-	-	3,093	3,093	-	3,093
-	-	-	(8,336)	2,917	(32,388)	-	(1,110)	(38,917)	-	(38,917)
-	-	-	30,157	(4,783)	108,654	-	1,983	136,011	-	136,011
-	-	-	30,157	(4,783)	108,654	-	(40,141)	93,887	1,401	95,288
-	-	-	-	-	-	-	-	-	(995)	(995)
291,332	333,486	40,085	144,692	1,194	109,753	7,034	640,933	1,568,509	1,756	1,570,265

יתרה ליום 1 בינואר, 2016

רווח נקי (הפסד)

התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ

שינוי נטו בשווי ההון של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקף לקרנות הון

רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד

הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד

הערכה מחדש בגין רכוש קבוע רווח ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת

הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לפריטים של רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל

דיבידנד שחולק

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2016

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה			נספח	
ביום 31 בדצמבר	ל- 3 חודשים שהסתיימו			
	ביום 31 במרס			
	2016	2017		
מבוקר	בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח				
1,028,950	607,772	73,350	(א)	<u>תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת</u>
				<u>תזרימי מזומנים מפעילות השקעה</u>
27,416	4,223	-		החזר השקעות מחברות כלולות
4,658	4,564	84		דיבידנד שהתקבל מחברות כלולות
(116,078)	(36,748)	(31,631)		השקעה ברכוש קבוע
(131,725)	(27,109)	(30,804)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
4,932	626	702		תמורה ממימוש רכוש קבוע
(210,797)	(54,444)	(61,649)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
				<u>תזרימי מזומנים מפעילות מימון</u>
99,491	(146)	-		קבלת התחייבויות פיננסיות (בניכוי הוצאות הנפקה)
(45,597)	(651)	(1,002)		פרעון התחייבויות פיננסיות
(995)	-	-		דיבידנד ששולם לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
52,899	(797)	(1,002)		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון
(6,161)	(8,809)	(16,095)		הפרשי שער בגין יתרות מזומנים ושווי מזומנים
864,891	543,722	(5,396)		עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
1,518,499	1,518,499	2,383,390	(ב)	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
2,383,390	2,062,221	2,377,994	(ג)	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה		ל- 3 חודשים שהסתיימו	
שהסתיימה		ביום 31 במרס	
ביום	31 בדצמבר	2016	2017
2016			
מבוקר		בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח			

(א) תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

רווח נקי (הפסד) לתקופה	52,440	(123,282)	(40,723)
התאמות לסעיפי רווח והפסד:			
חלק בהפסדי (רווחי) חברות כלולות	1,126	(1,783)	879
הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	(285,859)	189,568	(808,793)
רווחים נטו מהשקעות פיננסיות אחרות:			
נכסי חוב סחירים	(2,578)	(14,045)	(59,279)
נכסי חוב שאינם סחירים	(37,478)	(11,161)	(229,061)
מניות	(10,249)	(1,642)	(11,469)
השקעות אחרות	(39,619)	(15,334)	(32,961)
	(89,924)	(42,182)	(332,770)
הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות	12,785	6,938	54,299
רווח ממימוש רכוש קבוע	(108)	(131)	(928)
ירידה בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה	-	-	250
עליה בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה אחר	-	-	(13,412)
פחת והפחתות:			
רכוש קבוע	10,030	8,165	34,720
נכסים בלתי מוחשיים	22,400	33,806	121,160

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה	ל- 3 חודשים שהסתיימו	
שהסתיימה	ביום 31 במרס	
ביום	2016	2017
31 בדצמבר	2016	2017
2016	בלתי מבוקר	
מבוקר	אלפי ש"ח	

			(א) תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת (המשך)
1,506,338	49,170	430,170	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
951,009	475,779	272,382	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
(97,396)	(107,543)	(91,417)	שינוי בנכסי ביטוח משנה
(41,466)	(38,474)	(39,631)	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
(28,313)	(45,577)	37,850	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
			שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:
			השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה:
(1,524)	(363)	(199)	רכישות והשבחות נדל"ן להשקעה
(700,532)	42,234	(227,228)	תמורה ממימוש (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות
			השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר:
(783)	(181)	(99)	רכישות והשבחות נדל"ן להשקעה
(289,162)	107,044	(200,794)	תמורה ממימוש (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות
(10,188)	(159,809)	(165,675)	פרמיות לגבייה
(35,523)	(11,778)	33,801	חייבים ויתרות חובה
(149,181)	(11,750)	78,490	זכאים ויתרות זכות
11,504	5,417	(341)	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
170,188	498,550	(202,241)	סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
			מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה עבור:
(58,426)	(7,391)	(7,500)	ריבית ששולמה
758,496	164,364	177,781	ריבית שהתקבלה
(26,518)	(22,551)	(2,659)	מסים ששולמו
59,261	59,227	22	מסים שהתקבלו
166,672	38,855	55,507	דיבידנד שהתקבל
899,485	232,504	223,151	
1,028,950	607,772	73,350	סך הכל תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה		ל- 3 חודשים שהסתיימו	
שהסתיימה		ביום	
ביום		ביום 31 במרס	
31 בדצמבר			
2016		2016	2017
מבוקר		בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח			

			(ב) מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
1,245,185	1,245,185	1,832,444	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
273,314	273,314	550,946	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
1,518,499	1,518,499	2,383,390	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
			(ג) מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה
1,832,444	1,747,580	1,888,251	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
550,946	314,641	489,743	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
2,383,390	2,062,221	2,377,994	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

באור 1: - כללי

תאור החברה

מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן - החברה) נשלטת על-ידי מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - החברה האם), שהינה חברה ציבורית הנסחרת בבורסה לניירות ערך בתל-אביב יפו, המחזיקה ב- 100% מהון המניות של החברה. החברה פועלת בכל ענפי הביטוח העיקריים ובכללם ביטוח כללי, ביטוח חיים וביטוח בריאות.

החברה הינה תושבת ישראל, אשר נתאגדה בישראל וכתובתה הרשמית הינה אלנבי 115, תל אביב-יפו.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים

דוחות כספיים ביניים אלה נערכו במתכונת מתומצתת ליום 31 במרס, 2017 ולתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך (להלן - דוחות כספיים ביניים מאוחדים). יש לעיין בדוחות אלה בהקשר לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר, 2016 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך ולבאורים אשר נלוו אליהם (להלן - הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים).

הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים ערוכים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 34 - "דיווח כספי לתקופות ביניים", ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

המדיניות החשבונאית אשר יושמה בעריכת הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים עקבית לזו שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים.

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), נדרשת הנהלת החברה להשתמש בשיקול דעת בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

שיקול הדעת של ההנהלה, בעת יישום המדיניות החשבונאית של החברה וההנחות העיקריות ששימשו בהערכות הכרוכות באי וודאות, הינם עקביים עם אלו ששימשו בדוחות הכספיים השנתיים.

ג. גילוי לתקן IFRS חדש בתקופה שלפני יישום

תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 17, חוזי ביטוח

בחודש מאי 2017 פרסם ה- IASB את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 בדבר חוזי ביטוח (להלן - התקן החדש).

התקן החדש קובע כללים להכרה, מדידה, הצגה וגילוי בקשר לחוזי ביטוח ויחליף את ההוראות הקיימות בנושא. התקן החדש צפוי לגרום לשינויים משמעותיים בדיווח הכספי של חברות ביטוח.

בהתאם לתקן החדש, יש למדוד את ההתחייבות הביטוחית כערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים מחוזי הביטוח תוך התחשבות באי הוודאות הגלומה בתחזיות אלו (מרווח הסיכון). כמו כן, הרווח הגלום בחוזי הביטוח יוכר על פני תקופת הכיסוי, וההשפעה של שינויים בהנחות (למעט ריבית) תיפרס על פני תקופת הכיסוי, אך אם קבוצת חוזי ביטוח אינה צפויה להיות רווחית, או הופכת למפסידה, יש להכיר בהפסד באופן מיידי.

לגבי חוזי ביטוח מסוימים (בדרך כלל חוזי ביטוח אלמנטרי עם כיסוי ביטוחי של עד שנה) ניתן ליישם מודל מדידה פשוט יותר שאינו שונה בהרבה מהמדידה המקובלת כיום.

התקן החדש ייושם החל מהתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2021. אימוץ מוקדם אפשרי, כל עוד תקני הדיווח הכספי IFRS 9 - מכשירים פיננסיים וכן IFRS 15 - הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות, מיושמים במקביל.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

ג. גילוי לתקן IFRS חדש בתקופה שלפני יישומו (המשך)

תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 17, חוזי ביטוח (המשך)

התקן החדש ייושם למפרע. אם ורק אם יישום למפרע אינו מעשי, הישות תבחר באחת משתי הגישות הבאות:

1. גישת יישום למפרע חלקי

2. גישת השווי ההוגן.

החברה בוחנת את ההשלכות של אימוץ התקן על הדוחות הכספיים.

ד. פרטים על שיעורי השינוי שחלו במדד המחירים לצרכן ובשער החליפין היציג של הדולר של ארה"ב

שער חליפין יציג של הדולר ארה"ב	מדד המחירים לצרכן	
	מדד ידוע	מדד בגין
%	%	%

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום:

(5.5)	(0.2)	0.1	31 במרס, 2017
(3.5)	(0.9)	(1.0)	31 במרס, 2016
(1.5)	(0.3)	(0.2)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2016

באור 3: - מגזרי פעילות

מגזרי הפעילות נקבעו בהתבסס על המידע הנבחן על ידי מקבל ההחלטות התפעוליות הראשי (CODM) לצורכי קבלת החלטות לגבי הקצאת משאבים והערכת ביצועים. בהתאם לזאת, למטרות ניהול, החברה פועלת במגזרי הפעילות הבאים:

1. מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח כולל את ענפי ביטוח חיים והוא מתמקד בעיקר בחסכון לטווח ארוך (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן) וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות, אובדן כושר עבודה ועוד.

2. מגזר ביטוח בריאות

מגזר ביטוח בריאות כולל ביטוח סיעודי, ביטוח הוצאות רפואיות, מחלות קשות, ניתוחים והשתלות, ביטוח שיניים, עובדים זרים ועוד.

3. מגזר ביטוח כללי

מגזר ביטוח כללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות הממונה על הביטוח מפורט מגזר ביטוח כללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש ואחרים וענפי חבויות אחרים.

● ענף רכב חובה

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על-ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על-פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

● ענף רכב רכוש

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

● ענפי רכוש ואחרים

יתר ענפי הרכוש שאינם רכב וחבויות וכן ענפי ביטוח אחרים.

● ענפי חבויות אחרים

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שייגרם לצד שלישי. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות דירקטורים, אחריות מקצועיות ואחריות המוצר וכן ענפים אחרים כגון כלי שיט, כלי טייס וערבות חוק המכר.

4. הפעילות שאינה מיוחסת למגזרי פעילות, כוללת פעילות של תיווך ביטוחי והכנסות מהשקעות והוצאות מימון שלא יוחסו למגזרי הפעילות האחרים.

עונתיות

1. ביטוח חיים ובריאות

ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים ובביטוח בריאות אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, עקב העובדה שההפקדות לביטוחי חיים נהנות מהטבות מס, חלק ניכר מהמכירות החדשות מתבצע בסוף השנה.

2. ביטוח כללי

מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוחי כלי רכב של קבוצות עובדים שונות וציי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בחודש ינואר וכן מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושן הם בדרך כלל בחודש ינואר או בחודש אפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח המדווח מנוטרלת באמצעות ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה.

במרכיבי ההוצאות האחרים, כגון תביעות, ובמרכיבי ההכנסות האחרים, כגון הכנסות מהשקעות, לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח. עם זאת, ראוי לציין, כי עונת חורף קשה עלולה לגרום לעלייה בתביעות, בעיקר בענף רכב רכוש, ברבעונים הראשון והרביעי של השנה, וכתוצאה מכך לקיטון ברווח המדווח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2017					
סה"כ	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
1,499,559	-	-	593,951	167,509	738,099
192,867	-	-	124,437	31,863	36,567
1,306,692	-	-	469,514	135,646	701,532
362,685	(4,548)	37,265	6,244	6,738	316,986
66,475	-	-	-	-	66,475
37,992	(1,813)	4,141	23,521	4,083	8,060
237	-	236	-	-	1
1,774,081	(6,361)	41,642	499,279	146,467	1,093,054
1,496,790	-	-	475,378	102,054	919,358
(176,998)	-	-	(121,915)	(30,215)	(24,868)
1,319,792	-	-	353,463	71,839	894,490
257,121	(1,813)	-	111,269	57,539	90,126
91,605	(4,548)	9,008	25,352	9,025	52,768
14,147	-	12,705	431	233	778
1,682,665	(6,361)	21,713	490,515	138,636	1,038,162
(1,126)	-	-	584	(206)	(1,504)
90,290	-	19,929	9,348	7,625	53,388
(42,822)	-	(21,473)	3,691	(3,050)	(21,990)
47,468	-	(1,544)	13,039	4,575	31,398
ליום 31 במרס, 2017					
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
11,782,891	-	-	5,014,746	1,101,838	5,666,307
23,297,697	-	-	-	61,592	23,236,105

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

הכנסות אחרות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

ברוטו

חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין

חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות מימון

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות

רווח לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי

תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2016					
סה"כ	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח בראות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
1,323,587	-	-	570,045	150,289	603,253
184,215	-	-	123,304	30,460	30,451
1,139,372	-	-	446,741	119,829	572,802
(126,134)	(4,577)	6,760	1,675	7,645	(137,637)
41,262	-	-	-	-	41,262
31,191	(3,526)	5,775	20,733	3,420	4,789
353	-	345	-	-	8
1,086,044	(8,103)	12,880	469,149	130,894	481,224
1,104,645	-	-	624,697	137,268	342,680
(191,374)	-	-	(124,738)	(52,537)	(14,099)
913,271	-	-	499,959	84,731	328,581
247,738	(3,562)	-	113,406	52,002	85,892
90,825	(4,541)	7,256	23,689	8,370	56,051
4,852	-	6,778	483	(229)	(2,180)
1,256,686	(8,103)	14,034	637,537	144,874	468,344
1,783	-	-	669	204	910
(168,859)	-	(1,154)	(167,719)	(13,776)	13,790
106,725	-	112,087	13,893	(3,492)	(15,763)
(62,134)	-	110,933	(153,826)	(17,268)	(1,973)
ליום 31 במרס, 2016					
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
11,035,279	-	-	4,657,527	1,094,097	5,283,655
21,410,359	-	-	-	65,095	21,345,264

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
 סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
 ברוטו
 חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין
 חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
 בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות מימון (שחיקת התחייבויות פיננסיות)
 סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי חברות כלולות
 רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
 סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי
 תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2016					
ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיזוזים	סה"כ
מבוקר					
אלפי ש"ח					
2,883,554	626,790	2,359,528	-	-	5,869,872
118,041	121,391	494,724	-	-	734,156
2,765,513	505,399	1,864,804	-	-	5,135,716
1,012,403	27,006	84,278	53,314	(18,207)	1,158,794
234,849	-	-	-	-	234,849
23,571	8,307	87,869	16,776	(7,678)	128,845
21	-	-	1,393	-	1,414
4,036,357	540,712	2,036,951	71,483	(25,885)	6,659,618
3,458,857	358,765	1,990,760	-	-	5,808,382
(99,990)	(74,917)	(343,175)	-	-	(518,082)
3,358,867	283,848	1,647,585	-	-	5,290,300
339,473	205,618	467,223	-	(7,822)	1,004,492
224,957	34,911	97,950	31,117	(18,063)	370,872
-	-	-	769	-	769
4,128	1,040	1,907	54,267	-	61,342
3,927,425	525,417	2,214,665	86,153	(25,885)	6,727,775
(8,789)	(766)	8,676	-	-	(879)
100,143	14,529	(169,038)	(14,670)	-	(69,036)
(8,372)	(620)	11,919	172,001	-	174,928
91,771	13,909	(157,119)	157,331	-	105,892
ליום 31 בדצמבר, 2016					
מבוקר					
אלפי ש"ח					
5,683,187	1,073,170	4,754,152	-	-	11,510,509
22,806,850	60,677	-	-	-	22,867,527

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
 סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
 ברוטו
 חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין
 חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
 בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון
 סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות
 רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
 סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2017					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים (*)	חבויות אחרים (**)	ענפי סה"כ	
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
165,479	361,335	139,057	114,591	780,462	פרמיות ברוטו
4,110	23,860	84,584	38,296	150,850	פרמיות ביטוח משנה
161,369	337,475	54,473	76,295	629,612	פרמיות בשייר
(44,730)	(84,993)	(9,007)	(21,368)	(160,098)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
116,639	252,482	45,466	54,927	469,514	פרמיות שהורווחו בשייר
310	2,736	1,525	1,673	6,244	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
3	3,067	17,772	2,679	23,521	הכנסות מעמלות
116,952	258,285	64,763	59,279	499,279	סך כל ההכנסות
115,610	186,234	118,299	55,235	475,378	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(4,984)	(14,013)	(100,477)	(2,441)	(121,915)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
110,626	172,221	17,822	52,794	353,463	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
9,050	57,793	29,980	14,446	111,269	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
6,890	9,760	4,624	4,078	25,352	הוצאות הנהלה וכלליות
65	79	176	111	431	הוצאות מימון
126,631	239,853	52,602	71,429	490,515	סך כל ההוצאות
302	105	21	156	584	חלק ברווחי חברות כלולות
(9,377)	18,537	12,182	(11,994)	9,348	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
1,964	629	97	1,001	3,691	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
(7,413)	19,166	12,279	(10,993)	13,039	סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
2,048,111	848,753	603,758	1,514,124	5,014,746	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 במרס, 2017 (בלתי מבוקר)
1,956,146	789,882	152,200	1,029,439	3,927,667	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 במרס, 2017 (בלתי מבוקר)

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 74% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 86% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2016					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש	ענפי חבויות	סה"כ	
		(ואחרים *)	(אחרים **)		
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
161,431	343,212	162,014	102,556	769,213	פרמיות ברוטו
3,290	25,428	96,392	27,663	152,773	פרמיות ביטוח משנה
158,141	317,784	65,622	74,893	616,440	פרמיות בשייר
(43,179)	(90,230)	(15,092)	(21,198)	(169,699)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
114,962	227,554	50,530	53,695	446,741	פרמיות שהורווחו בשייר
(2,005)	1,239	1,618	823	1,675	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
36	(303)	19,103	1,897	20,733	הכנסות מעמלות (החזרי עמלות)
112,993	228,490	71,251	56,415	469,149	סך כל ההכנסות
210,256	215,040	70,258	129,143	624,697	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(19,960)	(18,104)	(50,343)	(36,331)	(124,738)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
190,296	196,936	19,915	92,812	499,959	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
9,446	54,964	33,412	15,584	113,406	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
5,259	9,427	5,761	3,242	23,689	הוצאות הנהלה וכלליות
95	75	196	117	483	הוצאות מימון
205,096	261,402	59,284	111,755	637,537	סך כל ההוצאות
354	115	28	172	669	חלק ברווחי חברות כלולות
(91,749)	(32,797)	11,995	(55,168)	(167,719)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
7,686	2,195	341	3,671	13,893	סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
(84,063)	(30,602)	12,336	(51,497)	(153,826)	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 במרס, 2016 (בלתי מבוקר)
1,935,315	783,553	550,396	1,388,263	4,657,527	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 במרס, 2016 (בלתי מבוקר)
1,848,366	732,178	157,080	934,756	3,672,380	

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 75% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 82% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2016					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש	ענפי חבויות	סה"כ	
		(ואחרים *)	(אחרים **)		
		מבוקר			
		אלפי ש"ח			
פרמיות ברוטו	494,020	1,071,290	518,034	303,089	2,386,433
פרמיות ביטוח משנה	13,236	60,206	327,915	89,944	491,301
פרמיות בשייר	480,784	1,011,084	190,119	213,145	1,895,132
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר	(4,702)	(34,264)	5,149	3,489	(30,328)
פרמיות שהורווחו בשייר	476,082	976,820	195,268	216,634	1,864,804
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	31,628	19,521	10,387	22,742	84,278
הכנסות מעמלות	358	4,457	75,498	7,556	87,869
סך כל ההכנסות	508,068	1,000,798	281,153	246,932	2,036,951
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו	580,832	822,537	253,350	334,041	1,990,760
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	(33,172)	(58,551)	(167,050)	(84,402)	(343,175)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר	547,660	763,986	86,300	249,639	1,647,585
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	39,417	233,501	132,824	61,481	467,223
הוצאות הנהלה וכלליות	21,451	37,669	25,214	13,616	97,950
הוצאות מימון	332	309	802	464	1,907
סך כל ההוצאות	608,860	1,035,465	245,140	325,200	2,214,665
חלק ברווחי חברות כלולות	4,594	1,461	368	2,253	8,676
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	(96,198)	(33,206)	36,381	(76,015)	(169,038)
רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	5,804	2,291	881	2,943	11,919
סך הכל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה	(90,394)	(30,915)	37,262	(73,072)	(157,119)
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2016 (מבוקר)	1,983,962	766,165	531,057	1,472,968	4,754,152
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר, 2016 (מבוקר)	1,896,048	719,429	143,438	993,687	3,752,602

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 82% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

פוליסות ללא מרכיב חסכון			פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
סיכון הנמכר כפוליסה בודדת			משנת 2004			
			שאינו תלוי		עד שנת	עד שנת
			תלוי	תשואה	2003	1990 (1)
			תשואה	תשואה		
			בלתי מבוקר	תשואה		
			אלפי ש"ח	תשואה		
סה"כ	קבוצתי	פרט				
738,099	7,430	108,871	465,484	14,490	125,694	16,130
279,449	-	-	279,440	-	9	-
66,021	-	-	29,080	1,186	37,177	(1,422)
880,425	5,479	69,888	516,947	14,408	253,795	19,908
38,933	-	-	38,836	(4)	66	35

נתונים לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ, 2017

פרמיות ברוטו
תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל (לרבות רווח כולל אחר) לתקופת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לתקופה, כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לתקופה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים, המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה							נתונים לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2016
פוליסות ללא מרכיב חסכון							
סיכון הנמכר כפוליסה בודדת			משנת 2004				
סה"כ	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה בלתי מבוקר אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)	
603,253	7,250	98,371	345,459	-	134,023	18,150	פרמיות ברוטו
257,081	-	-	256,303	-	778	-	תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח
66,091	-	-	24,491	3,243	16,587	21,770	מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (2)
358,219	(986)	27,570	284,435	7,941	6,134	33,126	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(15,539)	-	-	(14,875)	47	(757)	47	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל (לרבות רווח כולל אחר) לתקופת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לתקופה, כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לתקופה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים, המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

פוליסות ללא מרכיב חסכון			פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2016	
סיכון הנמכר כפוליסה בודדת			משנת 2004			
סה"כ	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
			מבוקר	אלפי ש"ח		
2,883,554	30,339	411,893	1,562,217	268,819	542,061	68,225
1,115,580	-	-	1,112,477	1,506	1,594	3
278,517	-	-	109,533	12,811	124,537	31,636
3,329,056	16,764	184,648	1,733,315	268,784	835,777	289,768
129,801	-	-	129,775	(15)	(170)	211

פרמיות ברוטו
תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו
ישירות לעתודות ביטוח
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל (לרבות רווח כולל אחר) לתקופת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לתקופה, כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לתקופה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים, המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח בריאות

נתונים לשלושה חודשים שהסתיימו

ביום 31 במרס, 2017

סה"כ	אחר		סיעודי	
	זמן קצר	זמן ארוך	קבוצתי	פרט
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
182,787	30,448	133,114	213	19,012
102,054	13,257	72,362	(137)	16,572

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

נתונים לשלושה חודשים שהסתיימו

ביום 31 במרס, 2016

סה"כ	אחר		סיעודי	
	זמן קצר	זמן ארוך	קבוצתי	פרט
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
163,368	26,970	117,763	258	18,377
137,268	12,843	63,551	522	60,352

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

נתונים לשנה שהסתיימה

ביום 31 בדצמבר, 2016

סה"כ	אחר		סיעודי	
	זמן קצר	זמן ארוך	קבוצתי	פרט
מבוקר				
אלפי ש"ח				
629,520	62,222	492,143	976	74,179
358,765	48,127	287,211	940	22,487

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

באור 4: - מכשירים פיננסיים

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

1. להלן פירוט הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה:

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 במרס 2016	ליום 31 במרס 2017	
מבוקר	בלתי מבוקר	אלפי ש"ח	
76,211	75,300	76,410	נדל"ן להשקעה
			השקעות פיננסיות:
7,111,694	7,154,505	7,067,083	נכסי חוב סחירים
4,245,325	3,878,431	4,137,143	נכסי חוב שאינם סחירים (*)
4,615,253	4,338,276	4,698,093	מניות
5,173,379	4,461,632	5,566,677	השקעות פיננסיות אחרות (**)
21,145,651	19,832,844	21,468,996	סך הכל השקעות פיננסיות
1,832,444	1,747,580	1,888,251	מזומנים ושווי מזומנים
175,092	137,618	142,653	אחר
23,229,398	21,793,342	23,576,310	סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה
470,246	454,026	478,822	(*) כולל נכסים שנמדדו לפי עלות מופחתת
534,537	516,588	538,353	השווי ההוגן של הנכסים כאמור

(**) השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח של הנכסים הפיננסיים המוצגים בשווי הוגן. הרמות השונות הוגדרו באופן הבא:

- רמה 1- שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
- רמה 2- שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
- רמה 3- שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

עבור מכשירים פיננסיים אשר נמדדים בשווי הוגן באופן עיתי, החברה מעריכה בסוף כל תקופת דיווח האם נעשו העברות בין הרמות השונות של מדרג השווי ההוגן.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

ליום 31 במרס, 2017			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			

7,067,083	-	936,668	6,130,415
3,658,321	21,294	3,637,027	-
4,698,093	30,338	9,555	4,658,200
5,566,677	1,255,256	1,623,864	2,687,557
20,990,174	1,306,888	6,207,114	13,476,172

השקעות פיננסיות:

נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
השקעות פיננסיות אחרות
סה"כ

ליום 31 במרס, 2016			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			

7,154,505	75	1,164,744	5,989,686
3,424,405	10,564	3,413,841	-
4,338,276	49,078	15,455	4,273,743
4,461,632	1,180,416	1,467,369	1,813,847
19,378,818	1,240,133	6,061,409	12,077,276

השקעות פיננסיות:

נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
השקעות פיננסיות אחרות
סה"כ

ליום 31 בדצמבר, 2016			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
מבוקר			
אלפי ש"ח			

7,111,694	-	1,013,097	6,098,597
3,775,079	23,651	3,751,428	-
4,615,253	29,526	15,753	4,569,974
5,173,379	1,273,287	1,618,668	2,281,424
20,675,405	1,326,464	6,398,946	12,949,995

השקעות פיננסיות:

נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
השקעות פיננסיות אחרות
סה"כ

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד				
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות	נכסי חוב שאינם סחירים	
1,326,464	1,273,287	29,526	23,651	יתרה ליום 1 בינואר, 2017 (מבוקר)
(38,123)	(39,023)	812	88	סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח והפסד
72,934	44,982	-	27,952	רכישות
(53,413)	(23,990)	-	(29,423)	מכירות
(974)	-	-	(974)	העברות מתוך רמה 3
1,306,888	1,255,256	30,338	21,294	יתרה ליום 31 במרס, 2017
(35,636)	(36,319)	812	(129)	סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 במרס, 2017

בתקופת הדוח לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד				
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
	השקעות		נכסי חוב	
	פיננסיות		שאינם	נכסי חוב
סה"כ	אחרות	מניות	סחירים	סחירים
1,233,658	1,203,884	27,347	2,352	75
(38,467)	(32,030)	(389)	(6,048)	-
55,060	32,940	22,120	-	-
(21,564)	(21,564)	-	-	-
(6,791)	(6,370)	-	(421)	-
18,237	3,556	-	14,681	-
1,240,133	1,180,416	49,078	10,564	75
(28,553)	(22,146)	(389)	(6,018)	-

יתרה ליום 1 בינואר, 2016 (מבוקר)	
סך ההפסדים שהוכרו ברווח והפסד	
רכישות	
מכירות	
פדיונות	
העברות אל רמה 3	
יתרה ליום 31 במרס, 2016	
סך ההפסדים לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 במרס, 2016	

העברות מתוך רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח					יתרה ליום 1 בינואר, 2016
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד					
מבוקר					
אלפי ש"ח					
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות	נכסי חוב שאינם סחירים	נכסי חוב סחירים	סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח והפסד רכישות מכירות פדיונות העברות אל רמה 3 העברות מתוך רמה 3 יתרה ליום 31 בדצמבר, 2016
1,233,658	1,203,884	27,347	2,352	75	
(6,107)	1,882	739	(8,653)	(75)	
220,430	197,739	22,691	-	-	
(119,419)	(96,125)	(21,251)	(2,043)	-	
(6,370)	(6,370)	-	-	-	
35,551	3,556	-	31,995	-	
(31,279)	(31,279)	-	-	-	
1,326,464	1,273,287	29,526	23,651	-	
16,072	25,700	1,301	(10,854)	(75)	סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2016

העברות אל רמה 3 ומתוך רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות

1. נכסי חוב שאינם סחירים

ההרכב:

ליום 31 במרס, 2017	
ערך בספרים	שווי הוגן
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	

2,557,015	3,262,121
3,310,302	3,575,535
5,867,317	6,837,656

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 במרס, 2016	
ערך בספרים	שווי הוגן
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	

2,541,151	3,273,929
3,032,737	3,375,359
5,573,888	6,649,288

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר, 2016	
ערך בספרים	שווי הוגן
מבוקר	
אלפי ש"ח	

2,532,409	3,272,460
3,290,285	3,554,042
5,822,694	6,826,502

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח של הנכסים הפיננסיים המוצגים בשווי הוגן. הרמות השונות הוגדרו בסעיף א.2. לעיל.

עבור מכשירים פיננסיים אשר מוכרים בשווי הוגן באופן עיתי, מתבצעת הערכה בסוף כל תקופת דיווח האם נעשו העברות בין הרמות השונות של מדרג השווי ההוגן.

ליום 31 במרס, 2017				
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
3,029,279	313,265	-	3,342,544	נכסי חוב סחירים
174,775	-	9,677	184,452	מניות
288,991	462,821	192,498	944,310	השקעות פיננסיות אחרות
3,493,045	776,086	202,175	4,471,306	סה"כ

ליום 31 במרס, 2016				
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
2,559,884	421,818	53	2,981,755	נכסי חוב סחירים
166,008	-	8,907	174,915	מניות
291,797	505,405	172,812	970,014	השקעות פיננסיות אחרות
3,017,689	927,223	181,772	4,126,684	סה"כ

ליום 31 בדצמבר, 2016				
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מבוקר				
אלפי ש"ח				
2,801,319	335,770	-	3,137,089	נכסי חוב סחירים
186,164	-	9,521	195,685	מניות
300,330	475,579	193,495	969,404	אחרות
3,287,813	811,349	203,016	4,302,178	סה"כ

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח			
והפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה			
מניות	אחרות	סה"כ	
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
9,521	193,495	203,016	יתרה ליום 1 בינואר, 2017 (מבוקר)
-	(466)	(466)	סך ההפסדים שהוכרו ברווח והפסד
156	(5,028)	(4,872)	סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח כולל
-	7,815	7,815	אחר
-	(3,318)	(3,318)	רכישות
-			מכירות
9,677	192,498	202,175	יתרה ליום 31 במרס, 2017

מניות	אחרות	סה"כ	
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
-	71	71	סך הרווחים לתקופה שלא מומשו ושהוכרו
-			ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום
-			31 במרס, 2017

בתקופת הדוח לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

העברות אל רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח			
והפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה			
נכסי חוב			
סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
53	1,627	177,188	178,868
-	(7)	(1,263)	(1,270)
-	(86)	(2,112)	(2,198)
-	7,373	5,193	12,566
-	-	(5,378)	(5,378)
-	-	(2,000)	(2,000)
-	-	1,184	1,184
53	8,907	172,812	181,772
יתרה ליום 1 בינואר, 2016 (מבוקר)			
סך ההפסדים שהוכרו ברווח והפסד			
סך ההפסדים שהוכרו ברווח כולל אחר			
רכישות			
מכירות			
פדיונות			
העברות אל רמה 3			
יתרה ליום 31 במרס, 2016			
סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא			
מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין			
נכסים המוחזקים נכון ליום 31 במרס,			
2016			
-	(7)	144	137

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח				
והפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה				
נכסי חוב	מניות	אחרות	סה"כ	
סחירים				
מבוקר				
אלפי ש"ח				
53	1,627	177,188	178,868	יתרה ליום 1 בינואר, 2016
(53)	(216)	(1,526)	(1,795)	סך ההפסדים שהוכרו ברווח והפסד
-	546	4,315	4,861	סך הרווחים שהוכרו ברווח כולל אחר
-	7,564	32,215	39,779	רכישות
-	-	(17,881)	(17,881)	מכירות
-	-	(2,000)	(2,000)	פדיונות
-	-	1,184	1,184	העברות אל רמה 3
-	9,521	193,495	203,016	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2016
(53)	(216)	2,868	2,599	סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2016

העברות אל רמה 3 ומתוך רמה 3 נובעות משינויים בטכניקות ההערכה של ניירות ערך.

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות

1. פירוט התחייבויות פיננסיות

ליום	ליום 31 במרס		ליום	ליום 31 במרס	
31 בדצמבר	2016	2017	31 בדצמבר	2016	2017
2016	שווי הוגן		2016	ערך בספרים	
מבוקר	בלתי מבוקר		מבוקר	בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח					
1,164,866	1,148,266	1,184,754	1,076,860	1,021,218	1,080,363
301,426	309,170	303,805	274,582	276,597	277,437
6,293	8,184	5,850	2,698	3,628	2,507
1,472,585	1,465,620	1,494,409	1,354,140	1,301,443	1,360,307
21,840	32,301	3,275	21,840	32,301	3,275
1,494,425	1,497,921	1,497,684	1,375,980	1,333,744	1,363,582
1,068,488	1,050,018	1,087,881	975,369	915,787	974,812

1. התחייבויות פיננסיות המוצגות
בעלות
מפחתת:

כתבי התחייבויות נדחים (*)
שטרי הון שהונפקו לחברה האם
פיקדון צובר ריבית

2. התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי
הוגן דרך רווח והפסד:

נגזרים
סך התחייבויות פיננסיות
מזה כתבי התחייבות נדחים (*)
המהווים הון משני והון שלישוני

באור 4: - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)

2. שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן. הרמות השונות הוגדרו בסעיף א.2. לעיל.

עבור התחייבויות פיננסיות אשר מוכרות בשווי ההוגן באופן עיתי, מתבצעת הערכה בסוף כל תקופת דיווח האם נעשו העברות בין הרמות השונות של מדרג השווי ההוגן.

31 במרס, 2017				נגזרים
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
147	3,128	-	3,275	

31 במרס, 2016				נגזרים
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	32,301	-	32,301	

31 בדצמבר, 2016				נגזרים
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
מבוקר				
אלפי ש"ח				
863	20,977	-	21,840	

באור 5: - הון ודרישות הון

ניהול ודרישות הון

1. מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה על מנת שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה, וכן על מנת לתמוך בפעילות עסקית עתידית. החברה כפופה לדרישות הון הנקבעות על-ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן - הממונה).

כחלק מתהליך יישומה של הדירקטיבה SOLVENCY II, נדרשת החברה לבצע תהליך הערכה עצמית של הסיכונים להם היא חשופה ולקבוע הון אשר לדעתה יהווה כרית ביטחון לסיכונים אלו. החברה הגדירה כהון נדרש (הון יעד) את דרישת ההון כפי שנדרשה על ידי הדירקטיבה, ובלבד שלא יפחת מתקנות ההון. מובהר כי אין מדובר בהון מחייב, אלא בהון יעד שהחברה תשאף לשמור עליו, וכי אין ודאות כי החברה תעמוד בהון יעד זה בכל נקודת זמן.

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

2. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של החברה בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 על תיקוניהן (להלן - תקנות ההון) והנחיות הממונה.

ליום	ליום	
31 בדצמבר	31 במרס	
2016	2017	
מבוקר	מבוקר	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
2,392,359	2,402,919	הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות הממונה (א)
		הסכום הקיים המחושב על פי תקנות ההון:
1,568,509	1,592,559	הון ראשוני בסיסי
267,459	266,852	הון ראשוני מורכב
1,835,968	1,859,411	סך הכל הון ראשוני
505,212	504,851	הון משני מורכב
172,120	171,860	הון משני נחות
677,332	676,711	סך הכל הון משני
298,037	298,101	הון שלישוני מורכב
2,811,337	2,834,223	סך ההון הקיים המחושב על פי תקנות ההון
418,978	431,304	עודף לתאריך הדוח (*)
		(א) הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:
388,317	391,340	פעילות בביטוח כללי
8,905	8,935	פעילות בביטוח סיעודי
141,358	141,358	סיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים
929,622	940,206	הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים ובביטוח מפני מחלות ואישפוז
8,696	8,814	דרישות בגין תוכניות מבטיחות תשואה
30,792	27,428	נכסים בלתי מוכרים כהגדרתם בתקנות ההון
514,736	514,831	נכסי השקעה ונכסים אחרים
134,426	129,564	סיכונים קטסטרופה בביטוח כללי
176,592	182,313	סיכונים תפעוליים
58,915	58,130	ערבויות
2,392,359	2,402,919	הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות הממונה

(*) ראה סעיף 4 להלן לגבי מכתב הממונה בקשר עם חלוקת דיבידנד.

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

Solvency II 3.

בחודש מאי 2017, אושרו על ידי ועדת הכספים של הכנסת, הוראות ליישום משטר כושר פירעון מבוסס Solvency II (להלן - "ההוראות המעודכנות"). ההוראות המעודכנות נועדו לכונן משטר כושר פירעון חדש לחברות ביטוח בישראל. זאת, בהתבסס על הוראות דירקטיבה EC/2009/138, המכונה "Solvency II" (להלן - "הדירקטיבה"), שאומצה על ידי האיחוד האירופי ומיושמת החל מינואר 2016 בכל המדינות החברות בו.

הדירקטיבה כוללת בחינה מקיפה של סיכונים להם חשופות חברות ביטוח וסטנדרטים לניהולם ומדידתם, ומבוססת על שלושה נדבכים: נדבך ראשון כמותי שעניינו יחס כושר פירעון מבוסס סיכון, נדבך שני איכותי, הנוגע לתהליכי בקרה פנימיים, לניהול סיכונים, לממשל תאגידי ולתהליך הערכה עצמי של סיכונים וכושר פירעון (ORSA) ונדבך שלישי הנוגע לקידום משמעת שוק, גילוי ודיווח.

בדעת הממונה לפרסם הנחיות לעניין ניהול הון וקביעת יעד הון פנימי, לעניין סקר פערים שעל חברות הביטוח יהיה לבצע ביחס למערך ניהול הסיכונים, הבקורות והממשל התאגידי ונייר התייעצות לקידום תהליך הערכה עצמית של סיכונים וכושר פירעון.

ההוראות המעודכנות מבוססות על הנדבך הכמותי לפי הדירקטיבה והוראותיה הנלוות, תוך התאמה לשוק בישראל. הנדבך הכמותי ייושם בישראל החל מיום 30 ביוני, 2017. יחד עם זאת, חברות ביטוח תידרשנה לעמוד, בשלב זה, גם במשטר הקיים לפי תקנות ההון. משטר ההון הקודם יבוטל לגבי חברות שיבצעו תהליך ביקורת על ידי רואי החשבון המבקר על הדיווח לפי המשטר החדש ליום 31 בדצמבר, 2016.

בהתאם לדירקטיבה קיימות שתי רמות של דרישות הון:

- ההון הנדרש לשמירה על כושר הפרעון של חברת ביטוח (להלן - SCR). ה-SCR רגיש לסיכונים ומבוסס על חישוב צופה פני עתיד על בסיס ההנחות ליישום משטר כושר הפרעון החדש.
- רמה מינימלית של הון (להלן - MCR או "סף הון").

ההוראות המעודכנות כוללות הוראות דיווח לממונה במקרים בהם החברה אינה עומדת או חוששת שלא תעמוד ברמות ההון האמורות וכן הוראות להגשת תוכנית להבטחת עמידתה ברמות ההון האמורות.

בהתאם להוראות המעודכנות, סף ההון יהיה שווה לסכום הגבוה מבין ההון הראשוני הנדרש מחברת הביטוח לפי תקנות ההון לבין הסכום המחושב כשיעור מה-SCR (נמוך מ- 45% מה-SCR ולא פחות מהגבוה בין 25% מה-SCR או סכום הנגזר מגובה עתודות הביטוח והפרמיות כהגדרתן בהנחות המעודכנות).

ההוראות המעודכנות כוללות, בין היתר, הוראות מעבר ליישום Solvency II, המבוססות על הדירקטיבה שעיקרן:

(א) עמידה בדרישות ההון (SCR):

ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני, 2017 וסיומה ביום 31 בדצמבר, 2021 (להלן - "תקופת הפריסה") לא יפחת מהשיעורים הבאים שיחושבו על נתוני:

שיעור מה-SCR

60%	30 ביוני, 2017
65%	31 בדצמבר, 2017
70%	31 בדצמבר, 2018
80%	31 בדצמבר, 2019 ו- 30 ביוני, 2020
90%	31 בדצמבר, 2020 ו- 30 ביוני, 2021
100%	31 בדצמבר, 2021

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

3. Solvency II (המשך)

(ב) דרישת הון מוקטנת על סוגים מסוימים של השקעות המוחזקות ע"י המבטח בכל מועד דיווח. כאשר דרישה זו תלך ותגדל באופן הדרגתי במשך 7 שנים עד שדרישת ההון בגין השקעות אלו תגיע לשיעורה המלא.

כחלק מההיערכות ליישום המודל, בוצעו, עפ"י הנחיית האוצר, מספר תרגילים (IQIS - סימולציות של השפעת הדירקטיבה על הונו של המבטח בהינתן תמהיל העסקים והמאזן הקיימים שלו) שמטרתם לכייל את המודל. התרגיל האחרון שבוצע התייחס ליום 31 בדצמבר 2015 (להלן IQIS5) והיה מבוסס על תקנות סופיות והנחיות טכניות ליישום שפרסמה הנציבות האירופית וכן על חוזר הנחיה לביצוע שפרסם הממונה בחודש אפריל 2016.

על פי תרגיל IQIS5 שביצעה החברה, המבוסס על תמהיל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות ליום 31 בדצמבר 2015, וללא התחשבות בהוראות המעבר כאמור, לחברה עודף הון מעל ההון הנדרש.

תוצאת תרגיל IQIS 5 האמורה לעיל מבוססת על הנחיות IQIS 5 ואיננה מעודכנת להוראות המעודכנות, השונות בנושאים מסוימים מההנחיות ליישום IQIS 5. החוזר הסופי, לאחר אישורו על ידי ועדת הכספים, עשוי לכלול שינויים נוספים בחלק מסעיפיו לעומת ההנחיות ששימשו בחישוב IQIS 5.

בכפוף לאמור לעיל, תוצאת תרגיל IQIS5 מהווה אינדיקציה מסוימת להשפעת משטר כושר פרעון מבוסס סולבנסי II ומשקפת בעיקר, דרישות ההון גבוהות יותר ביחס לדרישות ההון הקיימות בגין סיכונים פיננסיים (הן בתיק הנוסטרו והן בתיק המשתתף) וביטוחיים (בין היתר אריכות חיים, ביטולים ותחלואה).

האמור לעיל אינו כולל את השפעת פעילות החברה במהלך שנת 2016 ותוצאותיה על תמהיל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות וכן השפעות אקסוגניות כגון שינוי של עקום הריבית חסרת הסיכון ושינויים רגולטוריים המשפיעים על הסביבה העסקית.

יודגש כי למודל, במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה מאוד לשינויים במשתני שוק ואחרים ולפיכך מצב ההון המשתקף ממנו עשוי להיות תנודתי מאוד.

כאמור על פי הנחיית הפיקוח, בוצעו מספר תרגילים מהוויים סימולציות של השפעת הדירקטיבה על הונו של המבטח שמטרתם לכייל את המודל ולהתאימו. אי לכך, ייתכן שהתוצאות בפועל יהיו שונות מתוצאות התרגילים. יחד עם זאת, וכמפורט לעיל, החברה נערכת לעמידה במשטר ההון החדש בהתאם לאינדיקציות המתקבלות מתוצאות התרגילים.

כאמור בבאור 14 לדוחות הכספיים השנתיים, הנדבך הכמותי של Solvency II צפוי להיות מיושם בישראל החל מ-30 ביוני 2017. בקשר לכך יצוין כי בחודש מאי 2017 וועדת הכספים של הכנסת אישרה את הוראות ה- Solvency II בכפוף להארכת תקופת המעבר עד לשנת 2024, והממונה צפויה לפרסם את ההוראות סופיות.

4. דיבידנד

בחודש אוגוסט 2016 פרסם הממונה מכתב בדבר חלוקה דיבידנד על ידי חברת ביטוח (להלן - "המכתב") הבא במקום מכתב קודם מחודש דצמבר 2011. בהתאם למכתב, חברת ביטוח לא רשאית לחלק דיבידנד אלא אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס הון עצמי מוכר להון עצמי נדרש ("יחס כושר פרעון") בשיעור של 115% לפחות לפי תקנות ההון הקיימות ויחס כושר פרעון בשיעורים הנקובים להלן לפי תרגיל הערכה הכמותי המעודכן ליישום משטר כושר פרעון חדש (IQIS5), או לפי הנחיות ליישום הנדבך הראשון במשטר כושר הפרעון החדש, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר.

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

4. דיבידנד (המשך)

יחס כושר הפרעון הנדרש, לאחר ביצוע החלוקה, יהיה לפחות בשיעורים הבאים:

- עד וכולל הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2017 - 115%.
- עד וכולל הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2018 - 120%.
- החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרס, 2019 - 130%.

על חברת הביטוח למסור לממונה בתוך עשרה ימי עסקים ממועד החלוקה תחזית רווח שנתית של החברה לשנתיים העוקבות למועד חלוקת הדיבידנד; תכנית שרות חוב מעודכנת של החברה שאושרה על ידי דירקטוריון החברה, וכן תכנית שרות חוב מעודכנת של חברת האחזקות המחזיקה בחברה שאושרה על ידי דירקטוריון חברת האחזקות; תכנית ניהול הון שאושרה על ידי דירקטוריון החברה; פרוטוקול הדיון בדירקטוריון החברה בו אושרה חלוקת הדיבידנד, בצרוף חומר הרקע לדיון.

בחודש פברואר 2017 כחלק מההוראות המעודכנות ציינה הממונה כי בכוונתה להקל על המגבלות שנקבעו במכתב וכי לאחר ביקורת רואה החשבון, חברה תהיה רשאית לחלק דיבידנד אם עמדה ב-100% מדרישות הדירקטיבה ובתוספת מרווח שמרנות שיקבע הדירקטוריון.

באור 6: - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות

בשנים האחרונות ניכר גידול משמעותי בהיקף הבקשות לאישור תובענות ייצוגיות המוגשות נגד הקבוצה ובכמות התובענות שהוכרו כייצוגיות. זאת, כחלק מגידול כללי של בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בכלל, לרבות כנגד חברות העוסקות בתחומי העיסוק של הקבוצה, אשר נובע בעיקרו מחקיקת חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 ("חוק תובענות ייצוגיות"). מגמה זו מגדילה באופן מהותי את פוטנציאל החשיפה של הקבוצה להפסדים במקרה של אישור תביעה כייצוגית כנגדה.

בקשה לאישור תובענה כייצוגית ניתן להגיש בתביעה מהסוג כמפורט בחוק האמור או בעניין שנקבע בהוראת חוק מפורשת אחרת כי ניתן להגיש בגינה תובענה ייצוגית. יצוין, כי החל משנת 2006, ההגדרה של תביעה שבגינה ניתן להגיש בקשה לאישורה כייצוגית כלפי חברות הקבוצה, הינה הגדרה רחבה הכוללת כל עניין שבין חברה ללקוח, בין אם הצדדים התקשרו בעסקה ובין אם לאו. על מנת שבקשה לאישור תובענה ייצוגית תאושר על התובע הייצוגי להוכיח, בין היתר: (1) קיומה של עילת תביעה אישית (2) כי העילה מבוססת דיה כדי כך שמתקיים סיכוי לכאורה לזכיית התובע בתביעתו (3) כי עילת התביעה מעוררת שאלה מהותית של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה המיוצגת וקיימת אפשרות סבירה שהשאלות המשותפות יוכרעו לטובת הקבוצה (4) התובענה הייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת לבירור המחלוקת (5) התאמת התובע ובא כוחו לייצג את הקבוצה המיוצגת.

בקשות לאישור תובענות כייצוגיות מוגשות באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. ההליך הדיוני בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות נחלק לשני שלבים עיקריים: ראשית, שלב הדיון בבקשה לאישור התובענה כייצוגית ("בקשת האישור" ו- "שלב האישור", בהתאמה). במידה ובקשת האישור נדחת באופן חלוט - תם שלב הדיון ברמה הייצוגית. על החלטה בשלב האישור ניתן להגיש בקשת רשות ערעור לערכאות הערעור. בשלב השני, במידה ובקשת האישור מתקבלת, תתברר התובענה הייצוגית לגופה ("שלב התובענה כייצוגית"). על פסק דין בשלב התובענה כייצוגית ניתן להגיש ערעור לערכאות הערעור.

במסגרת המנגנון לפי חוק תובענות ייצוגיות קיימים, בין היתר, גם הסדרים ספציפיים לעניין הסכמי פשרה, הן בשלב האישור והן בשלב התובענה כייצוגית, וכן הסדרים לעניין הסתלקות התובע מבקשת האישור או מהתובענה הייצוגית.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות אשר בהם, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") כי טענות ההגנה של החברה ו/או חברות מאוחדות תתקבלנה וההליך ידחה (לגופו או, במקרה של תובענה ייצוגית, ידחה בית המשפט את אישורה כייצוגית), לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בהליכים אשר בהם, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") כי טענות ההגנה של החברה ו/או חברות מאוחדות, כולן או חלקן ידחו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות. בהליכים אשר מצויים בשלב ראשוני ולא ניתן להעריך את סיכויי ההליך, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים (ראה סעיף ב' ס"ק 7-20, סעיף ג' ס"ק 1-3 וסעיף ד' ס"ק 1-2 להלן). במקרה בו, במי מההליכים יש לחברה ו/או חברות מאוחדות נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בגובה הנכונות לפשרה, וזאת אף אם יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") כי טענות ההגנה של החברה ו/או חברות מאוחדות תתקבלנה או שההליך מצוי בשלב ראשוני שבו לא ניתן להעריך את סיכויי ההליך.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המתוארות בסעיף ב' ס"ק 1-6, להלן, אשר אושרו כייצוגיות על ידי בית המשפט המחוזי, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או חברות המאוחדות, אלא אם להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") כי טענות ההגנה של החברה ו/או חברות מאוחדות בתביעה לגופה תתקבלנה והתובענה, אף אם תנוהל כתובענה ייצוגית, תידחה.

יצוין, כי לעניין באור זה, תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית תיחשב כמהותית אם הסכום הנתבע בה, עולה על סך של 15 מיליוני ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות:

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
1.	01/2008 מחוזי - ת"א	מבוטחים בביטוח חיים נ' החברה וחברות ביטוח נוספות.	הטענה הינה גבייה ביתר ושלא כדין לכאורה של מרכיב תשלום בפוליסות המכונה "תת שנתיות". עילות תביעה: הפרת הוראות הדין הרלבנטיות, חוסר תום לב ועשיית עושר ולא במשפט. סעדים מבוקשים: החזר סכום התת שנתיות שנגבה שלא כדין, וכן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן.	כל מבוטח אשר נגבה ממנו בגין מרכיב תשלום בפוליסות המכונה "תת שנתיות", בנסיבות ובסכום החורגים מהוראות הדין.	ביום 19 ביולי 2016, החליט בית המשפט המחוזי לאשר את התובענה כתובענה ייצוגית. עילת התביעה העיקרית שאושרה היא עשיית עושר ולא במשפט, תוך דחיית עילות נטענות נוספות. הסעד המבוקש הינו החזר הסכומים שנגבו שלא כדין בשבע השנים שקדמו להגשת התובענה וצו עשה המורה לנתבעת לתקן את התנהלותה. ביום 26 בספטמבר 2016, הגיש התובע ערעור לבית המשפט העליון בדבר דחיית הטענה הפרטנית כנגד חלק מהמשיבות (ובכללן החברה), שעניינה גביית "תת שנתיות" בשיעור העולה (לפי הטענה) על המותר בדין. הערעור, כאמור, מצוי בשלב הסיכומים. ביום 3 בנובמבר 2016, הגיש המבקש כתב תביעה מתוקן. ביום 15 בדצמבר 2016, הגישה החברה בקשת רשות ערעור על ההחלטה לאשר את התובענה כייצוגית. ביום 8 בינואר 2017, הגישו המשיבות כתב הגנה. ביום 29 במרס, 2017 ובהמשך לבקשת עיכוב ביצוע שהגישה החברה, קבע בית המשפט העליון כי הדיון בערכאה הדיונית יעוכב עד להכרעה בבר"ע ובערעור.	כ- 2.3 מיליארד ש"ח, בגין תקופה של 7 השנים האחרונות. מתוכם יוחסו לחברה כ- 229 מיליון ש"ח.

(1) תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

(2) מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

(3) סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 6: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
2.	04/2008 בי"ד אזורי לעבודה י-ם	מבוטחות בביטוח חיים נ' החברה וחברות ביטוח נוספות.	הפליה לרעה לכאורה של נשים במסגרת פוליסות "ביטוחי מנהלים" וזאת על ידי הענקת גמלא חודשית נמוכה לנשים מבוטחות, בהגיען לגיל פרישה, מזו שמקבל מבוטח זכר בעל נתונים זהים, בנימוק כי תוחלת החיים של נשים גבוהה יותר אך גביית פרמיית "ריסק" בשיעור זהה לזה שנגבה מהגברים, על אף ששיעורי התמותה הנמוכים יותר של נשים. עילות תביעה: הפליה אסורה מאחר והנתבעת מבחינה בין המגדרים כאשר ההבחנה פועלת לטובתה. סעדים מבוקשים: קביעה כי: (א) ההפליה בה נהגת הנתבעת, לפי הטענה, מנוגדת לדין, וכל הוראה בפוליסה ו/או כל פעולה מכוחה של הפליה זו - בטלות ומבוטלות; (ב) 1) השוואת מקדמי הגמלא למבוטחת אישה לאלה הנוהגים למבוטח גבר באותו גיל. או 2) הפחתה של סכומי הריסק שנגבו מהתובעת בפוליסה נשוא התובענה כאשר הסכומים שיופחתו יצורפו לסכומי הצבירה לחיסכון של חברי הקבוצה המיוצגת. כמו כן, התובעת מבקשת מבית הדין להתיר פיצול סעדים כך שניתן יהיה לתבוע בנפרד את הפיצוי ללא הוכחת נזק כקבוע בחוק איסור הפליה.	כלל הנשים העובדות שיש להן פוליסות ביטוח אצל הנתבעת, ואשר בחישוב פרמיית הריסק שלהן לא נעשתה אבחנה בין תעריפי נשים לתעריפי גברים.	ביום 17 באוגוסט, 2014, החליט ביה"ד האזורי לעבודה לאשר את התובענה כייצוגית ואת הקבוצה, תוך החלטה גם על נשים שאינן עובדות אך ברשותן פוליסת ביטוח בתקופה הרלוונטית. ביום 3 בדצמבר 2014, הוגשה בקשת רשות ערעור על ההחלטה לבית הדין הארצי לעבודה אשר קבע כי הערעור מצריך תשובה מצד המשיבות, ובתוך כך הורה לתובעת להגיש תשובה. ביום 16 באפריל 2015, קבע בית הדין הארצי, כי יש מקום ליתן רשות ערעור ולקיים דיון בפני מותב. ביום 23 בפברואר, 2016, החליט ביה"ד לבקש עמדת הפיקוח בנוגע לתובענה. ביום 22 בדצמבר 2016, ניתנה עמדת הממונה, לפיה הוא מתנגד לבקשת האישור ובעד קבלת הערעור.	מאות מיליוני ש"ח.
3.	04/2009 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח בריאות נ' החברה.	הטענה בתובענה היא שבפוליסות ביטוח בריאות בהן המבוטח בחר שלא לתבוע את הפוליסה ולקבל את מחצית ערכו של "טופס 17" הנתבעת עורכת חישוב של תגמולי הביטוח, באופן המפחית את סכום התגמולים המגיע לתובעת ולחברי הקבוצה. עילות התביעה: הטעיה והפרת חוזה הביטוח בניגוד לדין. סעדים מבוקשים: השבת תגמולי ביטוח לחברי הקבוצה וצו המחייב את הנתבעת לפעול מעתה ואילך בהתאם לפרשנות התובעת את הפוליסה.	כלל המבוטחים בביטוח בריאות שעברו ניתוח אלקטיבי שבעלויותיו נשאה קופת החולים בה הם חברים, ולא הנתבעת.	ביום 16 באוגוסט, 2012 אישר בית המשפט את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית בעילה של הפרת חוזה. ביום 4 בפברואר, 2013 החליט ביהמ"ש העליון לדחות את בקשת רשות הערעור שהגישה החברה תוך קביעה כי שמורות לה כל טענותיה, היה ויוגש ערעור על פסק הדין הסופי. ביום 4 באפריל, 2013, הוגש כתב תביעה מתוקן ע"י התובעת, בהמשך לכך, הגישה החברה כתב הגנה. ביום 8 במאי, 2016 ניתן פסק דין הדוחה את התובענה. ביום 23 ביוני 2016, הגישה התובעת ערעור לבית המשפט העליון על החלטת בית המשפט המחוזי לדחות את התובענה.	סכום העולה על 10 מיליון ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
4.	04/2010 מחוזי - מרכז	מבוטחים בביטוח חיים ובריאות נ' החברה וחברות ביטוח נוספות.	הטענה העיקרית בתובענה הינה שבעת ביטול הביטוח, מכל סיבה שהיא, המשיבות גובות פרמיות עודפות שלא כדין ממבוטחים. כמו כן, לפי הטענה בעת ביצוע החזר פרמיה של החלק היחסי שנגבה ביתר, ההחזר מבוצע בערכים נומינליים. עילות תביעה: הפרות חוק הפיקוח וחוק חוזה הביטוח, חוסר תום לב, הטעיה, מצג שווא, ועשיית עושר ולא במשפט. סעדים מבוקשים: החזר סכום הפרמיות העודפות שנגבו שלא כדין ו/או שלא הוחזרו שלא כדין ו/או של הפרשי שערך שלא שולמו לכאורה לחברי הקבוצה, וכן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן כמתואר בתובענה.	כל מי שהוא ו/או שהיה מבוטח אצל מי מבין המשיבות בפוליסת ביטוח כלשהיא (למעט פוליסת ביטוח רכוש) או יורשו של מבוטח כאמור ופוליסת הביטוח הופסקה מסיבה כלשהיא בין אם עקב ביטולה על ידי המבוטח ובין אם עקב קרות אירוע ביטוח.	ביום 23 ביוני, 2015, אישר בית המשפט את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית לגבי חלק מהעילות והסעדים שנתבקשו. ביום 29 בספטמבר 2016, הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה.	כ- 225 מיליון ש"ח לכלל המשיבות.

באור 6: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
5.	04/2011 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח חיים נ' החברה וחברות ביטוח נוספות.	גביית כספים, ללא כל עיגון בהסכם בין הצדדים, המהווים לטענת התובעים שיעור נכבד מן הפרמיה המשולמת על ידי המבוטח והמכונים "גורם פוליסה" ו/או "דמי ניהול אחרים". עילות תביעה: הטעיית לקוחות הן בשלב הטרם חוזי והן בשלב החוזי; הפרה של הוראות הדין ובפרט של חוק הפיקוח והתקנות מכוחו; חוסר תום לב; התעשרות שלא כדין; הפרת הסכם; הפרת חובת חקוקה; תנאי מקפח בחוזה אחיד. סעדים מבוקשים: תשלום סכום פיצוי/השבה השווה לסכום גורם הפוליסה שנגבה מחברי הקבוצה המיוצגת בפועל, בצירוף 85% מהתשואה שנמנעה מהם ביחס לסכום זה בשל כך שנוכה מן הפרמיה ולא הושקע בעבורם ולאור זכאותה של חברת הביטוח ל- 15% מהתשואה; מתן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את הדרך בה הן נוהגות בכל הקשור בגביית "דמי ניהול אחרים" ו/או "גורם פוליסה".	כל מי שהוא מבוטח של המשיבות בפוליסות ביטוח חיים משולבות חיסכון שנערכו בין השנים 1982 – 2003, ושגבה ממנו סכום כלשהו כ"גורם פוליסה" ו/או כ"דמי ניהול אחרים".	ביום 10 ביוני, 2015, הוגש הסדר פשרה על ידי הצדדים, לאישור בית המשפט ("הסדר הפשרה"). ביום 11 ביוני, 2015 הורה בית המשפט על מינוי בודק להסדר הפשרה ועל קבלת התביעות היועץ המשפטי לממשלה להסדר. ביום 18 באוקטובר, 2015, ובהמשך להגשת חוות דעת הבדק והתנגדות שהוגשה להסדר הפשרה, התקיים דיון בו הביע בית המשפט עמדתו הראשונית לפיה נטייתו הברורה הינה שלא לאשר את ההסדר כפי שהוגש ותוך שהוא ממליץ לצדדים לשפר את תנאי ההסדר באופן משמעותי, בית המשפט ציין כי לאחר קבלת עמדת הנתבעות ועמדת בא כח היועץ המשפטי לממשלה, תינתן החלטה ביחס להסדר הפשרה וככל שיידחה ביחס לבקשות האישור. ביום 25 בפברואר, 2016, הוגשה עמדת היועץ המשפטי לממשלה. ביום 21 באפריל, 2016 הגישו הנתבעות תגובתן לעמדת היועץ המשפטי לממשלה ולהצעת בית המשפט. ביום 21 בנובמבר, 2016, דחה בית המשפט את הסדר הפשרה וכן אישר באופן חלקי את התובענה כייצוגית. ביום 12 בינואר, 2017, הגישו המבקשים כתב תביעה בתובענה הייצוגית. ביום 16 במאי 2017, הגישו המשיבות לבית המשפט העליון בקשת רשות ערעור על החלטת האישור ועל דחיית הסדר הפשרה.	סך של כ- 254 מיליוני ש"ח מתוך סך כולל של כ-2.3 מיליארד המיוחס לכלל המשיבות.

באור 6: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
6.	06/2011 מחוזי - מרכז	מבוטח נ' החברה וחברות ביטוח נוספות.	עיכוב תשלום תגמולי ביטוח, בשל עיקול או צווי כינוס או זכויות אחרות כלשהן של צדדים שלישיים, בערכים נומינליים ללא שיערוך וללא שהן משיבות למבוטחים הזכאים לתגמולי ביטוח את הפירות שנצמחו על אותם כספים. עילות תביעה: עשיית עושר ולא במשפט. סעד מבוקש: תשלום הפרשי הצמדה וריבית בגין תקופת העיכוב.	כל מי ששולמו לו תגמולי ביטוח שלוש שנים לפני מועד הגשת התובענה הנ"ל לאחר עיכוב מחמת עיקול ושולמו בערך נומינלי ללא הפרשי הצמדה וריבית בגין תקופת העיכוב.	ביום 12 בדצמבר, 2012, אישר בית המשפט את הבקשה כתובענה ייצוגית, תוך שהוא קובע כי יש להגביל את הקבוצה הרלבנטית לתובענה כך שתתייחס רק לזכאים שעילת תביעתם קמה שלוש שנים לפני מועד הגשת התובענה כנ"ל. עילות התביעה בגינן אושרה התובענה היא זכותם של חברי הקבוצה לקבלת הפרשי הצמדה וריבית המייצגים את טובת ההנאה שהפיקו הנתבעות בתקופת העיכוב בשל העיקול. בהמשך להודעת ב"כ התובע הייצוגי הופסקו הליכי הגישור ובית המשפט הורה על הגשת כתב הגנה וכתב תשובה על ידי הצדדים. התובענה מצויה בשלב ההוכחות. ביום 13 באוקטובר 2016, הגישו הצדדים הסכם פשרה לאישור בית המשפט.	כ- 43 מיליון ש"ח מתוך סך כולל של כ- 350 מיליון ש"ח, המיוחס לכלל הנתבעות.

באור 6: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
7.	04/2014 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח אלמנטרי נ' החברה.	גביית דמי ביטוח ביתר ושלא כדין בגין הצמדה לא סימטרית של דמי הביטוח למדד, רק בעליית המדד ולא כאשר המדד יורד מתחת למדד הבסיס. עוד נטען, כי המשיבה נוקבת במדד בסיס נמוך ממדד הבסיס שאמור להיות וכי ערכי מדד הבסיס שבפירוט החיובים שונים מאלו שבהם נוקבת החברה בפוליסות. עילות תביעה: הפרת הסכם לפי חוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973, הפרת החובה לנהוג בדרך מקובלת ובתום לב לפי סעיפים 12 ו- 39 לחוק החוזים, עשיית עושר ולא במשפט, הפרת הוראות חוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981, הפרת הוראות הממונה, הטעיה לפי סעיף 55 לחוק הפיקוח והפרת סעיף 58 לחוק זה, הפרת תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (איסור גביית תוספת לדמי הביטוח), התשמ"ג-1983 והפרת חובה חקוקה. סעדים מבוקשים: (1) להורות לנתבעת להשיב לכל תובע הנמנה על הקבוצה המיוצגת, את הכספים שנגבו מהם ביתר, בתוספת הפרשי הצמדה למדד ובתוספת ריבית מיוחדת ולחילופין ריבית כדין; (2) לפסוק פיצוי לקבוצה או לציבור בגין הפירות שנצברו לטובת המשיבה על הכספים שנגבו ביתר שלא כדין; (3) להורות לנתבעת לחדול לאלתר מחיובי יתר בגין הצמדת דמי הביטוח למדד וליישם את הוראות הדין המורות על הצמדה סימטרית של דמי הביטוח; (4) להורות לנתבעת לחדול לאלתר מחישוב הפרשי הצמדה על פי מדד בסיס שאיננו המדד הידוע במועד תחילת תקופת הביטוח ו/או תחילת תקופת השינוי שגרר תשלום של דמי ביטוח נוספים.	כל בעלי הפוליסות ו/או המוטבים ו/או המבוטחים שבוטחו על ידי החברה בפוליסות ביטוח ו/או תוספות לפוליסות, בענפי הביטוח הכללי, אשר שילמו לחברה בשבע השנים שקדמו לתובענה, הפרשי הצמדה בגין דמי ביטוח, מבלי שהחברה הפחיתה את תשלום דמי הביטוח עקב מדדים שליליים, כאשר המדד היה נמוך ממדד הבסיס בפוליסה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה הגישה תגובתה לבקשה. בית המשפט מינה מומחה מטעמו בתיק. ביום 7 בדצמבר 2016, הוגשה לבית המשפט חוות דעת המומחה. ביום 8 במרס 2017, הגיש המומחה חוות דעת משלימה.	כ- 31 מיליון ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
8.	06/2014 מחוזי - י-ם	מבוטח בביטוח חיים למשכנתא נ' החברה וחברות ביטוח נוספות.	גביית תשלומי פרמיה עודפים, כביכול, בפוליסות לביטוח חיים המונפקות לצורך ביטוח משכנתא, באמצעות קביעת סכומי ביטוח שהינם גבוהים מסכום ההלוואה בבנק המלווה וזאת תוך התעלמות, בין היתר, ממסלולי המשכנתא השונים בעלי הריביות השונות. עילות תביעה: רשלנות והפרת חובה חקוקה לפי סעיף 63 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש], התשכ"ח-1968; הפרת סעיפים 55 ו-58 לחוק הפיקוח; הפרת חובת תום הלב וכן התעשרות שלא כדין ועשיית עושר ולא במשפט. סעדים מבוקשים: (א) השבה של הפרשי הפרמיות (לפי הטענה) בין הפרמיות אותן היו אמורים לשלם, בהתאם ליתרת הלוואה בבנק המלווה, לפרמיות ששולמו בפועל, בתוספת פיצוי בגין עוגמת נפש; (ב) להורות למשיבות לשנות את אופן פעולתן, כך שתחשיב סכום הביטוח, וכנגזרת - סכום הפרמיה, יתבסס על נתונים מדויקים של הלווים, ויעודכן באופן יזום על ידי המשיבות מידי חצי שנה, לפחות; (ג) להורות לנתבעות למסור למבוטחים מידע מפורט בדבר אופן חישוב סכום הביטוח והפרמיה, לרבות אפשרות עדכון אודות גובה יתרת הלוואה על ידי הלווים.	כל מי שהיה או הינו מבוטח של אחת או יותר מן המשיבות, בפוליסת ביטוח חיים לצורך ביטוח הלוואת משכנתא אותה נטלו באחד הבנקים למשכנתאות בישראל, ואשר מההתנהלות המתוארת לעיל, סכום הביטוח ממנו נגזרות פרמיות הביטוח שנדרשו לשלם, בשבע השנים האחרונות, עלה על יתרת ההלוואה בבנק.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה כ-114 ייצוגית. החברה הגישה תגובתה לבקשה. התובענה מיליון ש"ח.	

באור 6: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
9.	01/2015 מחוזי - מרכז	מבוטח בפוליסת תאונות אישיות וביטוח חיים	אי תשלום תגמולי ביטוח למבוטחים, בפוליסות תאונות אישיות ובפוליסות ביטוח חיים הכוללות נספח "נכות מתאונה", מקום בו נגרמה למבוטחים נכות צמיתה כתוצאה מתאונה, לרבות ובמיוחד מסוג צלקת אסתטית ואשר המשיבה מוצאת אותה כנכות בלתי תפקודית. עילות תביעה: הפרת חוזי הביטוח והפוליסות, הפרת הוראות חוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981, הפרת חוק הפיקוח והטעיה. סעדים מבוקשים: קביעה כי יש לשלם לחברי הקבוצה תגמולי ביטוח, בהתאם לאחוז הנכות שנקבע להם על ידי המוסד לביטוח לאומי, גם בגין פגיעות אסתטיות כאמור.	מבוטחים בפוליסת תאונות אישיות ובפוליסות ביטוח חיים: נספח נכות מתאונה, אצל החברה, שנפגעו בתאונה ואשר נקבעה להם בגינה נכות לצמיתות בעטייה של פגיעה, אשר החברה מגדירה כבלתי תפקודית.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה הגישה תגובתה לבקשה. הבקשה מצויה בשלב הסיכומים.	לא כומת. מוערך במיליוני ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)
 ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
10.	09/2015 מחוזי - ת"א	מבוטח בפוליסות ביטוח נ' החברה	התעלמותה (לפי הטענה) של הנתבעת במודע ובמכוון, כמדיניות, מחובתה על פי דין ומכוח ההלכה הפסוקה, כאשר היא משלמת תגמולי ביטוח ללא ריבית כדין. עילות תביעה: עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חוזה, קיפוח, הפרת הוראות הממונה על הביטוח והפרת חובה חקוקה. הסעדים מבוקשים: להצהיר ולקבוע כי הנתבעת מפרת את חובתה לצרף ריבית והצמדה כדין לתגמולי ביטוח המשולמים על ידה ולהורות לה לתקן את מדיניותה באופן מידי מכאן ואילך; לחייב את הנתבעת לשלם לחברי הקבוצה ריבית צמודה כדין כהגדרתה בסעיף 1 לחוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961 או בהתאם לשיעור הריבית ההסכמית שנקבעה בפוליסה (הגבוה מביניהם), בגין התקופה שתחילתה במועד קרות מקרה הביטוח ועד תשלום תגמולי הביטוח בפועל, או לחילופין, בגין התקופה שתחילתה 30 יום מיום מסירת תביעת הביטוח לנתבעת ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח בפועל; לחייב את הנתבעת לשלם לחברי הקבוצה הפרשי הצמדה וריבית בגין תשלום חסר שבוצע על ידה, ממועד תשלום תגמולי הביטוח בחסר ועד למועד בו תשלם הנתבעת לחברי הקבוצה את הריבית הצמודה; בנוסף ו/או לחילופין, היה ובית המשפט יקבע כי פיצוי לחברי הקבוצה אינו מעשי, להורות על מתן פיצוי לטובת הציבור.	כל מי שקיבל במהלך 7 השנים שקדמו להגשת התובענה ו/או יקבל עד למתן פסק הדין בתובענה, תגמולי ביטוח מן המשיבה, מבלי שצורפה לתגמולי הביטוח ריבית כדין.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה הגישה תגובתה לבקשה. יצוין, כי על פי הנטען בבקשה, תובענות בגין אותה עילה וכן בקשות לאישורן כתביעות ייצוגיות הוגשו כנגד חברות ביטוח נוספות ואושרו כייצוגיות ובשלן הוגשה בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון. ביום 3 באוגוסט 2016, התקיים דיון בפני בית המשפט העליון בו הסכימו החברות הנוספות על מחיקת בקשת רשות הערעור תוך שמירה על זכויותיהן. בהמשך לאמור, הגישו המבקשות ביום 21 במרס 2017, בקשה לאישור התובענה כייצוגית ללא צורך בחקירות וסיכומים. החברה הגישה התנגדות לבקשה.	כ- 50 מיליוני ש"ח לכל הפחות.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
11.	09/2015 מחוזי - ת"א	מבוטח בפוליסת ביטוח נ' החברה וכנגד 4 חברות מנהלות נוספות	גביית דמי ניהול גבוהים בהרבה מן הראוי, בשל כך שהנתבעות חולקות את דמי הניהול עם הסוכנים וכשהן משלמות לסוכנים שיעור מדמי הניהול הנגבים על ידן, ובכך לפי הטענה, הן גורמות לסוכנים להימצא בניגוד עניינים, תוך הפרת חובת הנאמנות שלהן כלפי חברי הקבוצה. עילות התביעה: הפרת חובת הנאמנות שהן חבות מכוח חוק הגמל; פעולה בניגוד אינטרסים מול הסוכנים; הפרת תקנון הקרן ; רשלנות וגזל לפי פקודת הנזיקין; עשיית עושר ולא במשפט וחוסר תום לב בקיום חוזה. סעדים מבוקשים: סעד הצהרתי לפיו הנתבעות חייבות לשנות את הסדר התגמול עם הסוכנים ולהתאימו לחוק; קביעת דמי הניהול הנכונים ואת העמלה הראויה שיש לשלם לסוכנים וחייב הנתבעות בהחזרת דמי הניהול שנגבו על ידן ביתר.	עמיתי קופות הגמל המנוהלות על ידי הנתבעות שנגבו מהם דמי ניהול תוך מתן עמלה לסוכנים הנגזרת מגובה דמי הניהול.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. מנורה מבטחים פנסיה וגמל הגישה בקשה לסילוק על הסף בשל העדר יריבות. ב"כ התובעים הודיע כי "מתוך פליטת קולמוס וטעות סופר" הוגשה הבקשה כנגד מבטחים פנסיה וגמל ולא כנגד החברה. מנורה מבטחים הגישה תגובתה לבקשה. ביום 3 באפריל 2017, קבע בית המשפט כי התביעה נגד מנורה מבטחים פנסיה וגמל תמחק ובמקומה תבוא מנורה מבטחים ביטוח.	לפי הערכה כ- 2 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעות.
12.	09/2015 מחוזי - מרכז	מבוטחים בביטוח רכב (מקיף) נ' החברה וכנגד 4 חברות ביטוח נוספות	גביית דמי הביטוח ביתר בגין ביטוח רכב מקיף, המחושבים לפי שווי רכב גבוה משווי הרכב בפועל כפי שהוא משוקלל על ידי הנתבעת בעת מקרה ביטוח של אובדן גמור, במצבים שונים בהם מופחת שווי הרכב בגין "משתנים מיוחדים", ובפרט כאשר הרכב נרכש מחברת השכרה או חברת ליסינג. עילות תביעה: עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חוק חוזה הביטוח, היות החוזה פסול ולא חוקי ונוגד את תקנות הציבור, חוסר תום לב, גזל לפי דיני הנזיקין ועוד. סעדים מבוקשים: לחייב את המשיבות להשיב את הסכומים שנגבו ביתר בניגוד לדין מהמבוטחים, בצירוף ריבית כדין; להצהיר כי המשיבות אינן רשאיות לגבות פרמיה לפי ערך רכב שאינו כולל את הפחתת ה"רכיב המיוחד" מערך הרכב; ליתן צו מניעה האוסר על המשיבות להמשיך בפרקטיקה של הגבייה ביתר כאמור וכן כל סעד הנראה לבית המשפט נכון וצודק בנסיבות העניין.	כל בעלי הפוליסות אשר רכשו, בשבע השנים האחרונות, ביטוח מקיף מאת המשיבות בעבור רכב אשר לגביו מתקיימים משתנים מיוחדים לפי הפוליסה, שבפוליסת הביטוח נכתב כי בעת מקרה ביטוח מסוג אובדן גמור או אובדן גמור להלכה יופחת מערך הרכב שיעור מסוים, בלא להפחית את דמי הביטוח (הפרמיה) בהתאם.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה הגישה תגובתה לבקשה. הצדדים ממתנינים להחלטת בית המשפט בבקשת האישור.	כ- 550 מיליון ש"ח לכלל הנתבעות.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
13.	11/2015 מחוזי - מרכז	העמותה למען משרתי המילואים נ' החברה וכנגד חברות ביטוח נוספות.	גבייה פסולה, לפי הטענה, של פרמיות ביטוח ממבוטחים המשרתים במילואים, אשר מחויבים בפרמיית ביטוח מלאה גם במהלך תקופת שירות המילואים, למרות שהכיסוי הביטוחי שניתן בפוליסה בתקופה כאמור חלקי וחסר, ושוויו נמוך משמעותית מהפרמיות הנגבות ממנו בפועל. עילות התביעה: עשיית עושר ולא במשפט; תנאי מקפח בחוזה אחיד; אפליה פסולה; הפרת חובה חקוקה; הפרת חובת הגילוי היזום וקיום חוזה בחוסר תום לב. סעדים מבוקשים: לחייב את המשיבות להשיב את הסכומים שנגבו ביתר מחברי הקבוצה בתוספת הפרשי הצמדה וריבית ממועד גבייתם ועד למועד השבתם בפועל; להורות למשיבות, מכאן ואילך על התאמת גביית פרמיית הביטוח של המבוטחים בתקופת שירות המילואים וכן להורות על ידוע המבוטחים בדבר המגבלות החלות על מימוש הפוליסה מכח הדין הצבאי.	כל מי שהייתה או שנמצאת בבעלותו פוליסת ביטוח שכללה שיעניינה מילואים, וששילם למשיבות בשבע השנים שקדמו להגשת בקשה זו ועד למועד אישורה כייצוגית, פרמיות ביטוח בתקופה בה המבוטח היה מצוי בשירות מילואים.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה הגישה תגובתה לבקשה.	עשרות מיליוני ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
14.	03/2016 מחוזי - מרכז	מבוטחים בפוליסת ביטוח רכב נ' החברה.	הפחתה מתגמולי הביטוח סכומי מע"מ ו/או פיצוי בגין ירידת ערך וביצוע תשלום מופחת של שכר טרחת שמאי, לכאורה, בניגוד לדין. עילות התביעה: הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט, תרמית, הפרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981, הפרת תקנות הפיקוח על עסקי הביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב) התשמ"ו-1986 ותקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו-1986, הפרת חוזה והפרת חובת תום הלב. סעדים מבוקשים: חיוב המשיבה להשיב את סכומי המע"מ, סכומי ירידת הערך שלא שולמו לחברי הקבוצה וכן את סכומים שלא שולמו בהחזר שכר טרחת שמאי, בערכים ריאליים כשהם כוללים הפרשי הצמדה וריבית כדין; ולקבוע כי שיטת ההפחתה לפיה פועלת המשיבה מנוגדת לדין ולהורות למשיבה לחדול מין השימוש בה.	כל מבוטח, מוטב או צד שלישי אשר לא תיקן את הנזק שנגרם לרכוש המבוטח עובר להגשת תביעה לקבלת תגמולי ביטוח, ושולמו לו פיצויים, תגמולי ביטוח ו/או שיפוי ו/או החזר שכר טרחת שמאי, שלפי הטענה, הופחתו מהם סכומים בניגוד לדין, ובכלל זה סכום המע"מ ו/או ירידת הערך, או חלקם.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה הגישה תגובתה לבקשה. לבקשת המבקשים ובהסכמת המשיבה הדיון בתובענה אוחד עם הדיון בתביעות קודמות באותו עניין כנגד חברות ביטוח אחרות.	לא כומת. הוערך בכ- 60 מיליון ש"ח בשנה.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
15.	06/2016 מחוזי-מרכז	מבוטח בביטוח מנהלים נ' החברה.	פגיעה, לכאורה, בזכויות המבוטחים עקב מחדלה של הנתבעת בקליטת הכספים המופרשים על ידי המעסיקים לטובת פוליסות ביטוחי המנהלים וקופות הגמל ואי שיוכם במועד כגון: פגיעה בתשואה לה המבוטח זכאי בפוליסה, פגיעה בזכות המבוטח לניוד הפוליסה לחברת ביטוח אחרת ופגיעה בכיסויים הביטוחיים להם זכאי המבוטח. כמו כן, נטען כי למרות שלכאורה הסיבה לאי הפקדת הפרמיה בפוליסה נעוצה במחדלה של הנתבעת, הנתבעת חייבה לכאורה את התובע בריבית פיגורים עקב איחור בתשלום הפרמיה. עילות התביעה: הפרת הסכם הביטוח; רשלנות; הטעיה; קיום חוזה בחוסר תום לב; הפרת חובה חקוקה; ועשיית עושר ולא במשפט. סעדים מבוקשים: צו עשה לחברה להסיר את מחדלה הנטען ולחייב אותה לקלוט את כספי המבוטחים והעמיתים ולשייכם לפוליסות הרלוונטיות; להורות לחברה שלא לפגוע במקדם החישוב של זכויות העמיתים; לקבוע, כי חברי הקבוצה לא יחויבו בריבית פיגורים בגין החודשים בהם תגמולי הפנסיה שהופרשו על-ידי מעסיקיהם לא נקלטו על-ידי החברה, ולחלופין להשיב לחברי הקבוצה את סכומי ריבית הפיגורים שנגבתה מהם.	כלל לקוחות הנתבעת בפוליסות ביטוח מנהלים או קופות גמל, אשר במהלך התקופה החל מחודש פברואר 2016 ועד למועד הגשת הבקשה, הופרשו משכרם כספים לטובת הפוליסות אצל הנתבעת אולם כספים אלה לא נקלטו על ידי הנתבעת ולא שויכו לפוליסות.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה הגישה תגובתה לבקשה.	לא כומת.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
16.	09/2016 מחוזי - מרכז	מבוטח בפוליסת "טופ פייננס" נ' החברה.	גביית רכיב "הוצאות ניהול השקעות" ("הוצאות ישירות") וזאת מעבר לדמי הניהול, בהיעדר, לכאורה, הוראה בפוליסה המאפשרת לגבות. עילות התביעה: גביית ההוצאות הישירות בהיעדר זכות חוזית לביצועה תוך הפרת הפוליסה, תוך הטעיה, אי גילוי, חוסר תום לב והפרת חובת הנאמנות. סעדים עיקריים מבוקשים: (א) השבה של ההוצאות הישירות שנגבו על ידי החברה; (ב) צו האוסר על החברה לגבות מחברי הקבוצה הוצאות ישירות; (ג) פסיקת גמול לתובע המייצג ושכר טרחה לבאי כוחו.	כל בעלי פוליסת "טופ פייננס" של הנתבעת, בעבר ובהווה ובשבע השנים שקדמו למועד הגשת התובענה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה הגישה תגובתה לבקשה.	כ-23.6 מיליוני ש"ח.
17.	09/2016 מחוזי - ת"א	מבוטח בפוליסת ביטוח בריאות נ' החברה וחברות ביטוח נוספות.	גביית פרמיות, לכאורה, מן המבוטחים בביטוח בריאות, בגין כיסויים מיותרים שהמבוטחים אינם זקוקים להם, וכן מכירה, לכאורה, במודע ובמכוון, פוליסות ביטוח בריאות הכוללות כיסויים אשר למבוטח אין כל צורך בהם, שכן הוא מחזיק בביטוח בריאות משלים מטעם קופת החולים אליה הוא משתייך. עילות התביעה: הטעייה, התעשרות שלא כדין ועשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובת תום הלב, הפרת חובה חקוקה, הפרה של הוראות הדין לרבות חוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, הפרה של הוראות חוזר הממונה מס' 6-1-2007 וכן תניה מקפחת בחוזה אחיד בניגוד לחוק החוזים האחידים, התשמ"ג-1982. סעדים עיקריים מבוקשים: (א) החזר של סכומי הפרמיות העודפים שנגבו לכאורה שלא כדין; (ב) צו עשה המורה למשיבות לשנות את דרך פעולתן כפי המתואר בתובענה; (ג) תשלום גמול למבקשים ושכר טרחה לבא כוחם בשיעור יחסי לשווי הסעד ממנו יהנו חברי הקבוצה; (ד) כל סעד נוסף כפי שבית המשפט ימצא לנכון בנסיבות העניין.	כלל מבוטחי הנתבעת בשבע השנים האחרונות, בפוליסת בריאות הכוללת כיסויים חופפים באופן מלא או חלקי.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה הגישה תגובתה לבקשה.	כ-4.45 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעות; חלקה היחסי של החברה הוערך בכ-314 מיליון ש"ח.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
18.	11/2016 מחוזי - מרכז	מבוטח בפוליסת ביטוח חיים נ' החברה וחברות נוספות.	אי תשלום על ידי הנתבעות למבוטחים בפוליסות ביטוח חיים, אגב הלוואה לדיור, בהן מסלול ההלוואה הינו כזה שבו קרן ההלוואה מוחזרת בסוף התקופה (הלוואות גישור), בעת קרות מקרה הביטוח את מלוא יתרת סכום ההלוואה הרשומה בספרי הבנק המוטב וזאת תוך הטעיה בוטה, לכאורה, בכיסוי הביטוחי הניתן. עילות התביעה: עילות בהתאם לחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981 כגון - הטעיה, הפרת חובת הגילוי, הפרת הוראות חוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, הפרת חובה חקוקה, רשלנות מכח פקודת הנזיקין, חוסר תום לב והפרת הוראות הפוליסה. סעדים עיקריים מבוקשים: (א) להורות לנתבעות לשנות את התנהלותן ביחס לכיסוי הביטוחי כך שבכל מקרה ביטוחי תשולם מלוא יתרת ההלוואה הרשומה בספרי הבנק, בלי קשר למסלול שבו נטל הלקוח את ההלוואה וכן להורות לנתבעות לבצע אבחנה בין סוגי ההלוואות כבר במעמד מילוי טופס ההצעה; (ב) פיצוי בסך מלוא יתרת ההלוואה שהופיעה בספרי הבנק במועד קרות מקרה ביטוח בשבע השנים האחרונות על דרך אומדן הנתונים ששולמו לאורך השנים על ידי הנתבעות או באמצעות מינוי מומחה; (ג) פסיקת גמול לתובעים המייצגים ושכר טרחה לבאי כוחם.	או לקוחות (א) שנטלו לדיור הלוואה ("משכנתא"), שבה קרן ההלוואה מוחזרת בסוף התקופה, אשר רכשו פוליסות חיים אגב משכנתא מהנתבעות ("הפוליסות") שלא באמצעות סוכנויות הביטוח של הבנקים, ובכללם אלו שבקרות אירוע ביטוח מזכה לא קיבלו מהנתבעות את מלוא יתרת חוב המשכנתא כפי שהופיע בספרי הבנק; לקוחות המחזיקים כיום בפוליסות מהסוג האמור.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה טרם הגישה תגובתה לבקשה. לקבל עדכון על מועד הגשת תשובה	כ-75 מיליון ש"ח לכלל הנתבעות; חלקה היחסי של החברה הוערך בכ-15 מיליון ש"ח.

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה (1)	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת (2)	פרטים	סכום התביעה (3)
19.	12/2016 מחוזי - מרכז	מבוטחת בפוליסת ביטוח חיים נ' החברה.	פירעון חלקי של יתרת חוב הלוואת דיור הנותר למבוטח בבנק במסגרת הלוואת משכנתא ואיננה כוללת בתגמולי הביטוח המשולמים את עמלת הפירעון המוקדם, העולים על סכום הביטוח בפוליסה. עילות התביעה: הפרת הוראות הפוליסה; הטעיית המבוטחים והפרת חובת הגילוי על-פי סעיפים 55 ו-58 לחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, תשמ"א-1981; הפרת סעיף 3 לחוק חוזה ביטוח, תשמ"א-1981; רשלנות והפרת חובה חקוקה על-פי פקודת הנזיקין [נוסח חדש]. סעדים עיקריים מבוקשים: (א) להורות לנתבעת להשיב את מלוא הפער בין הסכום ששולם לחלק מחברי הקבוצה לבין יתרת החוב של אותם חברים בספרי הבנק; (ב) להורות לנתבעת לחדול מהתנהלותה המתוארת בתובענה כלפי חלק מחברי הקבוצה ולפצותם בגין נזק לא ממוני כמפורט לעיל; (ג) לפסוק גמול לתובע המייצג ושכ"ט לבאי כוחו.	כל לקוחות החברה המחזיקים או שהחזיקו בפוליסה לביטוח חיים אגב נטילת משכנתא ("ביטוח חיים"), במהלך שבע השנים שקדמו להגשת הבקשה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה הגישה תגובתה לבקשה.	כ-53.85 מיליון ש"ח.
20.	01/2017 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח מנהלים נ' החברה.	גביית רכיב "הוצאות ניהול השקעות" ("הוצאות ישירות"), בפוליסות ביטוחי מנהלים המשווקות על ידי הנתבעת, וזאת, לפי הטענה, מעבר לדמי הניהול ו/או דמי הביטוח ובהיעדר הוראה בפוליסה המאפשרת לגבות. עילות התביעה: הפרת הוראות הפוליסה, הפרת חובת האמון, הפרת חובת הגילוי והפרת חובת תום הלב במשא ומתן, מסירת תיאור מטעה תוך הפרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. סעדים עיקריים מבוקשים: (א) פיצוי של חברי הקבוצה בגין הנזקים שנגרמו להם לכאורה תוך השבת כלל הסכומים שנגבו לכאורה בניגוד לפוליסה כנטען לעיל, והעברתם ישירות ליתרת הכספים הצבורה בפוליסה; (ב) צו האוסר על הנתבעת לגבות מחברי הקבוצה הוצאות ישירות כאמור; (ג) פסיקת גמול לתובע המייצג ושכ"ט לבאי כוחו.	כל המבוטחים בביטוחי המנהלים ששווקו על ידי הנתבעת (משתתף ברווחים, "מרב", "סטטוס" וכיו"ב), אשר נגבו מהם הוצאות ניהול השקעות כאשר הפוליסה לא כללה הוראה המאפשרת לגבות הוצאות אלו.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה הגישה תגובתה לבקשה.	כ-185 מיליון ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ג. תובענות נגזרות ומהותיות אחרות:

בנוסף לתובענות המהותיות ולבקשות לאישורן כייצוגיות, המתוארות לעיל, שאושרו או שטרם אושרו, קיימות תובענות ובקשות לאישורן כייצוגיות כאמור, אשר סכום התביעה בכל אחת מהן אינו מהותי ולפיכך לא נכלל לגביהן תיאור מפורט בדוחות הכספיים:

מס"ד	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות	פרטים	סכום התביעה
1.	11/2015 מחוזי - ת"א	מבוטחים בביטוח אלמנטרי נ' החברה וחברות ביטוח נוספות.	הפחתת סכומי הנזק הנתבעים על ידי צד ג', בטענה ל"רשלנות תורמת" מצדו של צד ג', ללא הנמקה. וזאת, בניגוד להוראות הדין וחוזרי הממונה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה הגישה תגובתה לבקשה.	לפחות 3 מיליון ש"ח.
2.	03/2016 מחוזי - ת"א	מבוטחים בביטוח אלמנטרי נ' החברה.	חיוב בפרמיה מוגדלת (בגין הגדלת סכום הביטוח) למן ה- 1 לחודש בו הוגדל סכום הביטוח בפוליסות ביטוח מבנה, גם באותם מקרים שבהם בפועל הורחבה הפוליסה (כלומר, סכום הביטוח הוגדל) לאחר ה- 1 לחודש.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה טרם הגישה תגובתה לבקשה. ביום 13 במרס 2017, הוגש על ידי הצדדים הסדר פשרה ("ההסדר"). ההסדר כפוף לאישור בית המשפט.	כ- 14 מיליון ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ג. תובענות נגזרות ומהותיות אחרות:

מס"ד	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות	פרטים	סכום התביעה
3.	01/2017 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח אלמנטרי נ' החברה וחברה נוספת.	גביית יתר על ידי הנתבעות, תוך הימנעות מלנהוג כלפי המבוטחים על פי פרקטיקה נוהגת, לפי הטענה, של הפחתה בדמי הביטוח בעת חציית מדרגת גיל ו/או ותק נהיגה המזכה בהפחתה בפרמיית הביטוח. עילות התביעה: הפרת חובת האמון, הפרת חובת הגילוי וחובת תום הלב המוגברת, הפרת חובת תום הלב במשא ומתן ובדרך מקובלת, הפרת הוראות בפקודת הנזיקין, מסירת תיאור מטעה תוך הפרת חוק הפיקוח שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, ועשיית עושר ולא במשפט. סעדים עיקריים מבוקשים: (א) לחייב את הנתבעות בפיצוי ו/או השבה לחברי הקבוצה בגובה מלוא סכומי הפרמיה שנגבו ביתר כנטען לעיל בתוספת הפרשי הצמדה וריבית עד למועד ההשבה בפועל; (ב) להורות לנתבעות לגלות למבוטחים ו/או למועמדים לביטוח באופן יזום בפוליסות ביטוח רכב מכל סוג שהוא שהינם עתידים להגיע במהלך תקופת הביטוח לגיל ו/או ותק נהיגה המזכה בהפחתת דמי הביטוח וזאת טרם ההתקשרות בפוליסה וכן בהודעה נפרדת סמוך לפני הגעת המבוטח לגיל המזכה ו/או הותק המזכה; (ג) לפסוק גמול לתובע המייצג ושכ"ט לבאי כוחו.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה טרם הגישה תגובתה לבקשה.	חלקה היחסי של החברה הוערך בכ- 12.5 מיליון ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ד. תובענות נגזרות ומהותיות אחרות:

מס"ד	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	פרטים	סכום התביעה
1.	02/2014 04/2014 מחוזי - ת"א	חברי קופ"ח כללית ומכבי נ' קופות החולים, החברה, חברות ביטוח נוספות.	אי מימוש זכות ההשתתפות העומדת לקופות החולים, לכאורה, מכוח הדין כלפי חברות הביטוח לצורך כיסוי ההוצאות ששולמו על ידה בתוכניות שירותי הבריאות הנוספים (השב"ן) ביחס למקרים בהם קיימת חפיפה בחבות בינן לבין חברות הביטוח במסגרת פוליסות ביטוח בריאות הנמכרות על ידן. עיקר החפיפה הנטענת הינה בתחום הניתוחים (בחירת מנתח ועלויות נלוות) ובתחום הייעוץ הרפואי. עוד נטען כי חברות הביטוח מתמרצות, לכאורה, את המבוטחים להפעיל את תוכניות השב"ן בקופות החולים באמצעות גמול כספי על מנת להימנע כביכול מלספוג את התממשות הסיכון של האירוע הביטוחי תוך גלגול הסיכון לכאורה לקופות החולים ובראשן הכללית. עילת התביעה: התעשרות שלא כדין. הסעד המבוקש: מימוש זכות ההשתתפות של קופות החולים כלפי חברות הביטוח על ידי חיוב כל אחת מחברות הביטוח לשלם להן לפחות מחצית מהתשלומים שנשאה בהן לצורך כיסוי ההוצאות ששולמו על ידה בתוכניות השב"ן ברכיב הניתוחים ובחירת מנתח בישראל והן ברכיב הייעוץ הרפואי בשבע השנים שקדמו להגשת הבקשה, וזאת במקרים בהם למבוטחי הקופות קיים ביטוח בריאות מסחרי בגין רכיבים אלה.	החברה הגישה תגובתה לבקשה. ביום 14 במאי 2015 נערך דיון בטענות המקדמית של קופות החולים וחברות הביטוח באשר לשאלת מעמדם של המבקשים בהגשת בקשת האישור. ביום 11 ביוני, 2015, קבע בית המשפט כי חבר באגודה עותמנית רשאי להגיש בקשה לאישור תובענה נגזרת בשם האגודה. על החלטה זו הגישו קופות החולים בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון, אליה הצטרפו המבטחות. ביום 2 במרס, 2016, הוגשה עמדת היועץ המשפטי לממשלה לבית המשפט, לפיה לתובעים לא עומדת הזכות להגיש תובענה נגזרת כנגד קופות החולים. יצוין, כי ההליך בביהמ"ש המחוזי עוכב עד להכרעה בבקשות רשות הערעור שהוגשו לביהמ"ש העליון.	3.5 מיליארד ש"ח, ביחס לכללית. 1.7 מיליארד ש"ח, ביחס למכבי.
2.	06/2016 מחוזי - מרכז	סוכן נ' החברה	לטענת הסוכן (התובע) בשל הפרת ההסכם בינו לבין החברה ובשל הפרת חובת הזהירות שלה כלפיו, בוטלו פוליסות ביטוח שתווכו על ידו בשיעורים ניכרים וסוכנות הביטוח שבבעלותו קרסה. במקביל מתנהל הליך בהוצאה לפועל אגב בקשה לביצוע שטר שהוגשה על ידי החברה.	ביום 19 ביוני 2016, הגיש הסוכן תביעה כנגד החברה. ביום 1 בספטמבר 2016, הגישה החברה כתב הגנה. ביום 6 באפריל 2017, קיבל בית המשפט העליון את בקשת הצדדים לאיחוד ההליכים.	כ- 35 מיליון ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ה. תובענות שהסתיימו (המשך):

מס"ד	תאריך וערכאה	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	פרטים	סכום התביעה
1.	12/2012 מחוזי - מרכז	מבוטח אלמנטרי נ' החברה וחברות ביטוח נוספות.	טענה להפליה בשל כך שהמשיבות מסווגות, לכאורה בניגוד להוראות הדין, כלי רכב מסוג הפנאי-שטח והמיני-וואנים אשר יוצרו עד שנת 2007 ("כלי הרכב"), מועד כניסתה לתוקף של הרפורמה בענף רישוי הרכב, כרכבים מסחריים מסוג N-1 ולא כרכבים פרטיים מסוג M-1. בנוסף נטען, כי ביחס לרכבים שיוצרו לאחר כניסת הרפורמה לתוקף, כלומר החל משנת 2008 ואילך, שינו המשיבות את התנהלותן וכלי רכב אלו מבוטחים על ידן ככלי רכב פרטיים. עילות תביעה: עילת ההשבה; עשיית עושר ולא במשפט; הפרת חובות חקוקות לפי חוק הפיקוח וחוזר ביטוח בעניין נושא התובענה דנן; חוסר תום לב ואי גילוי נאות; הטעיה; דוקטרינת הציפיות הסבירות; עוולת הרשלנות הכללית; התנהלות קרטליסטית. סעדים מבוקשים: להצהיר כי הסכומים שנגבו מחברי הקבוצה בגין פוליסות ביטוח בהן סווגו רכבים פרטיים כרכבים מסחריים נגבו שלא כדין ולהורות לנתבעות להשיבם בתוספת הפרשי הצמדה וריבית; מתן כל סעד אחר כפי שנראה לבית המשפט לנכון לעשות בנסיבות העניין; ותשלום גמול למבקשים בשיעור של 5% מסכום ההשבה ושכר טרחה לבאי כוחם בשיעור של 15% מהסכום האמור.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה הגישה תשובתה לבקשה. הצדדים ממתינים להחלטת בית המשפט בבקשת האישור. ביום 24 באפריל 2017, דחה בית המשפט את בקשת האישור.	כ-72 מיליון ש"ח.

באור 6: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

טבלה מסכמת:

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות כנגד הקבוצה, כפי שצוינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי הקבוצה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו, לרבות בהליכים שהסתיימו לאחר שאושר בהן הסכם פשרה.

הסכום הנתבע אלפי ש"ח	כמות תביעות	תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:
535,254	4	צוין סכום המתייחס לחברה
		התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס
225,000	1	סכום ספציפי לחברה
-	1	לא צוין סכום התביעה
		בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:
815,950	11	צוין סכום המתייחס לחברה
		התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס
2,550,000	2	סכום ספציפי לחברה
-	4	לא צוין סכום התביעה
5,235,000	2	תביעות מהותיות אחרות (*)

לתאריך הדיווח, סכום ההפרשה המצטבר בגין התביעות שהוגשו כנגד החברה כמפורט לעיל, מסתכם בכ- 20 מיליוני ש"ח (ללא שינוי מיום 31 בדצמבר, 2016)

(*) ראה סעיף ד' לעיל

בנוסף על הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד הקבוצה וההליכים המשפטיים ואחרים, קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הקבוצה למבוטחיה. מורכבות שירותים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות עקב פערי מידע בין הקבוצה לבין המבוטחים ו/או צדדים שלישיים לחוזי הביטוח הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים. חשיפה זו באה לידי ביטוי בעיקר בתחומי החיסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות, בהם פועלת הקבוצה. בתחומים אלו המדובר בפוליסות אשר נבחנות על פני שנים בהן מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. שינויים אלה מיושמים על ידי מערכות מיכונות העוברות שינויים והתאמות באופן תדיר. על כן בתחומים אלו בקבלת פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיוניים ארוכי טווח, יש לעיתים בכדי להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי לקוחות בגין פעילות העבר. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם חוזי הביטוח, המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

כמו כן, קיימת חשיפה, אשר בשלב זה לא ניתן להעריכה או לכמתה, לתקלות באופן תפעול המוצרים בתחום החיסכון ארוך הטווח ובתחום הבריאות המאופיינים כאמור באורך חיים ממושך וכפופים לשינויים רגולטוריים ואחרים, תכופים ומורכבים, לשינויים ותוספות לנוסח המוצרים ולשינויים רבים אחרים המבוצעים לאורך חיי המוצר, לרבות על ידי המבוטחים ו/או המעסיקים ו/או מי מטעמם, ביחס לכיסויים הביטוחיים ו/או ביחס להפקדות למרכיב החיסכון. מורכבות ושינויים אילו נוגעים, בין היתר, להיקפי ההפקדות ושיעורן, לרכיבי המוצר השונים, לאופן שיוך הכספים למבוטחים ו/או למרכיבים השונים של המוצרים, למועד זקיפתם, לזיהוי פיגורים בהפקדות ולטיפול בהם. מורכבות זו מועצמת לאור ריבוי הגורמים המערובים בניהול המוצרים ותפעולם ולעיתים תוך מתן הנחיות סותרות מצדם או מטעמם.

באור 6: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

הגופים המוסדיים בקבוצה, עוסקים באופן שוטף בלימוד, איתור, ניטור וטיפול בסוגיות העולות עקב המורכבויות האמורות, לרבות אגב פניות ציבור, מעסיקים ויועצים פנסיוניים, ישירות או באמצעות הממונה, הן ביחס למקרים פרטניים והן ביחס לסוגי מוצרים ו/או לקוחות. כמו-כן, לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בהקשר זה ו/או את החשיפה הנובעת מהן אשר יכול ויועלו, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני של תובענות ייצוגיות.

באור 7: - אירוע מהותי בתקופת הדיווח

שינויים בריבית

הקבוצה מחשבת את עתודות ביטוח חיים לתשלום קצבה, את נאותות העתודה בביטוח בריאות ואת ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח כללי, בהתבסס על ריבית חסרת סיכון בתוספת פרמיית אי נזילות. להלן מפורטים השינויים כתוצאה משינוי בריבית חסרת סיכון:

לשנה	ל- 3 חודשים שהסתיימו	
שהסתיימה	ביום 31 בדצמבר	ביום 31 במרס
2016	2016	2017
מבוקר	בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח		

17,938	(53,060)	(37,685)	עדכון העתודה המשלימה לגמלאות בעקבות השינוי בשיעור ריבית ההיוון המשמש לחישובה
4,801	-	(12,804)	עדכון בעקבות בחינת נאותות העתודות:
3,348	(18,907)	(3,348)	- בביטוח חיים
8,149	(18,907)	(16,152)	- בביטוח בריאות
(5,208)	(23,170)	(16,135)	סך הכל השפעה בעקבות בחינת נאותות העתודות
20,879	(95,137)	(69,972)	שינוי בהתחייבויות ביטוחיות בביטוח כללי
			סך הכל לפני מס

לכבוד בעלי המניות של מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

הנדון: דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי ביניים נפרד לפי דרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981

מבוא

סקרנו את המידע הכספי ביניים הנפרד המובא לפי דרישת הממונה על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 של מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן - החברה) ליום 31 במרס, 2017 ולתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. המידע הכספי ביניים הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא להביע מסקנה על המידע הכספי ביניים הנפרד לתקופת ביניים זו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של היישות". סקירה של מידע כספי ביניים נפרד מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום של נוהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניוודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי ביניים הנפרד הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לדרישות הממונה על הביטוח כפי שנקבעו בחוזר ביטוח 2015-1-15.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
29 במאי, 2017

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם
להנחיות הממונה על הביטוח

להלן נתונים כספיים תמציתיים על בסיס הדוחות הכספיים הנפרדים של החברה (להלן - דוחות סולו), הערוכים לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) למעט העניינים הבאים:

1. בדיקת ירידת ערך בחברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נעשית לפי הוראות תקן חשבונאות בינלאומי IAS 36 - ירידת ערך נכסים ולא לפי הוראות תקן חשבונאות בינלאומי IAS 28 - השקעות בחברות כלולות.

2. זכויות במקרקעין כוללות גם זכויות במקרקעין של חברה מוחזקת שהחזקת זכויות אלה היא עיסוקה היחיד.

דוחות על המצב הכספי

ליום	ליום 31 במרס		
31 בדצמבר	2016	2017	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
352,013	334,743	360,423	נכסים בלתי מוחשיים
1,129,198	1,126,206	1,168,829	הוצאות רכישה נדחות
779,698	715,710	800,701	רכוש קבוע
207,435	232,772	195,519	השקעות בחברות מוחזקות
76,211	75,300	76,410	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
136,351	122,337	136,450	נדל"ן להשקעה אחר
1,666,013	1,676,160	1,757,430	נכסי ביטוח משנה
63,887	79,759	52,548	נכסי מסים שוטפים
245,913	208,631	209,545	חייבים ויתרות חובה
594,538	744,159	760,213	פרמיות לגבייה
21,145,651	19,832,844	21,468,996	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
			השקעות פיננסיות אחרות:
3,137,089	2,981,755	3,342,544	נכסי חוב סחירים
5,822,694	5,573,888	5,867,317	נכסי חוב שאינם סחירים
195,685	174,915	184,452	מניות
969,404	970,014	944,310	אחרות
10,124,872	9,700,572	10,338,623	סה"כ השקעות פיננסיות אחרות
1,810,470	1,725,875	1,867,551	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
523,718	289,567	459,583	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
38,855,968	36,864,635	39,652,821	סך כל הנכסים
23,229,398	21,793,342	23,576,310	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולר") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על הביטוח (המשך)

דוחות על המצב הכספי (המשך)

ליום	ליום 31 במרס	
31 בדצמבר	2016	2017
מבוקר	בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח	

הון:

291,332	291,332	291,332	הון מניות
333,486	333,486	333,486	פרמיה על מניות
302,758	255,016	274,936	קרנות הון
640,933	555,582	692,805	עודפים
1,568,509	1,435,416	1,592,559	סה"כ הון

התחייבויות:

11,510,509	11,035,279	11,782,891	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
22,867,527	21,410,359	23,297,697	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
138,362	116,187	147,378	התחייבויות בגין מסים נדחים
121,595	121,051	121,653	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
1,273,486	1,412,599	1,350,411	זכאים ויתרות זכות
1,375,980	1,333,744	1,360,232	התחייבויות פיננסיות
37,287,459	35,429,219	38,060,262	סך כל ההתחייבויות
38,855,968	36,864,635	39,652,821	סך כל ההון וההתחייבויות

29 במאי, 2017

תאריך אישור הדוחות הכספיים

ארי קלמן
יו"ר הדירקטוריון

מוטי רוזן
מנהל כללי

אילן שגב
משנה למנהל כללי
ומנהל אגף כספים

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולר") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על הביטוח (המשך)

דוחות רווח או הפסד

לשנה שהסתיימה	ל- 3 חודשים שהסתיימו		
ביום 31 בדצמבר	ביום 31 במרס		
2016	2016	2017	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
5,869,872	1,323,587	1,499,559	פרמיות שהורווחו ברוטו
734,156	184,215	192,867	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
5,135,716	1,139,372	1,306,692	פרמיות שהורווחו בשייר
1,159,047	(125,972)	362,558	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
234,849	41,262	66,475	הכנסות מדמי ניהול
119,747	28,942	35,664	הכנסות מעמלות
1,414	353	237	הכנסות אחרות
6,650,773	1,083,957	1,771,626	סך כל ההכנסות
5,808,382	1,104,645	1,496,790	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
(518,082)	(191,374)	(176,998)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
5,290,300	913,271	1,319,792	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,012,314	251,300	258,934	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
363,189	88,766	89,393	הוצאות הנהלה וכלליות
769	-	-	הוצאות אחרות
61,342	4,852	14,147	הוצאות מימון
6,727,914	1,258,189	1,682,266	סך כל ההוצאות
4,109	3,661	134	חלק בתוצאות חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
(73,032)	(170,571)	89,494	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(30,908)	(46,731)	37,360	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
(42,124)	(123,840)	52,134	רווח נקי (הפסד)

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולר") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות הממונה על הביטוח (המשך)

דוחות על הרווח הכולל

לשנה שהסתיימה	ל- 3 חודשים שהסתיימו		
ביום 31 בדצמבר	ביום 31 במרס		
2016	2016	2017	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
(42,124)	(123,840)	52,134	רווח נקי (הפסד)
			רווח (הפסד) כולל אחר:
			<u>פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, הועברו או יועברו לרווח והפסד</u>
(7,700)	(9,205)	(11,967)	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ
83,078	23,640	(15,774)	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקק לקרנות הון
(51,104)	(34,627)	(14,911)	רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוחות רווח והפסד
6,519	3,172	234	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוחות רווח והפסד
30,793	(17,020)	(42,418)	סה"כ פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, הועברו או יועברו לרווח והפסד
8,336	(5,138)	(10,504)	מסים על ההכנסה (הטבת מס) המתייחסים לנכסים פיננסיים זמינים למכירה
(2,917)	(3,426)	(4,092)	הטבת מס המתייחסת לפריטים אחרים של הפסד כולל אחר
25,374	(8,456)	(27,822)	סה"כ פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, נטו, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, הועברו או יועברו לרווח והפסד
			<u>פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, לא יועברו לרווח והפסד</u>
141,042	126,322	-	הערכה מחדש בגין רכוש קבוע
3,093	(2,577)	(404)	רווח (הפסד) ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה מוגדרת
144,135	123,745	(404)	סה"כ פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, לא יועברו לרווח והפסד
33,498	30,655	(142)	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
110,637	93,090	(262)	סה"כ פריטי רווח (הפסד) כולל אחר, נטו, שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל, לא יועברו לרווח והפסד
136,011	84,634	(28,084)	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
93,887	(39,206)	24,050	סך-הכל רווח (הפסד) כולל

מידע נוסף אודות השקעות פיננסיות אחרות

א. השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 במרס, 2017						
סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	פירוט בסעיף		
בלתי מבוקר				ב	נכסי חוב סחירים	
אלפי ש"ח				ג	נכסי חוב שאינם סחירים	
3,342,544	-	3,332,653	9,891	ד	מניות	
5,867,317	5,867,317	-	-	ה	אחרות	
184,452	-	168,511	15,941			
944,310	-	806,818	137,492			
10,338,623	5,867,317	4,307,982	163,324		סה"כ	
ליום 31 במרס, 2016						
סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	פירוט בסעיף		
בלתי מבוקר				ב	נכסי חוב סחירים	
אלפי ש"ח				ג	נכסי חוב שאינם סחירים	
2,981,755	-	2,959,965	21,790	ד	מניות	
5,573,888	5,573,888	-	-	ה	אחרות	
174,915	-	161,282	13,633			
970,014	-	788,999	181,015			
9,700,572	5,573,888	3,910,246	216,438		סה"כ	
ליום 31 בדצמבר, 2016						
סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	פירוט בסעיף		
מבוקר				ב	נכסי חוב סחירים	
אלפי ש"ח				ג	נכסי חוב שאינם סחירים	
3,137,089	-	3,123,175	13,914	ד	מניות	
5,822,694	5,822,694	-	-	ה	אחרות	
195,685	-	179,663	16,022			
969,404	-	832,583	136,821			
10,124,872	5,822,694	4,135,421	166,757		סה"כ	

מידע נוסף אודות השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ב. נכסי חוב סחירים

ליום 31 במרס, 2017			
עלות	הערך בספרים		
מופחתת	בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
2,157,271	2,208,968	אגרות חוב ממשלתיות	
		<u>נכסי חוב אחרים:</u>	
1,104,067	1,133,540	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה	
26	36	נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה	
3,261,364	3,342,544	סך הכל נכסי חוב סחירים	
	7,378	ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	
ליום 31 במרס, 2016			
עלות	הערך בספרים		
מופחתת	בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
1,514,946	1,576,292	אגרות חוב ממשלתיות	
		<u>נכסי חוב אחרים:</u>	
1,385,252	1,405,430	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה	
23	33	נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה	
2,900,221	2,981,755	סך הכל נכסי חוב סחירים	
	19,262	ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	
ליום 31 בדצמבר, 2016			
עלות	הערך בספרים		
מופחתת	מבוקר		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
1,742,904	1,780,923	אגרות חוב ממשלתיות	
		<u>נכסי חוב אחרים:</u>	
1,335,184	1,356,131	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה	
25	35	נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה	
3,078,113	3,137,089	סך הכל נכסי חוב סחירים	
	7,441	ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	

מידע נוסף אודות השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ג. נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 במרס, 2017	
שווי הוגן	ערך בספרים
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	

3,262,121	2,557,015
-----------	-----------

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

3,575,535	3,310,302
6,837,656	5,867,317
	90,702

ליום 31 במרס, 2016	
שווי הוגן	ערך בספרים
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	

3,273,929	2,541,151
-----------	-----------

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

3,375,359	3,032,737
6,649,288	5,573,888
	87,387

ליום 31 בדצמבר, 2016	
שווי הוגן	ערך בספרים
מבוקר	
אלפי ש"ח	

3,272,460	2,532,409
-----------	-----------

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

3,554,042	3,290,285
6,826,502	5,822,694
	90,668

מידע נוסף אודות השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ד. מניות

ליום 31 במרס, 2017		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
174,775	155,718	מניות סחירות
9,677	13,411	מניות שאינן סחירות
184,452	169,129	סך הכל מניות
38,323		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 31 במרס, 2016		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
166,008	158,214	מניות סחירות
8,907	13,537	מניות שאינן סחירות
174,915	171,751	סך הכל מניות
35,460		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 31 בדצמבר, 2016		
הערך בספרים	עלות	
מבוקר		
אלפי ש"ח		
186,164	159,558	מניות סחירות
9,521	13,448	מניות שאינן סחירות
195,685	173,006	סך הכל מניות
40,529		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

מידע נוסף אודות השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ה. השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 במרס, 2017		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
626,328	562,785	השקעות פיננסיות אחרות סחירות
317,982	288,254	השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
944,310	851,039	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
38,969		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 31 במרס, 2016		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
630,697	601,200	השקעות פיננסיות אחרות סחירות
339,317	302,959	השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
970,014	904,159	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
34,713		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 31 בדצמבר, 2016		
הערך בספרים	עלות	
מבוקר		
אלפי ש"ח		
651,417	592,497	השקעות פיננסיות אחרות סחירות
317,987	295,633	השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
969,404	888,130	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
38,202		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

פרק ג': **נספחים**

דיווח
בדבר "הערך הגלום" (Embedded Value)
של
מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

ליום 31.12.2016

תוכן

3	1.	כללי
3	1.1	רקע והיקף הגילוי
4	1.2	הבהרה לעניין מידע צופה פני עתיד
4	1.3	פרקים עיקריים במסמך
4	1.4	הגדרות
5	1.5	הערות, הבהרות וסייגים
5	1.5.1	הערות, הבהרות וסייגים
6	1.5.2	השפעות אחרות
8	1.5.3	הטיפול בסיכונים
9	1.5.4	שיערוך נכסים לפי שווי הוגן
9	1.5.5	הערך הגלום איננו אמור לייצג את השווי הכלכלי או שווי השוק של החברה או של חברת האם שלה, מנורה מבטחים החזקות בע"מ.
10	2.	מתודולוגית חישוב הערך הגלום
10	2.1	כללי
10	2.2	טיפול בסיכונים
11	2.3	הנחות כלכליות
11	2.3.1	תשואה, ריבית הוון ואינפלציה
11	2.3.2	מיסוי
12	2.4	הנחות דמוגרפיות ותפעוליות
12	2.4.1	הנחות דמוגרפיות
12	2.4.2	הוצאות הנהלה וכלליות עתידיות
12	2.5	שיטת החישוב
12	2.5.1	הון עצמי מותאם (ANW)
12	2.5.2	ערך נוכחי של רווחים עתידיים (PVFP)
13	2.5.3	עלות הון נדרש (CoC)
13	2.5.4	ערך עסקים חדשים (VNB)
13	2.6	טיפול באופציות והבטחות פיננסיות
13	2.7	ניתוח השינוי ב-EV והרווח על בסיס EV
16	2.8	מבחני רגישות
17	2.9	סקירת דוח הערך הגלום
18	3.	תוצאות (במיליוני ש"ח)
18	3.1	הערך הגלום נכון ל- 31/12/2016
18	3.2	ערך עסקים חדשים של מכירות בשנת 2016
18	3.3	התאמה בין ההון העצמי המותאם לבין ההון העצמי בדוחות הכספיים
19	3.4	ניתוח השינוי ב-EV והרווח על בסיס EV
20	3.5	פירוט הפער בין השינוי בהון העצמי המותאם לבין הרווח הנקי של החברה לשנת 2016
21	3.6	ניתוח רגישות בגין עסקים כלולים בהתאם לדרישת החוזר

1. כללי

1.1 רקע והיקף הגילוי

על-פי חוזר המפקח על הביטוח, מיום 12 באוגוסט 2007 (חוזר ביטוח 1-11-2007) ("החוזר"), על חברות הביטוח לפרסם מידי שנה, יחד עם הדוחות הכספיים לרבעון הראשון של השנה, מידע בדבר הערך הגלום ("Embedded Value" או "EV") בפוליסות ביטוח לטווח ארוך (ביטוח חיים וביטוח בריאות) לסוף השנה הקודמת. בהתאם לחוזר, מנורה מבטחים ביטוח בע"מ ("החברה"), מפרסמת בזה, את הערך הגלום של עסקי הביטוח לטווח ארוך של החברה ליום 31 בדצמבר 2016, לרבות התנועה בערך הגלום לשנת 2016.

דיווח זה נערך על פי הכללים והעקרונות שקבע המפקח על הביטוח, אשר אימץ את הכללים והעקרונות שנקבעו בדוח וועדה משותפת של חברות הביטוח והמפקח על הביטוח, אשר פעלה בליווי יועצים מישראל ומחו"ל (להלן: "הוועדה" ו-"דוח הוועדה"), למעט לעניין הטיפול בסיכונים מסוימים המתוארים בסעיף 1.5.3 להלן, הכול כמפורט בסעיף כאמור.

אופן הגילוי בדוח זה הינו בהתאם לכללי הגילוי הכלליים בדוח הוועדה ולהוראות המפורטות בטיטת "פורמט הגילוי" אשר הוכן על ידי הוועדה בתיאום עם הממונה. "פורמט הגילוי" טרם פורסם על ידי הממונה כתוספת לחוזר.

הכללים והעקרונות שנקבעו בדוח הוועדה מפורסמים באתר משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון (www.mof.gov.il).

לדוח זה מצורף דוח סקירה של סוקר חיצוני בדבר הערך הגלום ליום 31.12.2016 וערך העסקים החדשים, המתייחסים לפוליסות ביטוח חיים ובריאות ארוכות טווח לשנה שהסתיימה באותו מועד, וכן מבחני הרגישות ביחס אליהם וניתוח התנועה בערך הגלום לשנת 2016.

1.2 הבהרה לעניין מידע צופה פני עתיד

קביעת הערך הגלום וערך העסקים החדשים (כהגדרת מונח זה להלן) התבססה על תחזיות, הערכות ואומדנים לאירועים עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה של החברה, ויש לראות בהם כ - "מידע צופה עתיד" כהגדרתו בסעיף 32א לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. אין מניעה כי תחזיות, הערכות ואומדנים אלו, כולם או חלקם, לא יתממשו או שיתממשו באופן שונה מכפי שהוצג בדוח הערך הגלום, ולפיכך התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מכפי שנחזה.

1.3 פרקים עיקריים במסמך

רקע כללי והסבר של שיטת החישוב.
התייחסות להנחות ששימשו בבסיס החישוב.
תוצאות הערך הגלום וערך עסקים חדשים.
תוצאות ניתוחי רגישות של הערך הגלום.
ניתוח התנועה של הערך הגלום

1.4 הגדרות

ההגדרות להלן מהוות הסבר תמציתי למושגים עיקריים, המשמשים להבנת הדיווח להלן. תיאורים והסברים מלאים נמצאים בכללים והעקרונות שבדוח הוועדה.

ערך נוכחי של רווחים עתידיים	
היוון תזרים הרווחים הצפויים העתידיים, הנובעים מהתיק הקיים של העסקים הכלולים (ראה סעיף 2.5.2 להלן).	או "PVFP"
"הון עצמי מותאם"	
ההון העצמי של החברה, לאחר מספר התאמות כדי שיהיה עקבי עם שווי התיק בתוקף (ראה סעיף 2.5.1 להלן).	או "ANW"
"עלות ההון הנדרש"	
עלות ההון הנדרש הינה ההשפעה, מבחינת בעלי המניות, על הערך הגלום בעקבות דרישת החזקת הון מינימלי (ראה סעיף 2.5.3 להלן).	או "COC"

הערך הנוכחי של הרווחים העתידיים בניכוי עלות ההון הנדרש.	"שווי תיק בתוקף" או "VIF"
הערך הגלום מורכב מצירוף שני הרכיבים הבאים: "שווי תיק בתוקף" (VIF) ; ו- "הון עצמי מותאם" (ANW). יובהר כי ההון העצמי המותאם הינו ההון העצמי המתייחס למכלול הפעילויות של החברה ולא בגין העסקים הכלולים ב-VIF בלבד. כמו כן יובהר כי שווי התיק בתוקף אינו כולל: עסקי ביטוח כללי (אלמנטרי). תחומי פעילות אחרים של חברות בשליטתה של החברה כגון פעילות סוכנויות ביטוח. היכולת ליצור עסקים נוספים בעתיד (מוניטין).	"הערך הגלום Embedded " Value" או "EV"
ערך נוכחי של רווחי העסקים אשר נמכרו במהלך השנה לפני תאריך הדיווח.	"ערך עסקים חדשים" או "VNB"
העסקים הכלולים בחישוב שווי התיק בתוקף: פוליסות אישיות ארוכות טווח בתיק ביטוח חיים ובריאות בתוקף נכון ליום 31 בדצמבר 2016, פוליסות קבוצתיות בתיק ביטוח חיים ובריאות בתוקף נכון ליום 31 בדצמבר 2016, אשר על פי הכללים והעקרונות שבדוח הוועדה הוערכו רווחיהן של פוליסות אלו רק עד למועד החידוש הבא של הפוליסות.	"עסקים כלולים"

1.5 הערות, הבהרות וסייגים

1.5.1 הערות, הבהרות וסייגים

כאמור לעיל, הערך הגלום חושב בהתאם למתודולוגיה ולכללים ולעקרונות שנקבעו בדוח הוועדה. ההנחות במודל הן לפי "ההנחות הצפויות באופן המיטבי" (Best Estimate Assumptions), דהיינו, הנחות שהינן פרי השלכת הניסיון הקיים כלפי העתיד במסגרת הסביבה בה פועלות חברות הביטוח,

וללא מקדמי שמרנות. מטבע הדברים, היות ומדובר בהערכות עתידיות לזמן ארוך, התוצאות בפועל צפויות להיות שונות מאלה שהוערכו בעת חישוב הערך הגלום. סטיות מהפרמטרים וההנחות שהונחו בחיזוי הערך הגלום יכולות להשפיע באופן מהותי על התוצאה. פרמטרים אלו כוללים, בין היתר:

1. גורמים כלכליים (לדוגמא- ריבית היוון ותשואות).
2. גורמים דמוגרפיים (לדוגמא- שינויים בתמותה ותחלואה).
3. חקיקה והסדרים תחיקתיים בנושאים רלוונטיים.
4. מיסוי.
5. שינויים בסביבה העסקית.

תוצאות עתידיות, הסוטות מההערכות שבוצעו על בסיס "ההנחות הצפויות באופן המיטבי" הן טבעיות וצפוי שיתרחשו אף אם לא יתרחש שינוי כלשהו בפרמטרים האמורים. על כן צפוי, כי התוצאות בפועל מדי שנה תהיינה שונות מאלו החזויות במודל הערך הגלום ולו רק בשל תנודות אקראיות רגילות.

1.5.2 השפעות אחרות

א. ענף הבריאות

ב 1 לפברואר 2016 נכנסה רפורמת בריאות לתוקף. בחוזר "עריכת תכנית לביטוח בריאות פרט" מאפריל 2015, נקבעו הוראות בדבר תנאי הביטוח בפוליסת בריאות פרט, תקופת הביטוח ואופן חידוש הביטוח. בין היתר, נקבע כי תקופת הביטוח של פוליסות אלו תחודש אחת לשנתיים לכלל המבוטחים ללא בחינה מחודשת של המצב הרפואי וללא תקופת אכשרה נוספת. חוזר זה חל על ביטוחי בריאות בענף מחלות ואשפוז, למעט ביטוח אובדן כושר עבודה, ביטוח סיעודי, ביטוח שיניים, ביטוח נסיעות לחו"ל וביטוח רפואי לעובדים זרים.

בשלב זה, לא ניתן להעריך את ההשפעה הכוללת על הערך הגלום של הרפורמה הנ"ל על התיק הקיים של המבטחת. קוראי הדוח יכולים להתאים את הערך הגלום המוצג, על-פי שיקול דעתם, באמצעות ניתוחי הרגישות בסעיף 3.6.

ב. אובדן כושר עבודה

ב-29 לספטמבר 2016 יצא חוזר "קווים מנחים לעניין תכנית לביטוח מפני אבדן כושר עבודה", שבו נקבעו הוראות בדבר תנאי הביטוח בפוליסת אכ"ע. פרט – פוליסה אחידה, תחילת החוזר נדחתה ל-1 לאוגוסט 2017. החוזר מגדיר תנאים של תכנית בסיסית ונספחי הרחבות שניתן להוסיף ולהוריד לפוליסה בכל עת ומגדיר דרישות מינימליות לתוכניות אובדן כושר עבודה שמרחיבות את הכיסוי בהשוואה לכיסויים הקיימים בשוק נכון להיום.

בשלב זה, לא ניתן להעריך את ההשפעה הכוללת של המוצר החדש על תוצאות פעילות החברה.

ג. ביטוח סיעודי

בתקופה האחרונה חברות הביטוח ו"רשות שוק ההון ביטוח וחסכון" דנות בנושאים הנוגעים לאופן יישוב התביעות בפוליסות ביטוח סיעודי. ב 5 ביולי 2016 הופץ חוזר גופים מוסדיים 2016-9-9 בנושא "בירור ויישוב תביעות וטיפול בפניות ציבור" וב 2 לאפריל 2017 הופצה טיוטה נוספת בעניין יישוב תביעות סיעוד.

לחוזרים אלו יכול להיות השפעה על הליך יישוב התביעות הסיעודיות ועל העלויות הכרוכות בהן. בשלב זה החברה אינה יודעת להעריך את השפעת שינויים אלו.

ד. ניווד תכניות ביטוח חיים עם מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים

ב 6 בדצמבר 2015, פרסמה המפקחת - חוזר שעניינו "שיווק פוליסות ביטוח חיים הכוללות מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים". בהתאם לחוזר, ניתן יהיה לשווק תכניות ביטוח חיים משולבות בחיסכון תלוי תשואה עם מקדם קצבה מובטח, למבוטחים עם פוליסות ביטוח חיים הכוללות מקדם קצבה מובטח בחברת ביטוח אחרת, המבקשים לבצע ניוד לחברה. בחוזר נקבעו, בין היתר, הוראות בכל הנוגע למקדמי הקצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים, לרבות בכל הנוגע לתמחורם, אופן שיווקם ואופן עדכונם. כמו כן, נקבע בחוזר כי דירקטוריון המבטח יקבע מדיניות לעניין שיווק פוליסות אלו ולעניין הפחתת דמי הניהול אגב שימור של פוליסות קיימות במבטח הכוללות מקדם קצבה מובטח, וזאת בשים לב לסיכונים הגלומים בפוליסות אלו. החוזר חל החל ממועד פרסומו. להערכת החברה ההוראות יאפשרו למבוטחים לנייד את החיסכון שלהם תוך שמירה על המקדם המובטח ובכך יגדל כוח המיקוח של החוסכים אל מול חברות הביטוח שיתחרו ביניהן על הפחתה בדמי ניהול אגב שימור.

ב 10 באפריל 2016 פורסם תיקון לחוזר "העברת כספים בין קופות הגמל". ב 9 באוגוסט 2016 פורסמה טיוטת תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), שעיקריה ביטול המגבלה הקיימת היום על ניווד כספים של מי שהחל לקבל קצבת זקנה. זה עלול להשפיע על דמי ניהול של קצבאות ולגרום ניווד של קצבאות בתשלום.

בשלב זה, לא ניתן להעריך את ההשפעה הכוללת, על הערך הגלום, של הרפורמות הנ"ל, יחד עם שינויים נוספים אפשריים אשר נועדו להגביר את התחרות, השקיפות והניידות בתחום החיסכון הפנסיוני. על מנת לשקף את הערכתם של הסיכונים שלא נלקחו בחשבון כאמור לעיל, קוראי הדוח יכולים להתאים את הערך הגלום המוצג, על-פי שיקול דעתם, באמצעות ניתוחי הרגישות בסעיף 3.6, בפרט באמצעות הרגישות לשיעור הביטולים על פוליסות שעוד לא הגיעו לתשלומי קצבה.

1.5.3 הטיפול בסיכונים

להלן סייגים ביחס להערכת הערך הגלום המפורטת בדו"ח זה, הנובעים מהאופן שבו חישה החברה את הערך הגלום:

- הנחות בחישוב הערך הגלום - לא נלקחו בחשבון סיכונים קיצוניים אשר ההסתברות להתרחשותם נמוכה מאוד ואשר אין ביכולתה של החברה להעריך את הסתברויות התרחשותם ואת השפעתם על החברה, כגון סיכונים תפעוליים.
- כמו כן, ההנחות הדמוגרפיות שביסוד המודל גובשו בעיקר על סמך מחקרים וניתוחים המבוססים על ניסיון החברה לאורך השנים האחרונות אשר לא כללו אירועים קיצוניים. אי לכך, ישנה אפשרות תיאורטית לתרחישים קיצוניים שהחברה לא לקחה בחשבון בקביעת ההנחות שביסוד המודל, על-אף הניסיון לקבוע הנחות ריאליות אשר יתאימו לניסיון בפועל בטווח הארוך.
- ביסוד המודל קיימת הנחה כי לא קיימת התאמה (קורלציה) בין גורמי הסיכון השונים, אשר עלולה להשפיע על הערך הגלום באופן מהותי. בשל היעדר נתונים מספקים לבחינת הקורלציה האמורה, לא נבדקה הנחה זו ע"י החברה.
- על פי ההנחיות והכללים של הועדה, ההנחות אמורות להיקבע, בין היתר, כך שתתקבל התוחלת של הערך הגלום לבעלי המניות. בהיעדר נתונים סטטיסטיים מובהקים מתאימים להערכת התפלגות הערך הגלום לכל הגורמים הדמוגרפיים והתפעוליים, השתמשה החברה בהנחות ריאליות של כל פרמטר ופרמטר כשלעצמו, לפי התוחלת של כל גורם רלוונטי.
- הערך הגלום מבוסס על התיאוריה לפיה משקיעים אינם זקוקים לפיצוי עבור סיכונים שאינם סיכוני שוק ובלבד שהם יכולים לפזר את חוסר הוודאות על ידי החזקת תיק השקעות מפוזר ומגוון, ועל ההנחה כי ניתן לפזר את חוסר הוודאות כאמור. בפועל, יתכן ולא ניתן לפזר חלק מהסיכונים הדמוגרפיים והתפעוליים. בהעדר שוק נזיל ועמוק לפיו ניתן להעריך את "מחיר הסיכון" שהשוק נותן לסיכונים אלה, ובהעדר מתודולוגיה מוסכמת לכימות מחיר השוק הרעיוני לסיכונים אלה, לא הקטנו את הערך הגלום בגין סיכונים אלה.
- יצוין כי הועדה התקשרה עם יועצים אקטואריים מחו"ל על מנת לגבש מתודולוגיה ראויה ומעשית לפיה יותאם הערך הגלום באופן שישקף את עלות הסיכונים הבלתי מגודרים. צפוי כי התאמה זו תתבטא בהפחתת הערך הגלום הן ביחס לשווי תיק בתוקף (VIF) והן ביחס לשווי העסק החדש (VNB) כך שאלו ישקפו באופן הולם יותר את שווים בהתחשב בכל הסיכונים, כולל הסיכונים הלא מגודרים, וזאת בהתאם לפרקטיקה המקובלת בדיווחי הערך הגלום בעולם. התקיימו דיונים בישראל עם היועצים ואולם נכון למועד פרסום דוח זה טרם התקבלו מסקנות סופיות, ולפיכך הוועדה טרם גיבשה מתודולוגיה סדורה בעניין זה. לאור זאת לא בוצעה ההתאמה האמורה בדיווח זה.
- על מנת לשקף את הערכתם של הסיכונים שלא נלקחו בחשבון כאמור לעיל, קוראי הדוח יכולים להתאים את הערך הגלום המוצג, על-פי שיקול דעתם, באמצעות ניתוחי הרגישות בטבלת 3.6, בפרט באמצעות הרגישות לשיעור ההיוון. יש להדגיש כי, כאמור לעיל, אין בידי החברה להעריך כמותית, באופן אובייקטיבי ומדעי, את השפעת הסוגיות הנ"ל על הערך הגלום,

ועל-כן, הרגישויות שהוצגו אינן מהוות הערכה שכזו, אלא הן מספקות כלי למשתמשי הדוח לצורך הערכת השפעת הסוגיות לפי שיקול דעתם.

1.5.4 שיערוך נכסים לפי שווי הוגן

בהתאם לכללים והעקרונות שבדוח הוועדה, לא הותאם שווים החשבונאי של כל נכסי החברה לשווי ההוגן, אלא רק הנכסים החופפים לעסקים הכלולים בערך הגלום. יצוין כי אג"ח מיועדות בביטוח חיים הוערכו, מסיבות טכניות, בהתאם לעלותם המותאמת בספרים, תוך התחשבות בריבית שזכאיות איגרות החוב הללו, באופן שהביא לכך ששוויים ההוגן נכלל בערך הגלום.

1.5.5 הערך הגלום איננו אמור לייצג את השווי הכלכלי או שווי השוק של החברה או של חברת האם שלה, מנורה מבטחים החזקות בע"מ.

יודגש, כי כאמור לעיל שווי התיק בתוקף איננו כולל עסקי ביטוח כללי (אלמנטרי), וכן אינו כולל תחומי פעילות אחרים של החברות בשליטתה של החברה, ואת היכולת ליצור עסקים בעתיד (מוניטין).

כן יודגש, כי הערך הגלום אינו מתייחס למנורה מבטחים החזקות בע"מ, חברת האם של החברה, שלה פעילויות ועסקים נוספים.

כמו כן, הערך הגלום אינו מביא בחשבון סיכונים מסוימים כמפורט בסעיף 1.5.3 לעיל. מובן אפוא, כי לאור האמור לעיל, הערך הגלום איננו מיצג, את שווי השוק או את השווי הכלכלי הכולל של החברה, ואת שווי השוק או את השווי הכלכלי של מנורה מבטחים החזקות בע"מ.

2. מתודולוגית חישוב הערך הגלום

2.1 כללי

עקרונות חישוב הערך הגלום נעשו בהתאם לכללים והעקרונות שבדוח הוועדה, למעט לעניין הטיפול בסיכונים מסוימים המתוארים בסעיף 1.5.3 לעיל, הכל כמפורט בסעיף האמור. ההנחות במודל הן לפי "ההנחות הצפויות באופן המיטבי" (Best Estimate Assumptions), דהיינו - ללא מקדמי שמרנות. המודל אינו כולל שווי של מכירות עתידיות, אך מבחינת רמת ההוצאות וכדומה, החישוב מניח המשך פעילות עסקית.

הערך הגלום לוקח בחשבון השפעות של שינויים רגולטוריים אשר פורסמו עד סוף שנת הדיווח.

2.2 טיפול בסיכונים

סיכונים פיננסיים (סיכוני שוק) - סיכוני השוק נלקחו בחשבון לפי עלותם הגלומה במחירי שוק, על ידי שימוש בטכניקה מימונית הנקראת Certainty Equivalent Approach. בטכניקה זו מקטינים את התשואות הצפויות לרמה של שיעורי ריבית חסרת סיכון (ראה סעיף 2.3.1 "תשואה, ריבית הון ואינפלציה" לגבי הגדרת ריבית והשינוי בהגדרה זו). יצוין כי התזרים הצפוי מאג"ח מיועדות חושב על בסיס תשואת אג"ח אלו, ותזרים מזומנים בגין הון אף הוא לפי אותה שיעור ריבית. לאחר התאמה זו, מהוונים את תזרימי המזומנים החזויים לפי ריבית חסרת סיכון, ללא צורך להוסיף פרמיית סיכון לשיעור ההיוון.

במסגרת התייעצות שמבוצעת בין הוועדה לבין היועצים מחו"ל, כאמור לעיל, הועדה יחד עם היועצים החלו לגבש מתודולוגיה אשר תיתן ביטוי לעובדה כי בפועל ניתן להניח תשואות עודפות על ריבית חסרת סיכון, לאור העובדה שניתן להשקיע בנכסים לא סחירים כנגד התחייבויות ביטוחיות שהן לא נזילות ולפיכך ניתן להניח תוספת לשיעור ריבית חסרת הסיכון אשר מתאים לנכסים סחירים ("פרמיית אי נזילות") כמקובל בפרקטיקה של דיווחי EV בעולם. התאמת שיעור ריבית חסרת הסיכון לתוספת "פרמיית אי-נזילות" צפויה להביא לגידול של הערך הגלום. נכון למועד פרסום דוח זה הועדה טרם גיבשה המלצות מפורטות וסופיות ולכן לא ניתן ביטוי ל"פרמיית אי הנזילות" במסגרת דו"ח זה. יחד עם זה, הריבית ששמשה לחישוב ערך הגלום לסוף שנת 2016 כוללת תוספת של VA (ראה סעיף 2.3.1 "תשואה, ריבית הון ואינפלציה") אשר מייצגת במידה מסוימת "פרמיית אי-נזילות".

סיכונים שאינם סיכוני שוק – חישוב הערך הגלום מתבסס על התיאוריה הפיננסית אשר על פיה, משקיעים אינם זקוקים לפיצוי נוסף בריבית ההיוון עבור סיכונים שאינם סיכוני שוק ובלבד שהם יכולים לפזר את חוסר הוודאות על ידי החזקת תיק השקעות מפורז ומגוון. לכן, בהינתן הנחה זו, חושב הערך הגלום על-בסיס הנחות דמוגרפיות ותפעוליות שהן "הנחות הצפויות באופן מיטבי" ועל-ידי היוון של תזרימי המזומנים בשיעור ריבית חסרת סיכון, ללא תוספת מרווחים להנחות או לשיעור ריבית ההיוון.

בתאריך 23.3.2017 נשלחה הנחיה ע"י "רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון" בנושא שימוש בוקטור הריבית בהתאם למשטר כושר פרעון של סולבנסי 2 (ראה סעיף 2.3.1 "תשואה, ריבית הון").

2.3 הנחות כלכליות

2.3.1 תשואה, ריבית הוון ואינפלציה

התשואה העתידית וריבית ההיוון נקבעו על-פי עקום ריבית אשר מייצגת ריבית חסרת סיכון צמודת מדד. בשנים קודמות, עקום זה התבסס על התשואה לפדיון של אג"ח ממשלתיות בישראל, עם אקסטרפולציה, ללא התאמה. על-פי ההנחיה של הממונה (מכתב שה. 2017-6306 מיום 23.3.2017), לחישוב שווי התיק לסוף שנת 2016 וה- VNB לשנת 2016, החברה השתמשה עקום ריבית אשר התפרסם ע"י הממונה לצורך ביצוע חישובים במסגרת ההוראות של סולבנסי 2 ("שיעורי הריבית חסרת הסיכון מותאמות"). עקום זה מבוסס על התשואה לפדיון של אג"ח ממשלתיות בישראל בשילוב הנחת ריבית ארוך טווח (Ultimate Forward Rate, UFR) של 2.6% (ריאלי) ובתוספת של "Volatility Adjustment (VA)" אשר משקפת, לפי הערכת הממונה, פרמיית אי-נזילות ממוצעת בתיקי נכסי החוב של חברות הביטוח.

ראה סעיף 2.7 " בפרק ניתוח השינוי ב-EV " לגבי השפעת השינוי מעקום ריבית אשר נקבע לפי הכללים הקודמים לעקום ריבית לפי הכללים החדשים.

שיעורי הריבית חסרת הסיכון מותאמות (spot) נכון לסוף 2016 הינן:

לסוף שנה	שיעור ריבית	לסוף שנה	שיעור ריבית	לסוף שנה	שיעור ריבית
2017	0.65%	2027	0.95%	2037	1.47%
2018	0.20%	2028	1.02%	2038	1.51%
2019	0.10%	2029	1.09%	2039	1.54%
2020	0.18%	2030	1.14%	2040	1.57%
2021	0.34%	2031	1.20%	2041	1.60%
2022	0.49%	2032	1.25%	2042	1.63%
2023	0.61%	2033	1.30%	2043	1.66%
2024	0.71%	2034	1.35%	2044	1.69%
2025	0.80%	2035	1.39%	2045	1.71%
2026	0.88%	2036	1.43%	2046	1.74%

יצוין, כי אין צורך בהנחה מפורשת של אינפלציה עתידית כיוון שכל הסכומים במודל צמודים. כאשר פרמטר מסוים צפוי להשתנות שלא בהתאם לאינפלציה העתידית, נלקחה הנחה מפורשת של החריגה הצפויה מהאינפלציה העתידית.

2.3.2 מיסוי

מס סטטוטורי החל על מוסד כספי :

שיעור המס על מוסדות

<u>שנה</u>	<u>פיננסיים</u>
------------	-----------------

2016	35.89%
------	--------

2017	35.04%
------	--------

2018 ואילך	34.19%
------------	--------

2.4 הנחות דמוגרפיות ותפעוליות

כל ההנחות להן השפעה מהותית על הערך הגלום נקבעו לפי האומדנים הטובים ביותר של החברה לגבי כל גורם דמוגרפי ותפעולי, ומשקפות את הציפייה של החברה לעתיד בגין גורמים אלה (ראה גם סעיף 1.5).

2.4.1 הנחות דמוגרפיות

ההנחות הדמוגרפיות, הכלולות בחישוב, נלקחו מתוך מחקרים פנימיים של החברה, ככל שישנם, ומסקנות פרי הפעלת שיקול דעת מקצועי, המבוססים הן על ניסיון רלוונטי והן על שילוב של מידע ממקורות חיצוניים, כגון מידע שהתקבל ממבטחי משנה ולוחות תמותה ותחלואה שפורסמו.

2.4.2 הוצאות הנהלה וכלליות עתידיות

הוצאות הנהלה וכלליות חושבו בהתאם לתוצאות מודל תמחיר פנימי שנערך בחברה לגבי הוצאות הקשורות לעסקים הכלולים, לרבות: הקצאת ההוצאות לתחומים השונים (ביטוח חיים וביטוח בריאות) והעמסת ההוצאות על פעילויות שונות (הפקה, ניהול שוטף, השקעות וכו'). החברה הניחה שההוצאות יעלו בעתיד בשיעור מדד המחירים לצרכן.

2.5 שיטת החישוב

2.5.1 הון עצמי מותאם (ANW)

סכום ההון העצמי נלקח מתוך הדוחות הכספיים של החברה ליום 31 בדצמבר 2016. סכום זה הוקטן בסכום הוצאות הרכישה הנדחות לפי היתרה במאזן, בניכוי העתודה למס נדחה שבגינה ובניכוי הטבת המס הצפויה בגין חלק הוצאות הרכישה הנדחות המוכרות למס הכנסה. כמו כן, נוסף שיערוך לשווי הוגן של הנכסים המוחזקים במסגרת העסקים הכלולים בחישוב הערך הגלום.

2.5.2 ערך נוכחי של רווחים עתידיים (PVFP)

הערך הנוכחי של רווחים עתידיים חושב באמצעות מודל אקטוארי המתבסס על נתוני הפוליסות ונתונים אחרים מצויים בידי החברה. מודל זה מאפשר ביצוע של תחזית תזרימי מזומנים עתידיים והיוונים.

2.5.3 עלות הון נדרש (CoC)

בוצעה תחזית של ההון הנדרש על פי הדרישות הקיימות ובהתאם להתפתחות העתידית הצפויה של העסקים הכלולים. עלות ההון הינה היוון המס על רווחי השקעה על ההון הנדרש בגין העסקים הכלולים. בשנת 2016 ממשיכה החברה לחשב את עלות ההון לפי המשטר הקיים.

2.5.4 ערך עסקים חדשים (VNB)

ערך העסקים החדשים מחושב כערך נוכחי של רווחים מעת המכירה עד תום תקופת הפוליסה. הערך נוכחי של הרווחים חושב באמצעות מודל אקטוארי המתבסס על נתוני הפוליסות ונתונים אחרים כדי לשקף את תרומת התפוקה של השנה לערך הגלום.

חישוב ה VNB נערך בגין האוכלוסיות הבאות:

- כל הפוליסות שהופקו בשנת 2016.
- כיסויים חדשים שהופקו במהלך 2016 כתוספת לפוליסות שהופקו לפני 2016.
- פוליסות קבוצתיות שחודשו במהלך 2016.

יובהר כי הערך הנוכחי של הרווחים העתידיים (PVFP) כולל את ערך הרווחים, מסוף שנת 2016 ואילך בגין עסקים חדשים כאמור.

2.6 טיפול באופציות והבטחות פיננסיות

לא קיימות בעסקים הכלולים אופציות והבטחות פיננסיות מהותיות לטובת המבוטחים.

2.7 ניתוח השינוי ב-EV והרווח על בסיס EV

הטבלה בסעיף 3.4 להלן מציגה את השינוי בערך גלום, מחולק למרכיבי ההון המותאם והשווי תיק (בניכוי עלות ההון), כולל העברות בין שני מרכיבים אלו. כל הסכומים מוצגים לאחר מס. השינוי מפורט לגורמי ההשפעה השונים שלו, כדלקמן:

1. **התאמות לערך גלום ליום 31.12.2015** - בסעיף זה נכללו תיקונים ביחס לנתוני הפתיחה, כולל שינויים במתודולוגית החישוב. בשנת הדו"ח בוצעו תיקונים טכניים למודל אשר הקטינו את הערך הגלום בסך של 72 מיליוני ש"ח. השינוי העיקרי היה בתיקון המודל בענף ביטוח סיעודי אשר הקטין את הערך הגלום ב 37 מיליוני ש"ח.

2. **השפעת שינוי וקטור הריבית** – החברה נדרשה לציין את השפעת מעבר של שימוש בעקום תשואה של ריבית חסרת סיכון לפי המתודולוגיה שבוצעה בשנה קודמת לשימוש בעקום חסר סיכון בהתאם למשטר סולבנסי 2. השינוי הקטין את ערך הגלום ב 11 מיליוני ש"ח.

3. **שינויים בהנחות תפעוליות ודמוגרפיות** - מדי שנה החברה מעדכנת את ההנחות לפיהן מעריכים את הערך הגלום. העדכונים בוצעו בהתאם לנתונים חדשים לגבי הניסיון בפועל ולשינויים בציפיות הנהלת החברה. השינויים הסתכמו בקיטון של הערך הגלום בסך 191 מיליוני

ש"ח, קיטון של 5 מיליוני ש"ח ב-ANW ושל 186 מיליוני ש"ח ב-PVFP. השינוי ב-ANW נובע משינויים בהפרשות בעתודות שונות ואילו ב-PVFP השינויים העיקריים נובעים משינוי בהנחת ביטולים (81 מיליוני ש"ח) ובהנחת תחלואה (52 מיליוני ש"ח).

4. **רווח צפוי על ערך הגלום – הערך הגלום צפוי להניב רווחים אף אם החברה לא תמכור עסקים חדשים ולא תפעל בתחומים נוספים שאינם כלולים ב-EV.** רווחים אלה נובעים מ-3 מקורות:

א. **תשואה צפויה על שווי התיק בתוקף בסוף התקופה הקודמת –** הכנסות צפויות אלו מבוססות על שיעור התשואה הריאלית (מעל למדד) הצפויה בתחילת השנה, כולל מרווחים מעל ריבית חסרת סיכון שהיו צפויים להתקבל. (על-פי כללי קביעת ריבית חסרת סיכון שהיו בתוקף בסוף 2015).

ב. **תשואה צפויה על ההון העצמי המותאם –** ההכנסות מהשקעות הצפויות מהנכסים העומדים כנגד ההון המותאם. הכנסות צפויות אלו מבוססות על שיעור התשואה הריאלית (מעל למדד) הצפוי בתחילת השנה (על-פי כללי קביעת ריבית חסרת סיכון שהיו בתוקף בסוף 2015), כולל מרווחים מעל ריבית חסרת סיכון שהיו צפויים להתקבל.

ג. **רווח כולל הצפוי לעבור משווי התיק בתוקף להון העצמי המתואם במהלך שנת 2016-** במהלך שנת 2016 ירד הרווח החזוי לשנת 2016 משווי התיק, והתווסף להון המותאם, כך שבסך הכל מקור זה לא משפיע על סך ערך הגלום בכללותו, אלא מביא להעברה ממרכיב שווי התיק בתוקף למרכיב ההון המותאם. בהתאם לשיטת קביעת ההון העצמי המותאם, רווח זה אינו כולל השפעת הפחתת ה-DAC.

5. **השפעת הסטיות מההנחות התפעוליות והדמוגרפיות במהלך 2016 –** מטבע הדברים, הניסיון בפועל לגבי שיעורי התביעות, הביטולים, ההוצאות וכדומה היו שונים במהלך התקופה מאלו שהונחו לצורך חישוב הערך הגלום. סטיות אלו משפיעות גם על הרווחים הצפויים לאחר השנה וגם על הרווחים של השנה עצמה, וההשפעות מוצגות בסעיף זה בנפרד על השווי תיק בתוקף ועל ההון המותאם בהתאמה. בנוסף, סעיף זה כולל את ההשפעה ממספר גורמים שכל אחד מהם לא מהותי להערכת החברה, הכוללים, בין היתר, שינויים לפוליסות ביטוח קיימות, תנאי ביטוח משנה או הסכמי עמלות עם סוכנים.

6. **רווח מעסקים חדשים –** הערך הגלום אינו כולל את הערך הצפוי להתווסף מעסקים חדשים שימכרו בעתיד. על כן, סעיף זה מציג את התוספת לערך הגלום לסוף התקופה הקודמת, עקב מכירת פוליסות ביטוח חדשות במהלך השנה. התוספת מחולקת להשפעה בפועל מהעסקים החדשים על הרווחים בתקופה עצמה (מוצגת תחת ההון המותאם) ולרווחים הצפויים מהעסקים החדשים בעתיד (ומוצג תחת השווי תיק בתוקף). יצוין כי ה-VNB לשנת 2016 חושב לפי עקום הריבית על-פי הכללים החדשים לקביעת עקום הריבית (ראה סעיף 2.3.1 "תשואה ריבית היוון ואינפלציה")

7. **הוצאות פיתוח שלא נכללו ב-EV** – כאן מוצגת ההשפעה, על הרווחים בפועל בשנה, של ההוצאות החרוגות שלא נכללו בערך גלום, אלא יוחסו למכירות עתידיות. בשנת 2016 לא היו הוצאות פיתוח שלא נכללו ב-EV.

נהוג לכנות את סיכום השינויים בסעיפים 3 עד 7 "רווח תפעולי על בסיס ערך גלום". סכום זה משקף את הערך שהתווסף לערך הגלום, או הרווח במונחי ערך, הנובע בפעילות השוטפת של החברה, למעט ההשפעה מעסקים שלא כלולים ב-EV (כגון ביטוח אלמנטרי) ולפני ההשפעה של אינפלציה וגורמים כלכליים לא צפויים, כגון שינויים שלא היו צפויים בשיעורי הריבית בשוק, בשוק ההון ובאינפלציה.

8. **רווח מפריטים מיוחדים** - לא היה רווח מפריטים מיוחדים בשנת 2016.

9. **השפעת אינפלציה במהלך 2016** – סעיף זה כולל את השפעת תשואה רעיונית על הון החברה המתואם ועל כל תזרימי ה-VIF, בשיעור ירידת האינפלציה בשנת 2016 ב 0.3%. בסעיפים הבאים מוצגת ההשפעה של התשואות הריאליות מעל המדד.

10. רוח מסטיות מההנחות הכלכליות במהלך 2016 ומשינויים להנחות כלכליות – סעיף זה כולל שלושה מרכיבים:

א. ההשפעה על שווי התיק כתוצאה משינויים בהנחות הכלכליות אשר מבוססות על הריביות בשוק בסוף השנה הקודמת לעומת ההנחות הכלכליות אשר מבוססות על ריביות השוק בסוף שנת 2016. הנחות אלו כוללות את ריבית ההיוון ואת התשואות הצפויות. על-פי הנחיות הממונה, סעיף זה מציג את השפעת השינוי בעקום הריבית לפי הכללים שהיו בתוקף בסוף 2015, ללא השפעת השינוי בכללי קביעת עקום הריבית (ראה סעיף 2.3.1 "תשואה, ריבית היוון ואינפלציה").

ב. ההשפעה מהסטיות של הפרמטרים הכלכליים בפועל במהלך השנה לעומת התשואה שהייתה צפויה בתחילת השנה (על-פי כללי קביעת ריבית חסרת סיכון שהיו בתוקף בסוף 2015), כולל מרווחים מעל הריבית חסרת הסיכון שהיו צפויים להתקבל. ההשפעה הינה בשני מרכיבי ה-EV:

- בהון המותאם - עקב ההשפעה על הרווח בעיקר מתשואות שונות מהצפוי על נכסי החברה העומדים כנגד ההון וכנגד עתודות הביטוח בגין העסקים הכלולים.
- בשווי התיק – עקב ההשפעה על הרווחים העתידיים כתוצאה מההשפעה על יתרות החיסכון מהפער בין התשואות שהושגו בפועל מעל אלה שנצפו לפני שנה.
- השפעת שינוי מס חברות – עקב שינוי בשיעורי מס בסוף שנת 2016.

נהוג לכנות את סיכום השינויים בסעיפים 2 עד 9 "רווח על בסיס ערך גלום" בגין עסקים כלולים. סכום זה משקף את הערך שהתווסף לערך הגלום, או הרווח במונחי ערך, הנובע מפעילות שוטפת של החברה, כולל ההשפעות מגורמים כלכליים וכולל פריטים מיוחדים, אך ללא ההשפעה של עסקים שלא כלולים ב-EV (כגון ביטוח אלמנטרי).

11. רוח מעסקים לא-כלולים – סך הערך הגלום כולל את מלוא ההון העצמי של החברה, ועל כן חלק מהגידול/קיטון בערך הגלום מוסבר מהרווחים/ההפסדים של תחומי פעילות שאינם כלולים בשווי תיק. בסעיף זה (קיטון להון מותאם), כלולים הוצאות מימון שלא שויכו למגזרי הפעילות בסך 145- מיליוני ש"ח (אחרי מס).

סיכום השינויים בסעיפים 3 עד 11 הינו "רווח על בסיס ערך גלום", כולל רוח מעסקים לא כלולים, כאשר הרווח לעסקים לא כלולים נמדד על בסיס "רווח כולל" חשבונאי.

12. הזרמת הון / (תשלום דיבידנדים, פעולות הון) – בשנת 2016 לא הייתה הזרמת הון.

2.8 מבחני רגישות

במבחני הרגישות המוצגים בסעיף 3.6 להלן, אומצו הגישות הבאות:

1. הרגישויות מתייחסות לכל העסקים הכלולים אלא אם צוין אחרת.

2. מבחני הרגישות מתייחסים לכל הנחה בנפרד, ללא מדידה של השפעות מצטברות או מתקזזות או שינויים נגזרים על גורמים אחרים וכדומה.
3. הרגישות בגין ערך העסקים החדשים מתייחסת לשינויים מסוף שנת 2016 ואילך, ולא לתקופה מעת המכירה ועד לסוף שנת 2016.
4. **תמותה של מבוטחים שאינם מקבלי קצבה** – מבחני הרגישות של שיעורי תמותה (כולל מוות מתאונה), לא כולל תמותה של מבוטחים מקבלי קצבאות זקנה ומקבלי פיצוי חודשי בגין אובדן כושר או סיעוד.
5. **תמותה של מקבלי קצבת זקנה** – מבחן רגישות של שיעורי תמותה למקבלי קצבאות זקנה בלבד, לא כולל תמותה של מקבלי קצבאות אחרים.
6. **תחלואה** – מבחן הרגישות כולל את כל התביעות שאינם מקרי מוות הכלולים בסעיף 4 קטן לעיל, כולל תחלואה ממחלות קשות, אובדן כושר עבודה, סיעוד, ניתוחים ואשפוז, נכות מתאונה וכו'. המבחן מתייחס לשכיחויות של מקרי תביעה ולא לתקופת תשלום התביעות בגין אי-כושר עבודה וסיעוד.
7. **ריבית** – תוצאת מבחן הרגישות כוללות את:
 - א. השפעת שינוי שיעור ריבית המשמש כריבית היוון והתשואה הצפויה מהשקעות נכסי החברה על ערך נוכחי של הרווחים העתידיים (PVFP).
 - ב. השפעת שינוי שיעור הריבית על שווי נכסים נושאי ריבית שקלית או צמודה, המגבים את העסקים הכלולים.
8. **שיעור לקיחת קצבה** - השפעה אפשרית על פוליסות עם מקדם קצבה באם שיעור המבוטחים שבוחרים לקחת קצבה יעלה ב-10%.

2.9 סקירת דוח הערך הגלום

דוח הערך הגלום ליום 31.12.2016 וערך העסקים החדשים לשנה שהסתיימה באותו תאריך, ומבחני הרגישות ביחס אליהם נסקר על ידי ר"ח קוסט פורר גבאי את קסירר (Ernst and Young). דוח הסוקר החיצוני מצורף בנספח א' לדוח זה.

3. תוצאות (במיליוני ₪)

טבלה 3.1 ערך גלום נכון ל 31/12/2016

מיליוני ₪	EV בגין עסקים כלולים בביטוח חיים ובראות
הון עצמי מותאם (ראה סעיף 3.3 להלן)	1,066
ערך נכחי של רווחים עתידיים בניכוי מס	3,553
בניכוי עלות הון נדרש	(69)
ערך גלום	4,551

טבלה 3.2 ערך עסקים חדשים של מכירות בשנת 2016

מיליוני ₪	VNB בגין עסקים כלולים בביטוח חיים ובראות
ערך עסקים חדשים לפני עלות הון נדרש	315
עלות הון נדרש בגין עסקים חדשים	(4)
סה"כ ערך עסקים חדשים	311

טבלה 3.3 התאמה בין ההון העצמי המותאם לבין ההון העצמי בדוחות הכספיים

במיליוני ₪	
הון עצמי (מאזן החברה)	1,569
שיעור נכסים החופפים לעסקים הכלולים והמוצגים בדוחות הכספיים לפי עלות לשווי הוגן בניכוי מס	144
בניכוי הוצאות רכישה נדחות (DAC למאזן)	(936)
בתוספת מס בגין DAC	289
בניכוי שווי תיקי ביטוח שנרכשו ומוניטין בגינם, הכלול בהון עצמי, נטו ממס.	0
הון עצמי מתואם בגין העסקים הכלולים	1,066

טבלה 3.4 - עסקי ביטוח

ערך גלום	שווי תיק בתוקף	הון עצמי מותאם	ראה סעיף	
4,227	3,179	1,048		ערך גלום ליום 31.12.2015
-72	-72	-	2.7.1	התאמות לערך גלום ליום 31.12.2015
-11	-11	-		השפעת שינוי וקטור הריבית
4,144	3,096	1,048		ערך גלום מותאם ליום 31.12.2015
		-		רווח תפעולי מהתיק בתוקף ליום 31.12.2015
-191	-186	-5	2.7.2	שינויים בהנחות תפעוליות ודמוגרפיות
126	101	26	2.7.3	גידול ריאלי צפוי בהון מותאם ובשווי התיק בתוקף
-	-219	219	2.7.3	רווח כולל צפוי לעבור משווי תיק להון עצמי ב- 2016
				השפעת הסטיות מההנחות התפעוליות והדמוגרפיות במהלך 2016 ושינויים אחרים לתיק בתוקף
100	38	62	2.7.4	
35	-267	302		סה"כ
311	475	-164	2.7.5	רווח מעסקים חדשים
-	-	-	2.7.6	הוצאות פיתוח שלא נכללו ב- EV
346	208	138		רווח תפעולי לפי ערך גלום
-	-	-	2.7.7	רווח מפריטים מיוחדים
-11	-9	-2	2.7.8	השפעת אינפלציה במהלך 2016
217	190	27	2.7.9	רווח מסטיות מההנחות הכלכליות במהלך 2016 ומשינויים להנחות כלכליות
552	389	163		סה"כ רווח על בסיס ערך גלום
-	-	-		רווח מעסקי פנסיה
-145	-	-145	2.7.10	רווח מעסקים לא-כלולים
406	389	18		סה"כ רווח על בסיס ערך גלום – כולל כל עסקי החברה
-	-	-	2.7.11	הזרמת הון / (תשלום דיבידנדים)
406	-	-		סה"כ שינוי ב- EV
4,551	3,485	1,066		ערך גלום ליום 31.12.2016

**טבלה 3.5 פירוט הפער בין השינוי בהון העצמי
המותאם לבין הרווח הנקי של החברה לשנת 2016**

-42	רווח נקי
136	פריטים שהועברו דרך קרן הון
94	רווח כולל (לאחר מס)
-41	שינוי ב- DAC לפני מס
-12	מס בגין השינוי ב- DAC
-23	שינוי שיערוך נכסים בשווי הוגן בניכוי מס
18	רווח כולל מותאם לבסיס של ערך גלום
-	תנועות הון
18	סה"כ שינוי בהון העצמי המותאם

טבלה 3.6 ניתוח רגישות בגין עסקים כלולים בהתאם לדרישת החוזר

התוצאה בסיסית	ראה סעיף	שינוי בערך גלום במיליוני ₪	ב- %	שינוי בערך עסקים חדשים במיליוני ₪	ב- %
		4,551		311	
הפחתה של 0.5% בריבית חסרת סיכון	2.8.7	-14	-0.3%	24	7.7%
עליה של 10% בהוצאות הנהלה וכלליות		-187	-4.1%	-16	-5.1%
עליה של 10% בשיעורי הביטולים (כולל פדיונות וסילוקים על כל הפוליסות בתוקף)		-294	-6.5%	-60	-19.3%
עליה של 10% בשיעורי הביטולים בפוליסות הוצאות רפואיות ותאומת אישיות		-67	-1.5%	-14	-4.4%
עליה של 10% בשיעורי הביטולים (כולל פדיונות וסילוקים) פוליסות המושפעות מחוזר הניוד בלבד		-30	-0.7%	0	0.0%
עליה של 10% בשיעור התמורות בגין מבטחים לפני גיל הפרישה	2.8.4	-95	-2.1%	-19	-6.1%
עליה של 10% בשיעורי התחלואה	2.8.6	-306	-6.7%	-39	-12.5%
ירידה יחסית של 10% בשיעור התמורות למקבלי קצבאות זקנה	2.8.5	-140	-3.1%	-3	-1.0%
תרחיש עליה של 10% בשיעור מקבלי קצבה	2.8.8	-41	-0.9%	2	0.6%

במידה ולניתוח הרגישות השפעה סימטרית לשני הכיוונים, מוצג לעיל השינוי בכיוון האחד בלבד.

דן בר-און
אקטואר ראשי

מוטי רוזן
מנכ"ל

תל אביב, 29 במאי 2017

29 במאי, 2017

לכבוד הדירקטוריון של

מנורה מבטחים ביטוח בע"מ

א.ג.נ.

הנדון : סקירת דוח הערך הגלום ליום 31.12.2016

א. לבקשתכם סקרנו את המידע, אשר הוכן על ידי מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן החברה), בדבר הערך הגלום ליום 31.12.2016, ערך העסקים החדשים לשנה שהסתיימה באותו תאריך, ניתוח התנועה בערך הגלום ומבחני הרגישות ביחס אליהם, המתייחסים לפוליסות ביטוח חיים ובריאות ארוכות טווח (להלן – "דוח הערך הגלום").

ב. סקירתנו כללה, בין היתר :

1. דיונים וביורורים עם הגורמים הרלבנטיים בחברה וכן ביצוע נהלים אנליטיים בהתייחס לתוצאות המוצגות בדוח הערך הגלום ובהתייחס למידע פיננסי וסטטיסטי אחר.

2. התאמה בין תוצאות החישוב ומידע פיננסי של החברה.

3. השוואה של ההנחות הדמוגרפיות והתפעוליות, לפיהם נערך דוח הערך הגלום, עם ניסיון העבר בחברה ומידע חיצוני רלוונטי.

4. בחינת ההתאמה של המתודולוגיה, ההנחות ודרך ההצגה, לפיהם נערך דוח הערך הגלום, לחוזר הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון מספר 11-2007 על נספחיו ולמכתב שה. 6306-2017 מיום 23.3.2017 (להלן "חוזר הממונה"). חוזר הממונה אימץ את הכללים והעקרונות שנקבעו בדוח וועדה משותפת של חברות הביטוח והממונה (להלן "הוועדה"), אשר פעלה בליווי יועצים מישראל ומחו"ל.

ג. בהתבסס על סקירתנו, ובהסתמך על נתונים ומידע שסופקו על ידי החברה הרינו לציין כדלקמן :

1. המתודולוגיה וההנחות שתוארו בדוח הערך הגלום עומדות, מכל הבחינות המהותיות, בחוזר הממונה, בכפוף לאמור בסעיף ד(3) להלן.

2. אופן הגילוי בדוח הערך הגלום עומד מכל הבחינות המהותיות בהוראות חוזר הממונה ובהוראות המפורטות ב- "פורמט גילוי" אשר הוכן על ידי הוועדה בתאום עם הממונה. "פורמט גילוי" זה טרם פורסם על ידי הממונה כתוספת לחוזר הממונה.

3. לא עלה בסקירתנו דבר המצביע על כך כי ההנחות הדמוגרפיות והתפעוליות אשר הוצגו בפנינו במהלך הסקירה אינן סבירות בהתבסס על ניסיון החברה בעבר ובהווה וציפיות ההנהלה לגבי העתיד, בכפוף לאמור בסעיף ד(2) להלן.

4. לא עלה בסקירתנו דבר המצביע על כך שהערך הגלום בסך 4,551 מיליון ש"ח, הערך של עסקים חדשים בסך 311 מיליון ש"ח, מבחני הרגישות ביחס אליהם וניתוח התנועה בערך הגלום לא הוערכו כיאות על פי המתודולוגיה וההנחות שתוארו בדוח הערך הגלום ושהוצגו בפנינו במהלך הסקירה.

ד. אנו מפנים את תשומת הלב לנושאים הבאים :

1. דוח הערך הגלום הוכן על בסיס הנחות שהינן פרי השלכת הניסיון הקיים כלפי העתיד במסגרת הסביבה בה פועלת החברה. מטבע הדברים, היות ומדובר בהערכות עתידיות לזמן ארוך, התוצאות בפועל צפויות להיות שונות מאלה שהוערכו בעת חישוב הערך הגלום.
2. קיימת אי ודאות לגבי השלכות של הרפורמות בענפי החיסכון ארוך טווח והבריאות. חישוב הערך הגלום אינו מתחשב בהשפעות האפשריות של רפורמות אלה כמפורט בסעיף 1.5.2 לדוח הערך הגלום.
3. הערות, הבהרות וסייגים לגבי הטיפול בסיכונים המתוארים בסעיף 1.5.3 לדוח הערך הגלום.

בכבוד רב,

קוסט, פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון